NEUVOSTOLIITTO

N:o 5 (148)
1969

TÄSSÄ NUMEROSSA

SIPERIAN NUORIA TIEDEMIEHIÄ

•

AVARUUS JA VALTAMERI

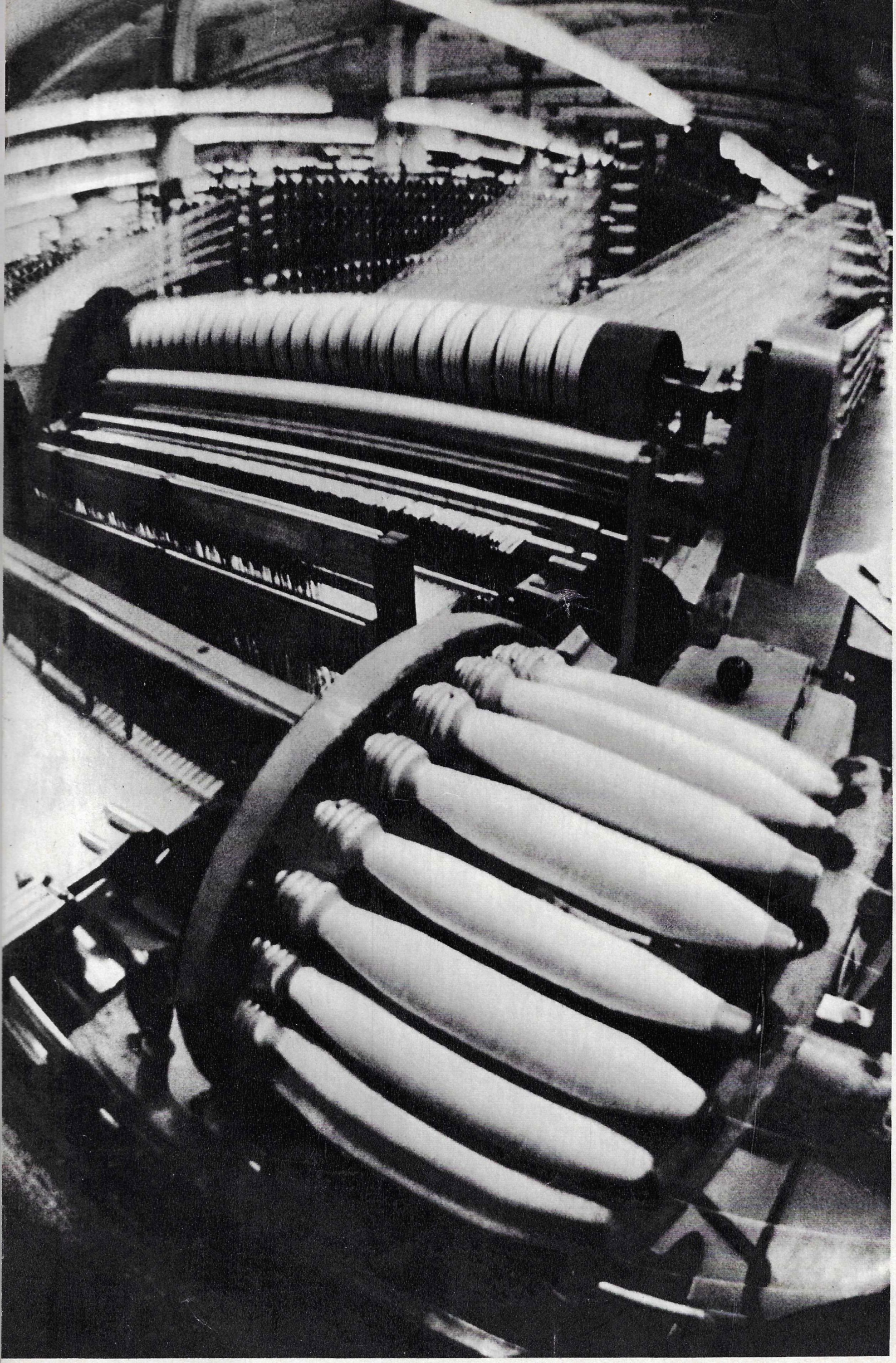

Lehtemme kirjeenvaihtaja V. Reznikov on ottanut tämän kuvan Valko-Venäjän nuorimpiin kaupunkeihin kuuluvassa Svetlogorskissa. Sinne on rakennettu eräs Neuvostoliiton suurimpia tekokuitutehtaita. Se valmistaa lujaa tukikangasta autonkumitehtaille. Bobruiskin rengastehtaan valmistuttua Svetlogorskin tuotteista tulee maankuulujen valkovenäläisten kuormaautojen ja pyörätraktoreiden tärkein "kengänpohja". Valko-Venäjän osalle tulee nykyisin 1/5 traktoreiden, 1/6 moottoripyörien kokonaistuotannosta SNTL:ssa. Suurten kuormaautojen tuotannossa tasavalta on ensimmäisellä sijalla Neuvostoliitossa.

NEUVOSTOLIITTO

KERRAN KUUKAUDESSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

Lehden on perustanut M. Gorki v. 1930.
Ennen v. 1950 ilmestyi nimellä "SSSR na stroike" (Neuvostoliitto rakentaa).

julkaistaan venäjän, suomen, kiinan, korean, hindin, bengalin, urdun, arabian, vietnamin, mongolian, unkarin, serbokroaatin, romanian, englannin, ranskan, saksan, espanjan ja japanin kielellä

N:o 5 (148) 1969

TARKKAILIJAMME MIETTEITÄ

TALOUDELLISIA NÄKÖALOJA

XX:n vuosisadan jälkipuolisko panee ihmiskunnan yhä vakavammin ajattelemaan niitä teitä, joita sen eteen avautuu. Mietiskelyyn onkin riittävästi sekä aiheita että aineistoa. Kysymys ei ole niinkään paljon absoluuttisista tuloksista, joihin eri maat ovat päässeet eri aloilla. Suurempi merkitys on niiden kehityksessä ilmentyvillä tendensseillä. Ne kertovat tulevaisuudesta kaunopuheisimmin.

Yhä useammin todetaan, että taloudellinen edistys ja tuotannon kehitys riippuvat nykyisin ratkaisevasti tieteen eteenpäinmenosta. Tieteen ja tekniikan mullistava vaikutus leviää kehittyneissä maissa tuotantoalalle toisensa jälkeen. Nobel-palkinnon saanut englantilainen fyysikko Cecil Frank Powell väittääkin, että "jollei maalla ole ensiluokkaista tiedettä ja oppineistoa, sitä ei voida pitää voimakkaana missään suhteessa".

Viime neljännesvuosisadan aikana tapahtuneet käänteentekevät saavutukset panevat toteamaan, että tieteellisen toiminnan suurimmat keskukset ovat sijoittuneet Neuvostoliittoon ja Yhdysvaltoihin. Kummassakin toteutetaan rohkeita avaruusohjelmia, suoritetaan aihepiiriltään nopeasti laajentuvia tieteellisiä tutkimuksia sekä sovellutuksia luonnontieteen, tekniikan ynnä muilla aloilla.

Tarkastelkaamme hiukan yksityiskohtaisemmin tosiasioita ja muutoksia, joita näiden maiden tieteellisten ja teknisten voimien keskittymisessä ilmenee. Vielä vuonna 1950 Yhdysvalloissa oli enemmän tiedemiehiä kuin Neuvostoliitossa. Mutta viimeisten 18 vuoden aikana Neuvostoliiton tiedemiesten ja korkeakouluopettajien lukumäärä on viisikertaistunut ollen nykyisellään 800 000. Heitä on nyt enemmän kuin Amerikassa tutkimus- ja opetustyön kaikilla aloilla. Vielä enemmän Neuvostoliitto on mennyt tässä suhteessa edelle Länsi-Euroopan maista.

Toinen varsin puhuva osoitin on maassa valmistuvien ja työskentelevien insinöörien määrä. Neuvostoliiton kansantalouden kaikilla aloilla toimivien insinöörien ja tutkijoiden yleismäärä nousi viime vuoden lopulla yli 2,4 miljoonan. USA:n kansallisen tiederahaston julkaisemien tietojen pohjalla voidaan päätellä, että Amerikan insinöörien ja tiedemiesten kokonaismäärä oli kuluvan vuoden alussa suunnilleen 1,5—1,6 miljoonaa. Insinöörin ja tiedemiehen tiedot ja työ ovat vuorovaikutuksessa keskenään, ne laajentavat ja syventävät inhimillisen toiminnallisuuden ehtymätöntä lähdettä luonnonsuhteiden uudistamisen ja ruumiillisen työn ehtojen helpottamisen suuntaan.

Insinöörien tekninen ajattelu on eräs tärkeimpiä vipuja neuvostomaan kansallisrikkauden ja voimavarojen kartuttamisen nopeuttamisessa. Neuvostoliiton tuotannolliset perusvarat ovat viime vuosina nousseet määrään, joka lähentelee 2/3 USA:n vastaavasta. Sitä on pidettävä merkittävänä saavutuksena, olletikin jos huomioidaan, että USA:n osalle tulee 45% koko ei-sosialistisen maailman teollisuustuotannosta.

Edelleen on todettava, että neuvostoliittolaisen insinöörin, teknikon ja työläisen merkitys kansallisrikkauden luomisessa on tullut erikoisen suuressa määrin esille raskaan teollisuuden piirissä. Tällä alalla Neuvostoliitto on saavuttanut huomattavasti korkeamman tason. Niinpä terästuotantomme nousee tänä vuonna lähes 113 miljoonaan tonniin, mikä on 93—95% Yhdysvaltojen viime vuosina valmistamasta määrästä. Samaan aikaan Neuvostoliitto suuntaa ponnistelunsa kasvavassa määrin myös väestön elintason kohottamiseen, muun muassa sen turvaamiseen lyhyt- ja pitkäaikaiseen käyttöön tarkoitetuilla kulutushyödykkeillä.

Tässä yhteydessä on syytä tähdentää erästä olennaista seikkaa. On toinen asia, kun kansallisrikkauden kasautuminen tapahtuu kansan omien työponnistelujen tuloksena — olletikin kun sen oli tuskin puoli vuosisataa sitten aloitettava taloutensa rakentaminen hyvin alhaiselta tasolta ja lisäksi koettava ennennäkemättömän tuhoisan sodan hävitykset. Ja on kerrassaan toinen asia, kun tuo rikkaus on haalittu tietyssä määrin muiden kansojen riistämisen ja niiden voimavarojen anastamisen kustannuksella. Ei liene unohdettava sitäkään, että tieteen ja tekniikan kehitys ilmenee erilaisissa yhteiskunnallisissa oloissa eri tavoin. Tuotannon, kulutuksen ja työpalkan kasvuvauhti ovat eri maissa erilaiset.

Muutama kuvaava esimerkki. YK:n taloustieteilijät ovat laskeneet, että Neuvostoliiton ja Itä-Euroopan sosialistisen maiden teollisuustuotanto oli viime vuonna 50% korkeampi kuin 1963. Kehittyneissä kapitalistimaissa vastaava luku oli 30%. Jos tarkastelemme mainittua aikajaksoa tahi käsittelemme johtavien maiden — Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen — teollisuusindeksejä pitemmän aikavälin, sanokaamme vuosikymmenen puitteissa, päädymme yhtäläisesti toteamukseen, että tuotannon vuotuinen keskikasvu Neuvostoliitossa oli 50% suurempi kuin Yhdysvalloissa. Tämä tosiseikka selittää osittain myös eräitä muita ilmiöitä. Ennen kaikkea sen, miksi työntekijäin reaalitulo ja -palkka kasvavat Neuvostoliitossa suhteellisesti nopeammin kuin Yhdysvalloissa.

Se ei suinkaan ole mikään ihme, sillä Neuvostoliitossa tieteen ja tekniikan kehitys punoutuu kiinteästi maan talouspolitiikkaan, samoin kuin taloudellisten tehtävien ratkaisut punoutuvat sosiaalisten tehtävien ratkaisuihin. V. 1960 työläisten ja virkailijain keskimääräinen vuosipalkka oli 967 ruplaa, viime vuonna jo 1 350 ruplaa. Tämä nousu tapahtui huomattavalta osalta alemmin palkattujen ammattien ansioita lisäämällä. Se on reaalista palkannousua, koska elinkustannusindeksi ei ole noussut kuten kapitalistisissa maissa ja koska rahanarvo on ollut horjumattoman vakaa, mitä ei voida sanoa monista muista maista.

Kahdeksan vuoden aikana palkat kohosivat Neuvostoliitossa 40%, mutta Yhdysvalloissa keskimäärin yhtä työntekijää kohti (taloudellisen perustilaston mukaan) reaalisesti vain 20%.

Kaiken tämän lisäksi on otettava huomioon myös se suuri osuus, mikä Neuvostoliitossa on jatkuvasti lisääntyvillä yhteiskunnallisilla kulutusvarannoilla. Niistä rahoitetaan koulut, korkeakoulut, sairaalat, poliklinikat yms., jotka ovat maksuttomasti koko väestön käytössä.

"United States News and World Report" toteaa eräässä viime numerossaan neuvostokansan elintason kohonneen huomattavasti viime vuosina, erityisesti 1968: neuvostoihmiset "elävät nyt paremmin, ansaitsevat enemmän, heille on tarjolla laajempi tavaravalio, ja hallitus varaa suurempia summia" elintason kohottamiseen.

Lainaamamme aikakauslehden talousosasto oli valmistanut selonteon ja analyysin elintasosta v. 1968 sekä näköalaista vuodelle 1969. Sen tärkein johtopäätös on seuraava: Neuvostoliiton kansalaisten elintason nousutendenssi tulee jatkumaan tänäkin vuonna.

Lienee paikallaan painottaa, että Neuvostoliiton suunnitelmat sisältävät myös kansantalouden "älyllisen" potenssin lisäämiseen tähtääviä tehtäviä: työntekijöiden yleissivistyksen, korkeakouluopetuksen ja ammattitaidon kohottamisen. Ne ovat teknisen kehityksen ja tuotannon lisäämisen rinnalla osaltaan vaikuttamassa elintasoa kohottavasti. Koko teollisuustuotannon odotetun lisääntymisen ollessa 7,3% kulutustavaroiden valmistuksen suunnitellaan kasvavan 7,5%. Reaalitulo asukasta kohden lisääntyy 5,5%. Vertauksen vuoksi mainitsemme, että Lontoon "Economistin" mukaan Washingtonissa odotetaan Amerikan teollisen aktiviteetin lisääntymisen jäävän tänä vuonna 2 prosenttiin, ehkä allekin.

Viimeiset 20 vuotta, joiden aikana muutosprosessi tieteessä ja tekniikassa on ollut erityisen myrskyisää, läntisen maailman yhteiskunnallisissa olosuhteissa ei ole tapahtunut olennaisempia muutoksia. Eriarvoisuus omistusoloissa, kilpataistelu, työttömyys, militaristinen psykoosi, inflaatio sekä muut järkytykset, lakot, veroruuvin kiristyminen jne., kaikki tuo kuuluu erottamattomasti jokapäiväiseen länsimaiseen elämänmuotoon.

Amerikan talouselämää kuristaa valtionvelka, jonka suuruus vastaa puolen vuoden kansantuloa. Kymmenen vuotta sitten se teki 291 000 000 000 dollaria. Nyt se ylittää jo 363 000 000 000 dollarin, ja hallitus pyytää kongressia kohottamaan sen äärirajan 382 000 000 000 dollariin. Suurena syynä tällaiseen tilanteeseen ovat valtavat sotamenot. Ne ovat miltei puolta suuremmat kuin kaikki sosiaali- ja huoltomenot. Vertailun vuoksi palautettakoon muistiin, että Neuvostoliiton budjetin puolustusmenot ovat 17 700 000 000 ruplaa sosiaali- ja huoltomenojen ollessa 19 500 000 000 ruplaa.

Eräs aikamme suurimpia ristiriitoja on se, että tieteen ja tekniikan edistys ei tuota koko ihmiskunnalle niitä hedelmiä, joita sillä on oikeus odottaa. Tällainen tilanne on mahdollinen paitsi sen tavoite-eron vuoksi, mikä työnantajilla ja työntekijöillä on länsimaissa, myös sentähden, että imperialistisen maiden hallitusten syystä tiedemiesten luovaa ajatusta ja insinöörien tietoja sekä kokemusta haaskataan niin paljon hävitysvälineiden keksimiseen.

Elämä vaatii valloitussotien lopettamista ja kansainvälisen jännityksen lieventämistä, aseidenriisuntaa sekä tieteellisten voimien käyttämistä rauhanomaisiin tarkoituksiin. Nyky-yhteiskunnan tieteelliset, aineelliset ja rahalliset resurssit on pantava palvelemaan edistystä, ihmisten hyvinvointia, kulttuurin kehitystä ja kansojen valistusta.

J. KOTKOVSKI.

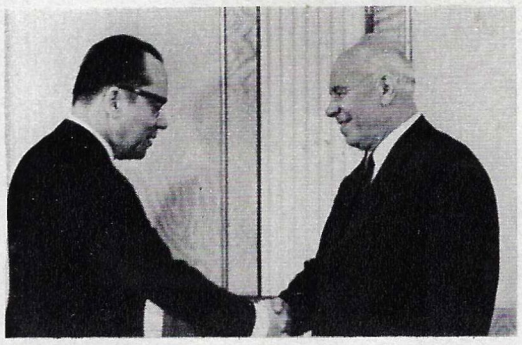

VILPITTÖMÄT NAAPURISUHTEET

"Suomen ja Neuvostoliiton välillä vallitsevat monipuolinen yhteistyö sekä vilpittömät ja hyvät naapurisuhteet", totesivat Suomen ja Neuvostoliiton ulkoministerit Ahti Karjalainen ja Andrei Gromyko Moskovassa käymissään neuvotteluissa. Niissä tuotiin myös esille vakaumus, että on olemassa mahdollisuuksia laajentaa edelleen kaupallisia ja muita taloudellisia suhteita erityisesti valmisteilla olevan uuden viisivuotisen kauppasopimuksen solmimisen yhteydessä. Asiapuolet totesivat Suomen rauhantahtoisen puolueettomuuspolitiikan ja maittemme hyvien naapuruussuhteiden tärkeyden rauhan säilymiselle Pohjois-Euroopassa. Kuvat: ulkoministeri Ahti Karjalainen presidentti Nikolai Podgornyin luona; suomalaisvieras rekiajelulla.

Moskovassa on pidetty metallityöntekijäin liittojen kansainvälisen yhdysjärjestön toimikunnan kokous. Kuvassa Suomen valtuuskunta istuntosalissa.

YSTÄVYDEN LATU

"Lumituiskuksi" nimetty ryhmä neuvostoliittolaisia urheilijatyttöjä on hiihtänyt 2 600 kilometrin mittaisen ladun, joka kulkee Leninin elämään ja toimintaan liittyvien paikkojen kautta reittiä Moskova—Leningrad—Helsinki—Tornio. Hiihtomatkan osanottajat Valentina Kuznetsova, Antonina Jegorova, Svetlana Aleksandrova, Nadežda Kuzina ja Tatjana Djakonova pysähtyivät myös Tampereella, Lahdessa ja monilla muilla paikkakunnilla.

Suomen hiihtourheilun Mekassa, Lahdessa, neitosille ojennettiin muistomitalit, jollaisia annetaan suurten kilpailujen voittajille. Joukkue kävi tutustumassa Esko Järvisen suksitehtaaseen, jonka suksilla tytöt hiihtivät. Muistoksi käynnistä tytöt saivat uudet erikoissukset.

Tällaisia sydämellisiä tapaamisia tapahtui pitkin matkaa. Tornion joen rantaan oli kokoontunut satoja ihmisiä tervehtimään tulijoita. Neitoset kertoivat: "Emme voi unohtaa iltaa, jolloin pimeyden keskeltä nousi ladullemme kauniisti valaistu Leninin kuva".

Hiihtäjättäret otti paluumatkalla vastaan presidentti Urho Kekkonen. Hän lausui mielihyvänsä siitä, että joukkue oli valinnut Leninin syntymän 100-vuotispäivälle omistetun retkensä reitin Suomesta. Hän sanoi, että urheilullisen ennätyksen ohella tämä matka on uusi saavutus myös maittemme kanssakäymisen kehittämisessä.

Kuvassa: hiihtoretken osanottajat Leningradissa.

NEUVOSTOLIITON RAJAT OVAT KOSKEMATTOMAT

Kiinalaisten viranomaisten aseelliset provokaatiot Neuvostoliiton—Kiinan rajalla ovat herättäneet oikeutettua suuttumusta Neuvostoliitossa ja paheksumista koko maailmassa. Noiden ennalta valmistettujen provokaatioiden tarkoituksena on maiden välisten suhteiden kärjistäminen.

Tämä tapahtuu aikana, jolloin Neuvostoliitto ja muut sosialistiset maat, antaen keskeytymättä suurta apua USA:n hyökkäystä torjuvalle Vietnamin kansalle, tarmokkaasti taistelevat kansainvälisen taantumuksen voimia vastaan, yleisen rauhan lujittamisen ja kolonialismin lopullisen hävittämisen puolesta.

Maamme rajat ovat koskemattomat. Neuvostoliiton hallituksen asiaakoskevassa lausunnossa sanotaan, että "jos Neuvostoliiton laillisia oikeuksia tullaan loukkaamaan, jos Neuvostoliiton alueen koskemattomuutta yritetään edelleenkin loukata, niin Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto ja kaikki sen kansat tulevat päättävästi puolustamaan sitä ja lyömään tuollaiset loukkaukset musertavasti takaisin".

Kuvat: Mielenosoitus Kiinan suurlähetystön edustalla Moskovassa. Neuvostoliiton ulkoministeriön lehdistöosaston päällikkö L. Zamjatin perehdyttämässä neuvostoliittolaisia ja ulkomaalaisia lehtimiehiä kiinalaisten viranomaisten provokaatiota luonnehtiviin asiakirjoihin ja muihin aineistoihin.

Varsovan sopimukseen osallistuvien maiden kaikille Euroopan maille osoittama vetoomus on herättänyt laajaa vastakaikua Euroopassa ja muualla maailmassa. Jatkaen ponnistelujaan jännittyneisyyden laukaisemiseksi ja rauhan lujittamiseksi Budapestin tapaamisen osanottajat kehottivat jälleen, että kutsuttaisiin koolle yleiseurooppalainen neuvottelu, jossa käsiteltäisiin Euroopan turvallisuuden ja rauhanomaisen yhteistyön kysymyksiä. "Tuollainen neuvottelu vastaisi Euroopan kaikkien valtioiden etuja. Se antaisi mahdollisuuden löytää yhteistoimin teitä ja keinoja, jotka johtaisivat Euroopan sotilaallisiin ryhmittymiin jakautumisen poistamiseen sekä rauhanomaisen yhteistyön toteuttamiseen Euroopan valtioiden ja kansojen kesken", tähdennetään vetoomuksessa. Varsovan sopimuksen osanottajamaiden poliittisen neuvoa-antavan komitean neuvottelussa hyväksyttiin myös joukko toimenpiteitä, jotka tulevat edistämään sopimukseen osallistuvien sosialististen maiden puolustusmahdin lujittamista.

K u v a s s a : L. I. Brežnev allekirjoittaa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton puolesta vetoomuksen kaikille Euroopan maille.

LUOTETTAVA KOMPASSI

On vierähtänyt vielä yksi vuosi Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyttä, yhteistyötä ja keskinäistä avunantoa koskevan sopimuksen allekirjoittamispäivästä. Mainittu sopimus kuvastaa molempien maiden kansojen elinetuja, ja siksi se säilyttää merkityksensä pysyvästi. Antaen tunnustuksen maittemme välisten naapurisuhteiden tähänastiselle hyvälle kehitykselle voimme varmuudella pitää vuoden 1948 sopimusta ystävyytemme ja menestyksellisen yhteistyömme takeena edelleenkin.

Rauhan vastustajien ja Euroopan tilanteen horjuttajien mitkään tempaukset eivät pysty heikentämään neuvostoliittolais-suomalaisten suhteiden lujuutta. Vuoden 1948 sopimus vaikuttaa meidän päivinämmekin oleellisesti Euroopan tilanteeseen edistämällä rauhan lujittumista ja levollisuuden säilymistä Pohjois-Euroopassa. Se huomioi Suomen halun noudattaa puolueettomuutta ja pysytellä mahdollisten suurvaltaristiriitojen ulkopuolella.

Suomen puolueeton ulkopolitiikka saa osakseen kunnioitusta koko maailmassa. Vuoden 1948 sopimukseen tukeutuen Suomen politiikka pyrkii kehittämään ystävällisiä rakentavia kontakteja kaikkiin kansoihin — ja tämä ei voi olla herättämättä hyväksymistä kansainvälisen luottamuksen ja ystävyyden puolustajissa. Suomi esiintyy menestyksellisesti kansainvälisellä areenalla toimien todella itsenäisenä ja rauhantahtoisena valtiona, jolla on oma suhtautumistapansa maailman ongelmiin, oma näkökantansa, jota kuunnellaan kaukana Euroopan ulkopuolellakin. Suomen julkisen elämän edustajat ja poliitikot ovat moneen otteeseen esiintyneet suljettujen valtioryhmittymien olemassaoloa vastaan, kannattaneet Pohjois-Euroopan taloudellisten ja sivistyksellisten suhteiden laajaa kehittämistä kaikkien kansojen, siinä joukossa myös sosialistisen maailman kansojen kanssa. Tällaiset ehdotukset saavat epäilemättä osakseen ymmärrystä Neuvostoliitossa ja muissa sosialistisissa maissa, joiden ulkopolitiikka rakentuu valtioiden rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteelle, yhteiskunta- ja talousjärjestelmien erilaisuudesta riippumatta.

Ystävyyssopimuksessa sinetöityjä periaatteita on kehitetty edelleen monissa Neuvostoliiton ja Suomen välillä solmituissa sopimuksissa — sellaisissa kuin viisivuotiset kauppasopimukset, sopimukset sivistyksellisestä ja tieteellis-teknisestä yhteistyöstä, Saimaan kanavan käyttöä koskevista kysymyksistä ym. Kuten Suomen pääministeri Mauno Koivisto on sanonut: aika tekee työtä niiden kansainvälisten sopimusten hyväksi, joiden perusta on alun alkaen luja ja terve.

Tämä pitää paikkansa nimenomaan vuoden 1948 sopimukseen ystävyydestä, yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta. Se on tukinojana valtioittemme molemminpuolisessa pyrkimyksessä yhteistoimintaan.

Neuvostoliitossa kävi hiljattain virallisella vierailulla Suomen ulkoministeri Ahti Karjalainen. Hänen ja Neuvostoliiton virallisten henkilöiden välisen mielipiteidenvaihdon aikana todettiin olevan mahdollista laajentaa edelleen kaupallisia sekä muita taloudellisia suhteita, erityisesti parhaillaan yhteisesti valmistettavan uuden viisivuotisen kauppasopimuksen solmimisen yhteydessä. Keskusteltiin myös eräistä käytännöllisistä kysymyksistä, joita suomalais-neuvostoliittolaisen yhteistyön kehitys nostaa esille. Kuten virallisesta tiedonannosta ilmenee "osapuolet totesivat molempien maiden pyrkimyksenä olevan edelleen kehittää Suomen ja Neuvostoliiton välisiä suhteita ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen mukaisesti".

Tämä sopimus on jo 21 vuotta ollut kansojemme luotettavana kompassina. Se on hyvä sopimus, — on presidentti Kekkonen sanonut, — se on sopimus, joka luo kaikki myrskyt kestävät edellytykset keskinäisen ymmärryksen politiikalle kahden vapaan ja itsenäisen maan, Suomen ja Neuvostoliiton välisissä suhteissa, se on sopimus, jonka tuloksena on rauha, sopu ja keskinäinen luottamus.

KANSIKUVAMME

Vuoripelastustyön tutkimuslaitos (Donetskin kaupungissa) suunnittelee uusia teknisiä välineitä. Eräs sellainen on kaasulta ja kuumuudelta varjeleva suojapuku, jossa voidaan työskennellä 150 asteen kuumuudessa. Valok. J. Korolev.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 5 (148) 1969

SISÄLTÖ:

TARKKAILIJAMME MIETTEITÄ ... 1
TALOUDELLISIA NÄKÖALOJA ... 1
VÄLÄHDYKSIÄ ... 2
ELÄMÄÄN, VAPAUTEEN ... 4
TÄÄLLÄ SÄILYTETÄÄN LENININ KÄSIKIRJOITUKSIA 6
YKSILÖ JA YHTEISKUNTA ... 8
KUINKA ON ELETTÄVÄ? ... 10
VÄHÄN KAIKKEA ... 18
VEPSÄLÄISTEN MAALLA ... 20
KUVIA ESITTELEVÄT ... 22
MAAÖLJY ... 24
HÄMÄRÄ TAPAUS ... 26
KOLMASTOISTA ... 28
INSULTTI. TARVITAAN KIRURGIA ... 30
TERVEYS, SEN HOITO, LÄÄKKEET ... 31
VENÄJÄNKIELI-69 ... 31
AVARUUS JA VALTAMERI ... 32
TAIGAN TAITEILIJA ... 36
NAISILLE ... 38
KYLÄSSÄ SATTUI ONNETTOMUUS ... 40
POHJOLAN HOPEAKUVIOT ... 44
TOIMITUKSELLE KIRJOITETAAN ... 45
EEMELIN UUDET SEIKKAILUT ... 46
— HALLOO! KUUNTELEN TEITÄ... ... 48
TEKNIIKKA ETENEE ... 52
TALVI-69 ... 53
NEUVOSTOLIITON RAJAT OVAT KOSKEMATTOMAT 54
VIERAITA, TAPAAMISIA, TAIDETTA 56

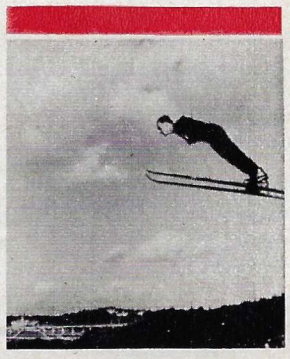

Lennon hurmaa tuntevat muutkin kuin lentäjät ja avaruusmiehet. Kirjeenvaihtajamme J. Korolevin kuva Moskovan hyppymäestä, missä harjoitellaan ja kilpaillaan ympäri vuoden.

ELÄMÄÄN, VAPAUTEEN

NEUVOSTOLIITTO JA KANSALLINEN VAPAUTUSLIIKE

Siirto- ja puolisiirtomaat sekä dominiot käsittivät v. 1919 75% maapallon pinta-alasta ja niissä asui n. 70% maailman väestöstä.

V. 1938 kyseisten maiden pinta-ala oli n. 60% ja asukasluku 63,6% koko maapallon vastaavista.

Nykyisin siirtomaat käsittävät suunnilleen 4% asutusta manneralueesta, ja niissä asuu 1—2% planeettamme väestöstä.

Siirtomaavaltojen luhistumisen jälkeen maapallon kartalle on ilmestynyt yli 70 uutta itsenäistä valtiota.

Vuoden 1918 alku. . . Nuori Neuvosto-Venäjä oli kuin saarrettu linnoitus. Neuvostojen oli ponnistettava kaikki voimansa lyödäkseen takaisin kapitalistivaltojen lähettämät maihinnousujoukot, luodakseen uudet hallintoelimet ja virvoittaakseen rappiolla olleen talouselämän. Samaan aikaan oli laskettava perusta uudelle ulkopolitiikalle, jonka tuli pyrkiä yhdistämään kaikki imperialisminvastaiset ja rauhantahtoiset voimat kansainvälisen taantumuksen sekä sodan voimia vastaan.

Olemassaolonsa ensi päivistä neuvostovaltio osoitti kunnioittavansa sorrettujen kansojen oikeutta riippumattomuuteen ja tukevansa sen puolesta käytävän taistelun kaikkia muotoja — myös vapaussotia — sekä vastustavansa imperialistien aseellista sekaantumista poliittiseen riippumattomuuteen pyrkivien kansojen sisäisiin asioihin.

Neuvostovallan ensi päivien tärkeimpien ulkopoliittisten asiakirjojen joukosta mainittakoon Kansankomissaarien neuvoston vetoomus vuoden 1917 marraskuun 20 (joulukuun 3) päivältä kaikille Venäjän ja Idän muhamettilaisille työtätekeville. Siinä ilmoitettiin juhlallisesti kaikkien niiden salaisten sopimusten mitätöimisestä, joita tsaarin hallitus oli solminut Persian ja Turkin jakamisesta, sekä julistettiin, että Venäjä tulee vastedes perustamaan suhteensa itämaiden kansoihin tasa-arvon, ystävyyden ja yhteisymmärryksen pohjalle.

Vaikka Neuvosto-Venäjän toimenpiteet eivät silloisten kansainvälisten voimasuhteiden oloissa tuottaneetkaan aina hedelmiä, sen tuki auttoi esim. Afganistania suojaamaan riippumattomuutensa brittiläisen kolonialismin ahdistelulta ja Turkkia säilymään kansallisena valtiona.

Siirrymme 30-luvun alkuun. . . Neuvostoliitto oli juuri ryhtynyt teollistamaan talouttaan. Se nieli puolet koko maailman teollisuuskaluston viennistä ja käytti siihen kaikki kultavarastonsa. Siitä huolimatta se ryhtyi itse antamaan taloudellista ja teknistä apua nuorille itsenäistyneille maille. Turkkiin rakennettiin Neuvostoliiton avustuksella Kaiserin ja Nazilin tekstiilitehtaat ja Iraniin sekä Afganistaniin ensimmäiset viljasiilot. Niiden rakentaminen tapahtui todellisen tasaveroisuuden hengessä, asiallisen yhteistyön ja sekaantumattomuuden pohjalla. Samaan aikaan neuvostohallitus vastusti päättävästi surullisenkuulua "rauhoituspolitiikkaa", jolle siirtomaat olivat vain vaihtorahaa imperialistisen saalistajien keskinäisessä kaupankäynnissä. Nykyisin tunnetaan monia kyynisyydessään suorastaan ällistyttäviä tapauksia tuon "rauhoituspolitiikan" ajoilta.

Vuoden 1936 helmikuun 3 päivänä Englannin ulkoministerin Anthony Edenin luona pidetyssä neuvottelussa käsiteltiin kolmea eri keinoa Hitler-Saksan rauhoittamiseksi: siirtomaiden luovuttamista sille, Reinin alueen luovuttamista ja taloudellisia myönnytyksiä. Asioista perillä olevan englantilaisen Observer-viikkojulkaisun mukaan "virkamiehet kannattivat yksimielisesti ehdotusta palauttaa Saksalle ainakin Kamerun".

Neuvostoliiton ulkopolitiikan kansainvälisen vaikutuksen luonne ja mittasuhteet riippuivat sen taloudellisista, poliittisista ja sivistyksellisistä saavutuksista. Neuvostoliiton toisessa maailmansodassa saavuttama voitto ja neuvostoihmisten suuri panos fasismin kukistamiseen tarjosivat entistä paljon laajempia mahdollisuuksia kansojen taistelulle itsemääräämisoikeutensa puolesta.

Neuvostoliiton ponnistelujen ansiosta kansakuntien tasa-arvoisuuden ja itsemääräämisen periaatteet sisällytettiin YK:n peruskirjaan (artiklat 1 ja 55). Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden asenne teki tyhjäksi Amerikan imperialismin yritykset muuttaa YK kuuliaiseksi välikappaleekseen — painostuksen ja määräilyn välikappaleeksi. Vuonna 1960 YK:n Yleiskokous hyväksyi Neuvostoliiton esittämän julistuksen itsenäisyyden myöntämisestä siirtomaille ja niiden kansoille. Tämä seikka kuten monet muutkin neuvostohallituksen askeleet todistaa, että taistelu kolonialismin täydellisen hävittämisen puolesta kuuluu erottamattomasti Neuvostoliiton ulkopoliittiseen toimintaan.

On vaikea yliarvioida niiden päätösten kansainvälistä merkitystä, joita YK:ssa on tehty Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden aloitteesta. Imperialismi ei suinkaan halua tyytyä siihen, että sen on täytynyt peräätyä ja sallia Aasian ja Afrikan useimpien maiden saavuttaa niille tärkeän valtiollisen riippumattomuuden. Washington yrittää käyttää monenlaisia vastakeinoja — poliittista manöverointia, taloudellista painostusta ja usein jopa suoranaista vastavallankumouksen järjestämistä. Viimeisten 70 vuoden kuluessa USA on 60 eri kertaa sekaantunut aseellisesti Etelä- ja Keski-Amerikan maiden sisäisiin asioihin. Lisääntyvässä määrin se puuttuu muidenkin maiden tapahtumiin. Yhdysvaltojen sotilaallisissa ja poliittisissa laitoksissa Aasian maissa on "toimessa" 1 057 000 amerikkalaista. Heitä käytetään rikollisiin sotatoimiin Kaakkois-Aasiassa. Hurjimmat sotahaukat ja poliitikot vaativat atomiaseen käyttämistä "aasialaisia" vastaan. Kenraali Twining on jopa ehdottanut käyttämään sitä "ennalta ehkäisevästi" tarkoituksella "tehdä tyhjäksi tulevat tihutyöt (lue: vapausliikkeet. — I. Š.) ja rajoitetut sodat jo ennen niiden alkamista".

Se kansainvälinen tuki, jota Neuvostoliitto on antanut kansalliselle vapautusliikkeelle, ja sen harjoittama rauhanomaisen rinnakkainolon politiikka on auttanut sorrettuja kansoja saavuttamaan vakuuttavia voittoja kolonialismista ja uuskolonialismista. Tosiasiat osoittavat, että sosialismi ja maailman vallankumouksellinen liike sekä kansallinen vapausliike ovat yhteisvoimin pakottaneet imperialismin perääntymään. Vaikka imperialisteilla on kussakin erillisessä tapauksessa ollut sotilaallinen ylivoima puolellaan, heidän on ollut annettava periksi. Kaksi kolmannesta entisistä siirtomaista on saavuttanut itsenäisyyden suhteellisen rauhanomaisesti.

Humanismin periaatteet ja huoli rauhan kohtalosta samoin kuin huolenpito uusien valtioiden tulevaisuudesta ovat kannustaneet Neuvostoliittoa ehdottamaan välittäjänpalveluksia eräissä kehitysmaiden kesken puhjenneissa riidoissa, mm. Intian ja Pakistanin välillä. Taškentin konferenssin koollekutsuminen, sen tuottamat tulokset ja yleiseltä mielipiteeltä saama myönteinen arvio ovat osoituksena kansojen luottamuksesta Neuvostoliiton rauhanpolitiikkaan.

Pyrkimys kehitysmaiden etujen huomioimiseen luonnehtii Neuvostoliiton asennoitumista myös koko maapalloa koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä. Tämä tuli ilmi muun muassa ydinsulkusopimuksen luonnosta valmisteltaessa. Sopimuksen lopullisessa sanamuodossa on otettu huomioon "kolmannen maailman" maiden monet huomautukset ja toivomukset. Neuvostoliitto tukee kehitysmaiden liittoutumattomuuspolitiikkaa katsoen sen nykyisten voimasuhteiden vallitessa parhaalla tavalla edistävän kyseisten maiden poliittisen ja taloudellisen riippumattomuuden lujittumista ja vapauttavan ne kantamasta raskasta kilpavarustelukuormaa.

Samalla Neuvostoliitto ja muut sosialistiset maat horjumatta tukevat riippumattomuutensa puolesta taistelevia kansoja. Selvimpänä ilmauksena sosialististen maiden kansainvälisestä avusta vapaustaistelua käyville kansoille on sankarillisen Vietnamin kansan kaikinpuolinen tukeminen taistelussa amerikkalaisten hyökkäystä vastaan. Kuten USA:n ulkoministerin entinen Kaukoidän apulainen Roger Hilsman on sanonut, Vietnamin Demokraattiseen Tasavaltaan on luotu Neuvostoliiton avulla "maailman tehokkain ilmapuolustus". Sama solidaarisuus tuli esille myös siinä päättävässä tuessa, jota sosialismin maat antoivat arabikansoille näiden jouduttua kesäkuussa 1967 Israelin ja sen imperialististen taustavoimien hyökkäyksen kohteeksi. Se ilmenee myös tuessa niille Afrikan kansoille, jotka taistelevat Portugalin siirtomaaherruuden kukistamiseksi.

Poikkeuksellisen tärkeä merkitys kehitysmaille on nykyisin Neuvostoliiton kansainvälisellä talouspolitiikalla. Taloudellisen riippumattomuuden saavuttamisesta on tullut noille maille tärkein taistelulohko. Vuosien 1963—1967 aikana Neuvostoliiton ja kehitysmaiden välinen kauppavaihto lisääntyi 35%. Neuvostoliittolaisten suunnittelujärjestöjen ja rakennusspesialistien avustuksella on rakennettu ja parhaillaan rakennetaan yli 600 teollisuuslaitosta ym. kohdetta, joukossa yli 100 korkeakoulua ja tutkimuskeskusta. Tällä on erityisen suuri merkitys nykyisen tieteellis-teknisen vallankumouksen olosuhteissa.

Kansainvälinen tilannekehitys osoittaa, että kehitysmaiden ja sosialististen maiden yhteinen imperialisminvastainen taistelu, niiden yhteiset esiintymiset ja keskinäinen tuki ovat kansallisen vapausliikkeen jatkuvan menestyksen tärkein edellytys.

I. ŠATALOV.

V. I. Lenin. K u v a otettu v. 1921 Moskovassa Kominternin III kongressin aikana.

V. I. LENIN kansallisesta vapausliikkeestä

. . .Idän kansanjoukot tulevat nousemaan toimintaan itsenäisinä osanottajina, uuden elämän luojina, koska tuo monisatamiljoonainen väestö kuuluu riippuvaisiin, vajaaoikeudellisiin kansakuntiin, jotka tähän saakka ovat olleet imperialismin maailmanpolitiikan kohteena, jotka ovat kapitalistiselle sivistykselle ja kulttuurille olleet olemassa vain lannoitusaineena. (Lenin, Teokset, 30. osa, s. 144).

•

Idän heräämisen kautta seuraa nykyisessä vallankumouksessa kausi, jolloin kaikki Idän kansat osallistuvat koko maailman kohtaloiden ratkaisuun, etteivät joutuisi olemaan pelkkänä ryöstön kohteena. Idän kansat heräävät ryhtyäkseen toimimaan käytännöllisesti, niin että jokainen kansa olisi mukana ratkaisemassa kysymystä koko ihmiskunnan kohtalosta. (Lenin, Teokset, 30. osa, s. 144).

•

Mahtava demokraattinen liike kasvaa, laajenee ja voimistuu kaikkialla Aasiassa. . . **Sadat** miljoonat ihmiset heräävät eloon, valoon ja vapauteen. (Lenin, Teokset, 19. osa, s. 83).

•

Kaikkien eri maiden työläisten yhtenäisyys ja veljesliitto ei sovi yhteen muihin kansoihin kohdistuvan suoranaisen tai välillisen väkivallan kanssa. (Lenin, Teokset, 24. osa,s. 458).

•

Me teemme kaiken voitavamme lähentyäksemme mongoleja, persialaisia, intialaisia, egyptiläisiä. . . Me koetamme antaa noille kansoille, jotka ovat takapajuisempia ja sorretumpia kuin me, "epäitsekästä kulttuuriapua" — ts. auttaa niitä siirtymään koneiden käyttöön,työn helpottamiseen, demokratiaan, sosialismiin (Lenin, Teokset, 23. osa, s. 59).

•

. . .On sotia, joita työväenluokan on sanottava ainoiksi oikeudenmukaisiksi sodiksi, — sellaista on taistelu orjuudesta vapautumisen, kapitalistien ikeestä vapautumisen puolesta, ja sellaisia sotia täytyy olla, sillä muuten kuin taistelulla emme voi saavuttaa vapautusta. (Lenin, Teokset, V laitos, 37. osa).

•

TÄÄLLÄ SÄILYTETÄÄN LENININ KÄSIKIRJOITUKSIA

Monet loistavat näyttelijät ovat yrittäneet luoda Leninin henkilökuvaa näyttämöllä ja valkokankaalla. Elävän Leninin loihtivat kuitenkin paljon selvemmin silmiemme eteen hänen jättämänsä käsikirjoitukset. Hänen kynänsä kulkua seuraamalla pääsemme syvemmin perille hänen ajatuksenjuoksustaan. Näemme, miten tiiviisti, kauniisti ja varmasti rivit ovat piirtyneet paperille — ja aavistamme ihmisen luonteen. Näemme, miten hän kirjoittaa Työtätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistuksessa vallankumouksen tärkeimpiin kuuluvassa asiakirjassa "Asettaessaan perustehtäväkseen hävittää ihmisen kaikenlainen toiseen ihmiseen kohdistama riisto, poistaa yhteiskunnan jakautuminen luokkiin. . ." Kynä näyttää hetkeksi pysähtyneen, palanneen rivin alkuun ja vaihtaneen teonsanan "hävittää" painavammalla riiston "hävittämiseen" ja teonsanan "poistaa" päättävämpään "täydelliseen poistamiseen". Tuloksena lause saa tuntuvasti voimakkaamman luonteen: "Asettaessaan perustehtäväkseen ihmisen kaikenlaisen toiseen ihmiseen kohdistaman riiston hävittämisen, yhteiskunnan luokkajaon täydellisen poistamisen. . ."

Painettu teksti on kuin pronssiin valettu muistomerkki, mutta käsikirjoitus on muotokuva ihmisestä työssä ja taistelussa. Jo siitä syystä painettu teksti ei voi korvata meille käsikirjoitusta. Suurmiesten alkuperäistekstit ovat arvokkaita myös muussa mielessä. Jokin vähäpätöinen laitahuomautus tahi kokouksen aikana lähetetty paperilappu saattaa vuosien kuluttua paljastua tutkijalle uudessa valossa.

V. I. Leninin Koottujen teosten hiljan ilmestyneessä viidennessä laitoksessa on julkaistu toista tuhatta uutta asiakirjaa. Leninin teoksia on painettu meillä yli 400 000 000 kappaletta ja hänen töittensä käännökset ovat ensimmäisellä paikalla maailmassa. Leninin teosten, kirjeiden ja kirjelappujen alkuperäiskappaleita säilytetään NKP:n KK:n yhteydessä olevan Marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkiston teräshuoneessa. Arkiston varannoissa on tällä hetkellä 31 000 Leninin kirjoittamaa asiakirjaa.

— Teräshuoneessa on aina pimeä, kertoo Leninin käsikirjoitusvarannon hoitaja Aleksandra Sokolova. Ilmastointilaitteet pitävät siellä jatkuvasti yllä tasaista lämpö- ja kosteustilaa.

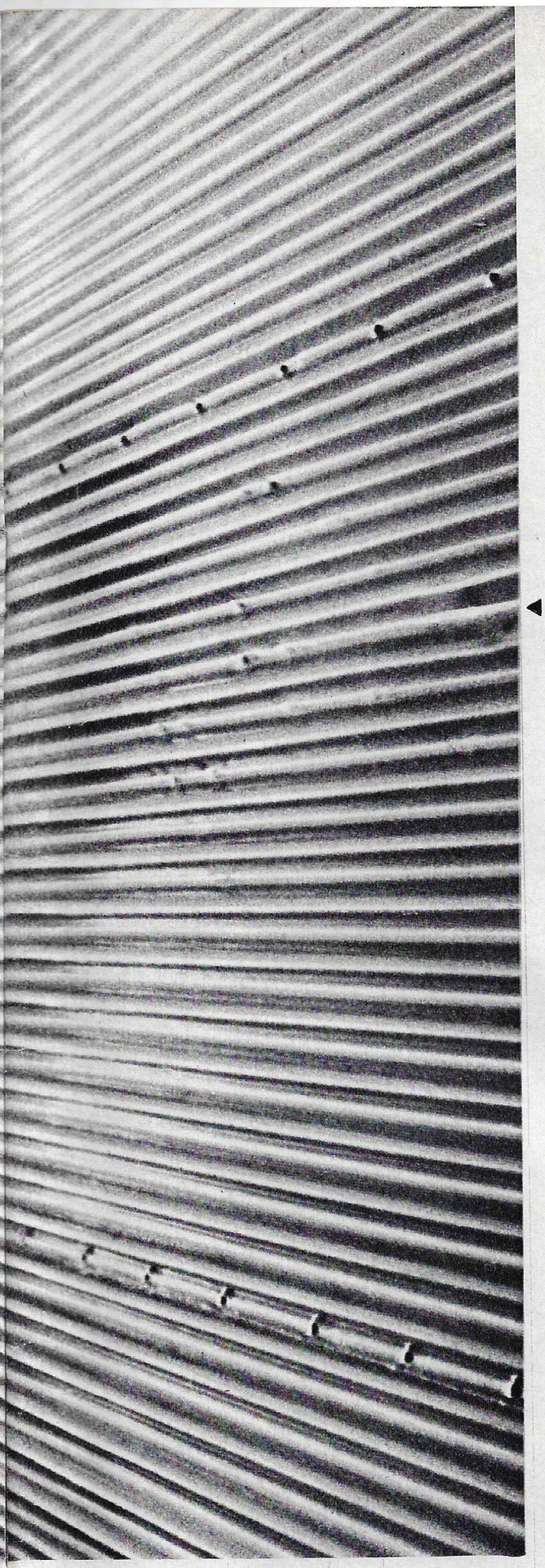

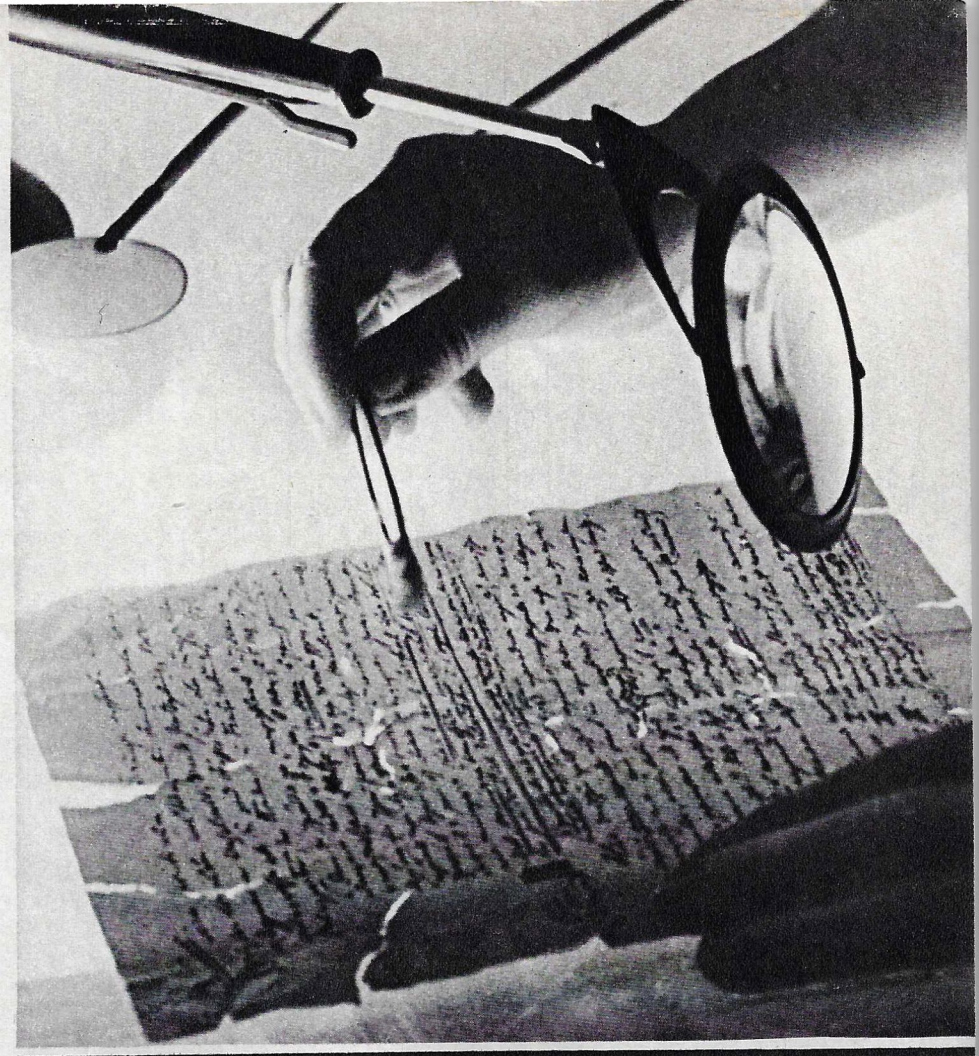

V. I. Leninin käsikirjoitusvarannon ylivalvoja Aleksandra Sokolova.

Asiakirjojen säilytys- ja entistämislaboratorion työntekijät suorittavat erittäin vaativaa tarkkuustyötä.

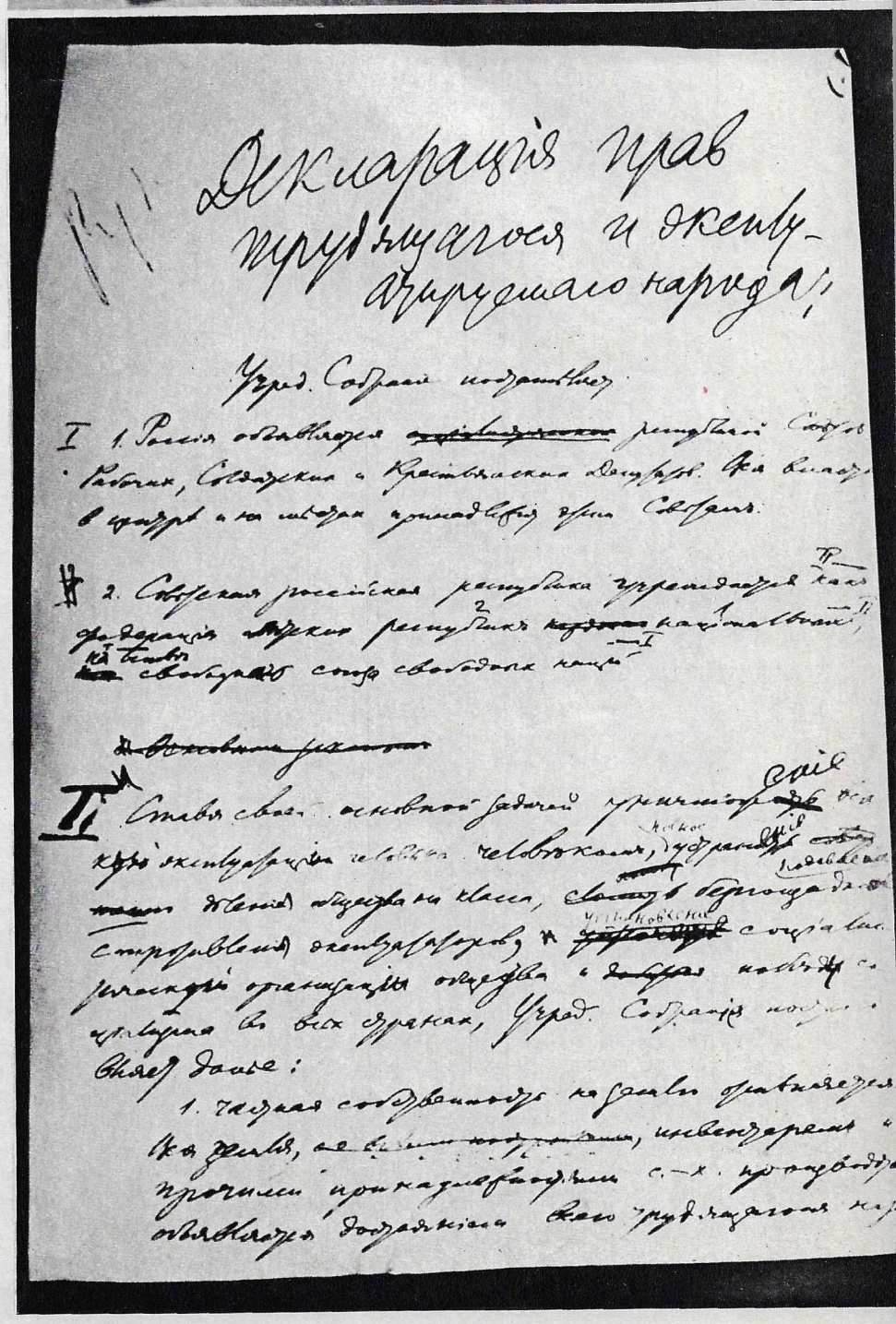

Декларація прав трудящагося и эксплуатируемаго народа.

Valokuvajäljennös V. I. Leninin kirjoittamasta "Työtätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistuksesta", 1. sivu.

Marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkiston rakennus. Alhaalla vasemmalla kuva arkiston lukusalista, missä Leninin töitä tutkitaan pienoisfilmikopioista.

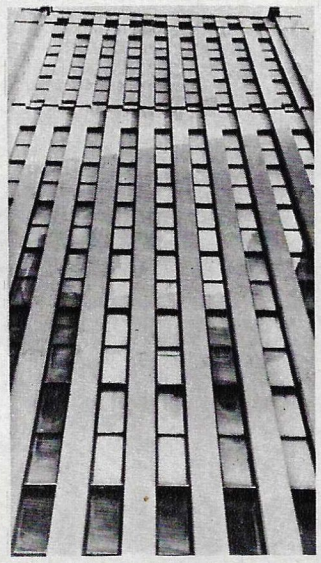

Varsinaisia asiakirjoja otetaan säilöstä vain poikkeustapauksissa. Siihen ei ole erityistä tarvettakaan, sillä jokaisesta paperista on tehty valo- ja mikrokopioita.

Entistämis- ja säilömislaboratorion työntekijät huolehtivat arvokkaan jäämistön kunnosta. Kaikki uudet asiakirjat joutuvat ensiksi "karanteeniin", jossa ne desinfioidaan, puhdistetaan, vahvistetaan, valokuvataan ja mikrofilmataan. Viime vuonna saatiin yli viisikymmentä uutta Leninin käsikirjoitusta. Oletetaan, että tietymättömissä on vielä noin 1 000 kirjettä ja muuta Leninin kirjoitusta. Niiden etsintä jatkuu.

Teräshuone ei ole pelkästään arkisto. Se on aarreaitta, jossa kansa säilyttää tuhansille käsikirjoitusliuskoille ikuistettuja Leninin ajatuksia, hänen haaveitaan, suunnitelmiaan ja ennakkonäkemyksiään, jotka ovat toteutuneet ja toteutuvat edelleenkin ihmisten töissä.

M. GRATŠEVIN
ja N. STEPANOVIN seloste.

YKSILÖ JA YHTEISKUNTA

Ihminen ihmisten keskellä

Tiedemiehet sanovat, että ihminen yksilönä syntyi hetkellä, jolloin hän ensi kerran tiedosti ympäröivän luonnon keskellä oman "minänsä". Tämä tapahtui siis niin kauan sitten, että tänään on tuiki mahdotonta todeta, kuka oli ensimmäinen egoisti — tahi päinvastoin — ensimmäinen altruisti. Joka tapauksessa, eivätkö Aatami ja Eeva menetelleet egoistisesti hekumoidessaan kahden kesken paratiisin siimeksessä? Ja eikö Aatami samalla kertaa ollut myös altruistisen epäitsekäs uhratessaan ihmiskunnan hyväksi kylkiluunsa, jota ilman ei olisi ollut Eevaa eikä myöskään koko ihmiskuntaa?

Mutta leikki leikkinä ja ongelma ongelmana. Julistettuaan itsensä oman olemassaolonsa sisällöksi ja tarkoitukseksi nykypäivien ihminen on suunnannut yksilöllisyytensä tutkimiseen melkein kaikki yhteiskunnallisen tajunnan välineet filosofiasta tilastotieteeseen asti. Miljoonia kirjoja, kirjasia ja esseitä. Tuhansia syvällisiin mietiskelyihin syventyneitä päitä. Eikö juuri ihmisen ongelma askarruta Kristusta jumalaisen Leonardo da Vincin maalauksissa? Eikö juuri ihmisen salaisuus paina Rodinin "Ajattelijaa"? Ja eikö juuri ihminen ole Moskovan keskustassa graniittiin hakatun Karl Marxin mietteiden kohteena?

Ihminen on niin monesti ihminen, kuinka monesti hän tiedostaa järjellisyytensä, on Jean Jacques Rousseau sanonut.

Ihminen on niin monesti ihminen, kuinka monesti hän tajuaa oman arvonsa, tähdentää Voltaire.

Ihminen — se on suurenmoista! Se kuulostaa ylväältä! kuuluu venäläisen kirjailijan Maksim Gorkin puheenvuoro.

Niin, mikä ihminen oikeastaan on? Biologinen olio? Yhteiskunnallisten toimitusten välikappale? Luonnon herra? Luonnon orja? Vai liukuuko olemuksemme määrityksen ulottuvilta kuin auringonlaskun värit tahi ensimmäisen kevätsateen tuoksut?

. . .Auto oli törmännyt betonitolppaan. Tahi ehkä toiseen autoon. Jäljelle oli jäänyt kasa rautaromua. Se makasi jossain Quebecin ja Vancouverin välillä eräällä autojen kaatopaikalla, kunnes ruostui ruskeankirjavaksi. Kun se oli aikansa maannut ja ruostunut, sen luokse ajoi autonosturi. Se kohotti romukasan varovasti maasta. Ja kuljetti pois. Montrealin maailmannäyttelyyn.

Näyttelyn järjestäjät arvelivat, että tuosta runnellusta metallista tulisi paljonpuhuva muistomerkki. Varoittava kuvapatsas. Ja se seisoo nyt jalustalla peloittaen ohikulkijoita ruosteisilla kylkiluillaan, symbolisoiden ja varoittaen. Varoittaen mistä?

Saman näyttelyn alueella sijainneessa paviljongissa "Maailman nuoriso" kirjoitin muistiooni seuraavat rivit: "Nuoriso kiiruhtaa elämään. Nuorisolla on oikeus olla energistä. Nuoriso ei välitä tarmonsa tasaisesta käyttämisestä. Se tarvitsee energialleen varaventtiiliä."

Sittemmin satuin kirjoittamaan samaan reportterimuistiooni huomioita Siperiaan rakennettavalta Krasnojarskin voimalaitokselta. Siitäkin tulee eräs maailman ihmeitä. Siellä näkemäni kävi kuitenkin jotenkin kummallisella tavalla ristiin niiden havaintojen ja vaikutelmien kanssa, joita minulla oli säilynyt Montrealista sekä sadunomaisesta EXPO-67:stä, missä huomion keskiönä oli ihmisen ja hänen persoonallisuutensa ongelma. Selaillessani nyt muistiotani tajuan selvästi, miten typerältä ja keinotekoiselta mainitsemani romupatsas näyttäisi Siperiassa maailman suurimman voimalan sadan metrin korkuisen padon rinnalla.

"Nuoriso tarvitsee energialleen varaventtiiliä". . . Winnipegin asukas Jim Collins oli 10 000 kertaa perätysten kirjoittanut sanan "coca-cola" ja saanut suuren palkinnon tuota juomaa valmistavalta yhtymältä. Lukijakin myöntänee, että tuollainen ei ole parasta mahdollista inhimillisen energian, kestävyyden ja tahdon käyttämistä. Mutta paljonko me yleensä tiedämme ihmisessä piilevistä mahdollisuuksista? Selailen muistiotani ja näen merkinnän: "Maksim Ivanov, Jenisei, sisu". Tulkitsen sen sisällön.

Eräänä marraskuun aamuna Maksim Ivanovin kuljettama laastiauto putosi rakennustyömaan toimistoa vastapäätä sijaitsevalta 10 metrin korkuiselta sillalta Jeniseihin. Tämä tapahtui kello neljä aamulla, jolloin rakennuksella ei ollut melkein ketään. Sukellettuaan ulos uponneesta MAZ-autosta Maksim osui jääsohjuun, jota pystysuora betoniseinä eristi keskivirrasta. Hän taisteli elämästä ja kuolemasta neljä tuntia uiden jääsohjussa. Välttyäkseen vajoamasta hän lopulta jäädytti kätensä kiintojään laitaan. Ja hänellä oli vielä voimia sen verran, että hän saattoi tarrautua hampaillaan kiinni ylhäältä heitettyyn köyteen. Miestä ryhdyttiin nostamaan ylös yhdessä häneen kiinnijäätyneiden jäiden kanssa. Mutta hampaat eivät kestäneet ja Maksim putosi jälleen Jenisein hyiseen syliin. Laskeutuminen jyrkkää seinää alas hänen luokseen oli sekin uroteko. Sen suoritti insinööri Juri Jurtšenko.

Sitten alkoivat ennennäkemättömät pakkaset. Rauta katkeili, mutta miehet jatkoivat töitä. Tuli työkielto, mutta he vaan jatkoivat. Illalla he sitten veivät sairaalaan Maksim Ivanoville appelsiineja ja omenia. Kukaan ei ihmetellyt eikä voivotellut. Selvä asia: mies oli miehekkäästi taistellut elämästään. Sellaista olisi voinut sattua millä rakennuksella ja missä maassa hyvänsä — sillä mitä tiedämme ihmisessä piilevistä mahdollisuuksista? Tässä tapauksessa tiedämme, että tämä yksilö eli samanlaisten voimakkaiden yksilöiden keskellä oloissa, joissa sankarillinen ja arkipäiväinen kulkevat käsitysten. Kuukausi sairaalassa ja kaksi kuukautta toipilaslomaa oli riittävä aika, jonka jälkeen rakennustyömaan päällikön pöydälle ilmaantui anomus: "Pyydän päästä jälleen kuljettamaan autoa. . ." Jos tuollaisetkaan järkytykset eivät pysty heittämään miestä satulasta, meillä lienee oikeus sanoa Maksim Ivanovin tapaisten miesten olevan aivan erikoista tekoa. Ja meillä on täysi syy sanoa häntä persoonallisuudeksi.

Mitä on onni?

Minulle voidaan vastata: hän ei ole vielä mikään persoonallisuus, hän on vain voimakas luonne. "Persoonallisuus"-käsitteeseen sisältyy jonkinlainen sopusointuisuus, eri tahoilta ja näkökannoilta tasapainoitettu kokonaisuus. Laaja näköpiiri. Omintakeinen asennoituminen maailmaan. Etevyys alallaan. Siveellinen eheys. Sellainen ihminen kaunistaa mitä tahansa yhteiskuntaa ja valtiota. Mutta kykeneekö jokainen yhteiskunta ja jokainen valtio turvaamaan edellytykset tuollaisen persoonallisuuden kehittymiselle?

Quebeciläinen opettaja Claude Gelier ei uskonut, kun kerroin hänelle, että Neuvostoliiton valtio käyttää vuosittain 800—1 000 ruplaa jokaisen ylioppilaan kouluttamiseen. "Entä tavallisen koululaisen?" hän kysyi. Vastasin: "100 ruplaa vuodessa." "Ja paljonko Neuvostoliitossa on kaikkiaan opintojen harjoittajia?" En osannut silloin sanoa, mutta nyt olen hakuteoksista nähnyt — 76 000 000 — toisin sanoen joka kolmas henkilö. Valtio on siis ottanut täydellisesti huolekseen persoonallisuuden erään särmän hiomisen — ihmiskunnan keräämien tietojen omaksumisen, mikä jo sinänsä on tärkeä edellytys itsenäisen yksilön kehittämiselle. Tässä valtavassa tietouden tulvassa, joka huuhtelee kaikkia ja jokaista, ei yksinkertaisesti voi olla syntymättä selväpiirteisiä luonteita ja värikkäitä persoonallisuuksia.

Gruusialainen ylioppilas Teimuraz Vetshvadze ratkaisi 21-vuotiaana kuulun Liouvillen tehtävän, jonka kimpussa maailman suurimmat matemaatikot olivat painiskelleet sadan vuoden ajan.

Eestiläinen koulupoika Mati Unt sai 18-vuotiaana valmiiksi romaaninsa "Hyvästi, punainen kissa", jonka kustannusliike "Nuori kaarti" on julkaissut.

On selvää, valtion on persoonallisuutta kasvattaessaan suotava ihmiselle mahdollisuus oman valintansa ja taipumustensa mukaisesti käyttää tätä ilmaiseksi ja runsaskätisesti jaeltua rikkautta, tietoa. Sillä ihmisen tulee kaiken lisäksi vakiinnuuttaa itsensä, eriyttää yksilöllisyytensä, minänsä, muiden keskellä — mikä loppujen lopulta luonnehtiikin persoonallisuutta.

Yksilöllisyyden eriyttäminen ja vakiinnuttaminen voi tapahtua monella tavoin. Karl Marx esitti nuoruudessaan seuraavanlaisen esimerkin tuollaisesta yksilöllisyyden vakiinnuttamisesta: Olen ruma, mutta voin ostaa itselleni kauneimmankin naisen. En siis ole **ruma**. . . Olen **vajaamielinen**, mutta kaikkien asioiden **todellinen mielekkyys** mitataan rahalla — kuinka siis rahanomistaja voisi olla vajaamielinen? Sitäpaitsi hän voi ostaa loistaviakin älyjä, ja eikö loistavia älyjä hallitseva ihminen ole heitäkin älykkäämpi?

Yksilöllisyyttä voi tietysti vakiinnuttaa yhtä rujosti ilman rahaakin. Kaivan jälleen esille muistioni ja palautan mieleeni yön, jonka vietin Torontossa Erkwellin kadulla kanadalaisten hippien 1. hipstereiden majapaikassa. Heitä oli siellä paljon, hyvin paljon. Toiset makasivat asfaltilla kumipatjoilla, toiset rääsyniekat tuijottivat tylsästi tähtiä. Säkillä itsensä verhonnut tyttö istui maassa ja maukui. Veteliä liikkeitä ja mie-

lettömiä asentoja. He eivät levänneet eivätkä myös halunneet mitään. Tyttö maukui aikansa ja vaikeni. Kumipatjalla loikonut poika, jolla oli siniseksi maalatut silmäluomet, nousi ja rupesi juomaan paperipullosta maitoa. Mieleeni muistuvat myös ranskalaiset "mustapuserot", saksalaiset "puolivahvat" (Halbstarken) ja ruotsalaiset "rakkarit". . . Ovatko tällaiset yksilöllisyytensä korostajat persoonallisuuksia? He leikkivät olevansa niitä.

Käsittääkseni Rousseau jo monta vuotta sitten antoi hyvän neuvon tämänpäiväisille hipeille: "On mahdoton etsiä onnea tietämättä, missä se on, saatamme nimittäin joutua siitä kokonaan eroon, meille kun tarjoutuu yhtä monta mahdollisuutta sen löytämiseen kuin väärälle tiellekin osumiseen."

Missä sitten on se onnen sininen lintu, kuten Maeterlinck sanoo, jota ilman ihminen ei koskaan voi tuntea itseään yksilöksi, persoonallisuudesta puhumattakaan? Sivistys sinänsä ei tuo onnea yltäkylläisyyden oloissakaan. Sosiologi Alois Vogt kirjoittaa "Schweizer Rundschaussa": "Loistoautot, ilmastointilaitteet, jääkaapit, mukavat huonekalut, nylon ja perlon — eikö siinä ole kyllin sukupolvemme muuntumiselle Rooman valtakunnan rappiokauden patriiseiksi?" Tuon luettuani muistin Siperiaa, Divnogorskia, voimalaitosta, insinööri Viktor Plisovia, jonka luona olin asunut viikon. Hänellä oli mukavasti kalustettu ensiluokkainen asunto, jossa kirjahyllyt olivat vallanneet kokonaisia seiniä. Oli jääkaapit, televisiot ym. Oliko hän Rooman valtakunnan rappiokauden aikainen patriisi?

Sosialismia syytetään usein yksilölliselle onnelle välttämättömien henkilökohtaisten mukavuuksien aliarvioimisesta. Neuvostoihminen tosiaan ylpeilee vieraittensa edessä enemmän kirjakaappinsa sisällöstä kuin uusimmastakaan jääkaapista tahi muusta mukavuusvälineestä. Mutta palatkaamme Viktor Plisoviin. Asuin mielihyvin hänen mukavassa asunnossaan ja havaitsin myös hänen itsensä nauttivan elämän mukavuuksista. Mutta paljon enemmän kuin ne, häntä askarruttivat noina talvisina päivinä ja iltoina muut asiat.

Padonrakennuksella kokeiltiin hänen suunnittelemaansa betonimassan jatkovalulinjaa. Se muistutti jättiläismäistä tykkiä, jonka piippu kurkottaa taivaalle. Suunnittelijat olivat laskeneet, että toimittamalla betonia valupaikalle keskeytymättömänä virtana linja tekee tarpeettomaksi lukuisat betoninkuljetusautot ja nopeuttaa melkein puolella tämän ennennäkemättömän patojättiläisen nousua. Tällaista linjaa laitettiin ensimmäisen kerran. Viktor oli sen päällikkö. Linja ei ottanut toimiakseen.

Kärsivätkö hänen tulonsa siitä? Eivät. Menettikö hän mitään insinöörille kuuluvista etuuksista? Ei. Uhkasiko häntä viranalennus? Ei sekään. Miksi hän sitten laihtui, kuihtui ja hermostuneena mittaili huonetta askelillaan? Siksi, että hänen elämänsä tärkein sisältö ei ollut kotoisessa mukavanolontunnossa, siksi, että hänen yksilöllisyytensä ja persoonallisuutensa eriytyminen ja vakiintuminen tässä elämässä ei tapahtunut pelkän mukavuuden ja kylläisyyden kautta. Häntä eivät askarruta Rooman imperiumin hajoamisajan vaan kaikkien ihmisten hyvinvointiin pyrkivän dynaamisen yhteiskunnan kansalaisen aatokset, jotka sanelevat hänen persoonallisuudelleen omat vaatimuksensa. "Johonkin on päässyt pujahtamaan virhe. Me kyllä selvitämme sen. Jatkovalu tulee toimimaan, sillä meidän on rakennettava vielä useita voimaloita!" Viktor virkkoi hyvästellessämme.

Niin, on varmaa, että betonin jatkovalulinja tulee toimimaan. Kokeilu tullaan toistamaan Sajanin-Šušenskojen vesivoimalaitoksen rakennustyömaalla. Sinne siirtyvät laitteen piirustukset, luonnokset ja Viktor Plisovin kokemukset. Yhden yksilön työt ja aloitteet tulevat elämään ja jatkumaan muiden yksilöiden teoissa.

Tulin ajatelleeksi, että tämä on pelkistetysti otettuna voitto häviössä. Persoonallisuuden voitto vastoinkäymisistä. Siksi tahdon sijoittaa Alois Vogtilta edellä lainaamieni persoonallisuuden alennustilaa koskevien sanojen rinnalle John Stuart Millin sanat: "Sokrates ei voinut tyydyttää mielenkiintoaan rajattoman tiedonhalunsa vuoksi. Sika voi sen tehdä syömällä itsensä kylläiseksi. Mutta tyydyttämätön ja tyytymätön Sokrates on onnellisempi kuin tyytyväinen sika."

Mutta hipitkin ovat tyytymättömiä. Sosiologit asettavat mielellään tyytymättömän hipsterin vastakohdaksi squaren, ts. kesyn ihmisen, joka kannattaa yleisesti hyväksyttyjä mielipiteitä ja standardikatsomuksia. Minusta kylläkin tuntuu, että olemme tässä tekemisissä yksilöllisen disharmonian kahden eri särmän kanssa. Kummassakaan tapauksessa ei ole syntynyt persoonallisuutta. Hipster kuvittelee itsensä persoonallisuudeksi epämielekkäästi protestoidessaan ja toteuttaa itseään protestissa. Square mukauttaa olemuksensa todellisuuden vaatimuksiin ja julistaa ne ihanteekseen.

Valinnan vapaus ja vapauden valinta

On tunnettua, että oleminen määrää tajunnan. Sekä hipster että square ovat olevien olojen synnyttämiä. Mutta onko tuo oleminen niin kaikkivoipaa? Sillä jos tämä otetaan kaikkiin elämän tapauksiin sopivaksi kaavaksi, päädytään väistämättä sekä hipsterin että squaren persoonallisuuskäsityksen puolusteluun. Mitäpä heiltä voisi vaatia, kun kerran oleminen määrää kaiken! Mitä ihmiseltä voi yleensä vaatia, jos hänen yksilöllisyytensä on olosuhteiden ohjelmoima! Jos oleminen sattuu onnistumaan, kuten Teimuraz Vetshvadzen tapauksessa, saadaan Liouvillen tehtävän ratkaisu ja syntyy persoonallisuus. Jollei se onnistu, tyydytään hipsterin tahi squaren "persoonallisuuteen".

Mutta silloin jää selittämättä, kuinka mitä epäsuotuisimmat olosuhteet ovat voineet koko ihmiskunnan iloksi synnyttää sellaisia persoonallisuuksia kuin Jack London, Maksim Gorki, Edison, Dostojevski. . . Koko juttu on siinä, että edellä mainitulla kaavalla on harvemmin siteerattu jatko: olosuhteet luovat samassa määrin yksilöä kuin yksilö olosuhteita. Tältä kannalta katsottuna hipsterin hahmo, olipa se kuinka protestoiva, kapinallinen ja näennäisesti aktiivinen tahansa, on ainoastaan säälittävä, koska julmistunut hipsteri heiluttelee suuren suuttumuksensa nuijaa aivan tolkuttomasti.

Neuvostoliitto ei ilmeisesti olisi koskaan saavuttanut sellaista menestystä elämän kaikilla aloilla, jollei se olisi kannustanut kansalaisissaan halua muuttaa todellisuutta, luoda sitä, jolleivät sosialistiset yhteisömme olisi panneet laskelmia yksilöihin, vedonneet ihmisiin ennenkaikkea yksilöllisyyden kautta ymmärtäen sen kehityksen ja suorituskyvyn olevan ratkaisevan itsensä yhteisön olemassaololle.

Muistissani on säilynyt elävä kuva Ljolja-nimisestä iloisesta kiharatukkaisesta tytöstä. Hänelle sanottiin, ettei ole naisekasta sulloa betonia padonrakennuksella. Mutta hänestä oli hauska tehdä työtä padon harjalla. Monet kerrat hänet siirrettiin kevyempiin hommiin. Mutta hän piti tästä työstään, valitti siirroista ja vaati päästä takaisin. Ja tuli myös. Sellainen oli Ljolja.

Viime vuonna hän meni äkkiä naimisiin. Mies, Nikolai, työskenteli autonkuljettajana ja sai kotoaan Kubanilta yhtä mittaa sähkeitä äidiltään: "Olen kovasti sairaana", "Kohta kuolen". Nikolai oli hiljan tullut rakennukselle eikä ollut vielä ehtinyt juurtua sinne. Ljolja itki eikä halunnut lähteä pois, mutta se rakkaus. . . He ottivat lopputilin ja muuttivat Kubanille. Äiti osoittautuikin olevan terve. Ja kotona oli kaikki muutenkin hyvässä kunnossa. Sähkeet olivat puhuneet muunnettua totuutta. Ja hyvin pian kävi selväksi, että Ljoljalle ei siellä riittänyt ilmaa. Hän kaipasi padonharjalla puhaltanutta tuulta, kaipasi pientä kamariaan asuntolassa, huolettomia ystäviään, Jenisein väljyyttä. Mies sensijaan oli kotoisissa mukavuuksissaan tyytyväinen elämäänsä. Hän ei huomannut nuorikkonsa kuihtuvan helpoilla leivillä. Eikä Ljolja jaksanut kestää. Hän pakkasi laukkunsa ja tuli takaisin rakennukselle. Hän on jälleen padolla, eikä häntä voi sanoa leskeksi eikä myös naimisissa olevaksi. Hän käy sisässään taistelua vaikean rakkautensa kanssa, kirjoittelee Kubanille vastaamatta jääviä kirjeitä, kutsuu luokseen. . . Kaksi ihmistä, kaksi aivan erilaista yksilöä.

Se, mikä on toiselle raskas velvollisuus, pakko, saa todellisella persoonallisuudella velvollisuuden muodon. Ja tuo velvollisuus on miellyttävä. Se on sitä samaista valinnan vapautta, joka esiintyy välttämättömyyden muodossa. Tältä kannalta katsottuna persoonallisuus on tiedostettua välttämättömyyttä menetellä moraalisen velvollisuuden mukaisesti. Tässä välttämättömyydessä persoonallisuus, yksilö, näkee onnensa — kun taas muut tiet, vaikka ne olisivatkin miellyttävämpiä ja helpompia, eivät anna hänelle tarpeellista sisäistä tyydytystä.

Huomattu neuvostoliittolainen kulttuuripersoonallisuus A. V. Lunatšarksi on Leniniä koskevissa muistelmissaan oivallisesti näyttänyt raskaimmankin valinnan tuottaman tyydytyksen: "En kuullut Vladimir Iljitšin puhuvan koskaan velvollisuudesta. Hän olisi tullut hyvin hämilleen, jos joku olisi sanonut: "Täytätte hyvin velvollisuutenne." Hän olisi varmaan purskahtanut nauramaan. Se olisi ollut samaa, kuin jos sanoisi omena- tahi päärynäpuulle: "Kuinka hyvin täytättekään velvollisuutenne kantamalla hedelmiä. . ."

Niin omena- kuin päärynäpuukin tuottavat sitä parempia hedelmiä kuta paremmassa maaperässä ne kasvavat ja kuta enemmän on aurinkoisia päiviä. Toisin sanoen yksilö voi ilmentää itseään sitä täydellisemmin, kuta enemmän sillä on mahdollisuuksia tehdä moraalinen valintansa olosuhteiden ansiosta eikä niistä huolimatta. Tässä muistan jälleen tuttavaani Ljoljaa, betoninsullojaa, hänen tarvettaan työskennellä siellä, missä on kylmää ja vaikeaa. Tämä hänen pyrkimyksensä vastaa yhteiskunnan ja valtion pyrkimystä suunnata nuoruuden tarmo ihmisten onnelle tarpeelliseen työhön eikä tarkoituksettomaan purkaukseen.

Tästä seuraakin, että todellisen persoonallisuuden kaikki muut piirteet (avarakatseisuus, ulkoinen ja sisäinen kauneus ym.) ovat vain sopusuhtaisen yksilön lukuisia toivottuja dominantteja. Ja tärkein niistä on taito ja mahdollisuus tehdä elämässään ihmisarvoinen valinta. Onnellinen on yhteiskunta, jonka moraali-ihanteet käyvät yhteen sen kansalaisten toiveiden ja tarpeiden kanssa. Ja miten orvoksi yksilö tunteekaan olonsa siellä, missä etsitään vain varaventtiiliä ylitsepursuavan energian haihduttamiseksi taivaan tuuliin.

Muistellen Maksim Ivanovia, Viktor Plisovia ja betoninsulloja Ljoljaa ajattelen, että sitä mukaa kuin ihmisen vastuuntunto yhteiskuntaa kohtaan lisääntyy, hänen valinnanvapautensa muodostuu hänelle sanan täydessä mielessä tiedostetuksi välttämättömyydeksi. Ilman sitä vapaus vääristyy anarkiaksi. Sillä vapaus ei ole ainoastaan pakon olemattomuutta. Yksilön vapauden ongelma, sellaisena kuin minä sen käsitän, huipentuu ihmisten opettamiseen käyttämään vapauttaan oman persoonallisuutensa täysveriseen toteuttamiseen. Tällöin ei tietenkään ole kysymys mistään yksilön keskinkertaistamisesta, persoonallisuuden ahtamisesta yhteiskunnallisten standardien puitteisiin, josta niinsanotun rajoittamattoman vapauden kannattajat usein syyttävät tällaisen yksilöllisyyskonseption kannattajia. Miksi? He unohtavat, että yksilölliset eroavuudet (taipumukset, tarpeet, kyvyt) pääsevät vielä paremmin esille, kun niiden täydellistä kehitystä haittaavat esteet poistetaan.

KUINKA ON ELETTÄVÄ?

Reportaasi Siperiasta, Novosibirskin tiedemieskylän nuorten teknikkojen kerhon jäsenistä, jotka ovat perustaneet vapaaehtoisuuden pohjalla toimivan tieteellisen tuotantoyhtymän sekä akateemikoista, joita ei teititellä.

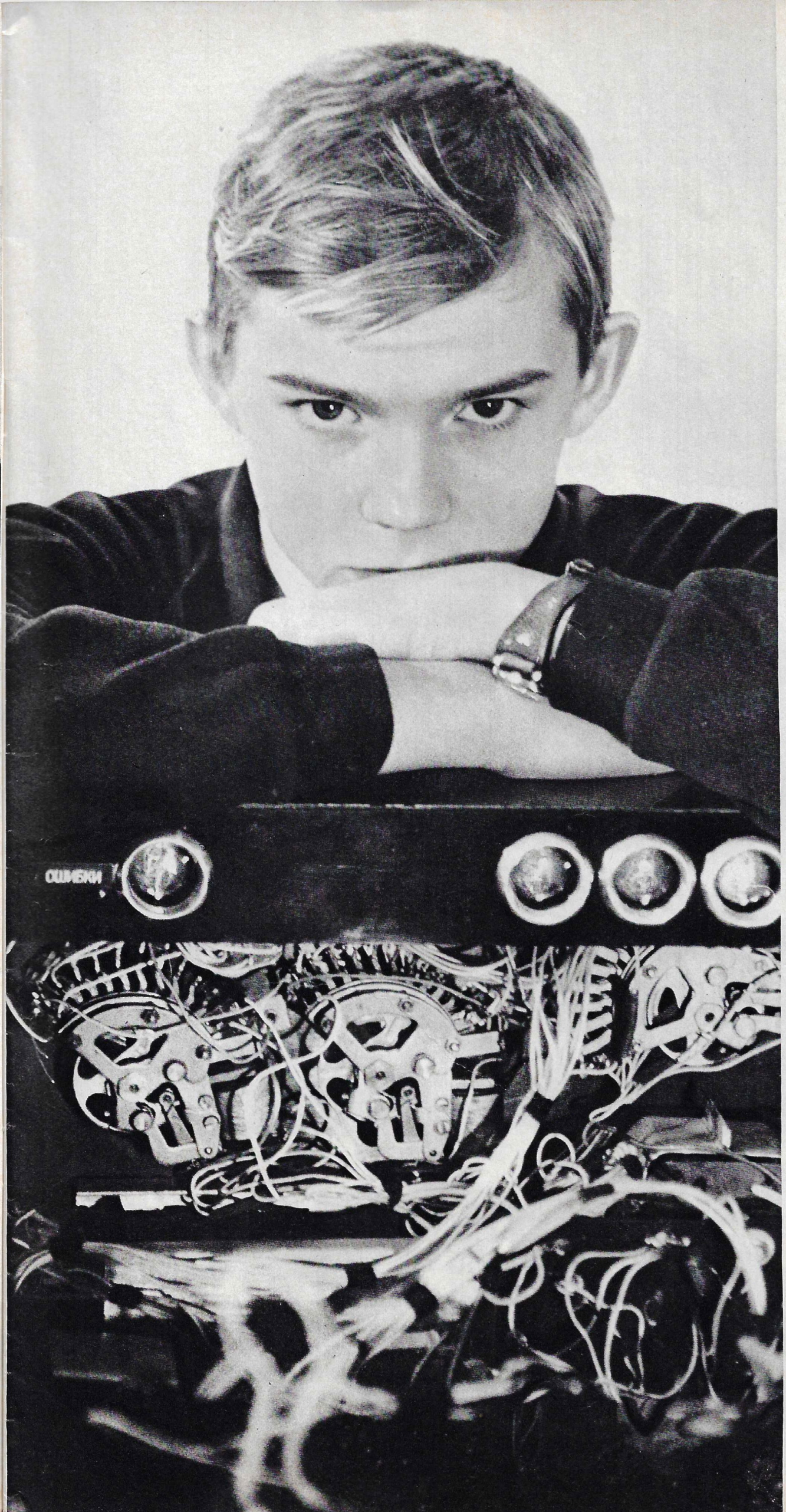

A. MALKININ ja A. RODIONOVIN seloste.

Nämä kaksi ikätoveria eivät tunne toisiaan. Toinen asuu Lontoossa ja toinen Novosibirskin tiedemieskyläs-sä lähes 7 000 kilometrin päässä Lontoosta. Emme rupea väittämään, että kumpikin olisi jo esittänyt itselleen ikuisen kysymyksen: "Kuinka on elettävä?" Mutta tällaisen kysymyksen aika ehdottomasti koittaa. Tänään he ovat "kuluttajia" entä huomenna?

30-luvun alussa, jolloin Neuvostoliitto oli vasta selviytynyt sotien hävityksistä, Vinnitsan (Ukraina) koululaiset kirjoittivat kirjeen kuululle englantilaiselle tiedemiehelle E. Rutherfordille. He pyysivät häntä kerhonsa kunniajäseneksi ja lähettämään teoksia fundamentaalisen fysiikan alalta. Rutherford antoi lapsille suostumuksensa ja lähetti heille teoksiaan. Hän ilmeisesti uskoi sellaisen "itsevarman väen" mahdollisuuksiin.

Vinnitsan koululaisilla ei ollut tuhannesosaakaan niistä mahdollisuuksista, joita on lapsillamme nykyään. Mutta kaikki mitä on tänään, sai alkunsa juuri niihin aikoihin.

Voitaisiin mainita lukuisia esimerkkejä siitä, kuinka nuoriso maassamme vastaa kysymykseen: "Kuinka on elettävä?" Kerromme tässä vain yhdestä pienestä yhdyskunnasta — Siperian tiedemieskylän nuorista, jotka jatkavat "Vinnitsan ydinfyysikkojen" kenties hieman naiiveja, mutta rohkeita aikeita.

Siis, miksi otettiin valokuva, joka on väsyneen englantilaispojan vieressä?

Seitsemännen luokan oppilas Volodja Sevbo nojaa kojeeseen, joka on vastikään patentoitu. Tämä koje (7 000 osaa, satoja juotoksia ja liitoksia), joka on käytännöllisesti katsoen pieni tietokone, on Volodjan keksimä. Hän on rakentanut sen tovereittensa kanssa ihmisen väsymysasteen mittaamiseksi.

Tällaisia nuoria keksijöitä on ilmeisesti muissakin maissa (heitä on varmaan myös Englannissa, niin kuin on ehkä olemassa englantilaisten koululaisten kirje neuvostoliittolaiselle akateemikko Pavloville). Mutta emme puhu yhdestä lahjakkaasta pojasta emmekä yhdestä kerhosta, vaan 700 pojasta ja tytöstä, jotka kuuluvat Novosibirskin tiedemieskylän nuorten teknikkojen klubiin.

Instituuttien tutkijat, ylioppilaat ja työläiset ovat saaneet satoja lapsia innostumaan tekniseen harrastelutoimintaan. Klubin jäsenillä on suuret mahdollisuudet toteuttaa mielikuvituksellisiakin suunnitelmia ja oppia ajattelemaan vastuullisesti. He ovat löytäneet lukuisten "elämän houkutusten" joukosta tärkeimmän. He eivät tahdo olla toisten luomien arvojen pelkkiä kuluttajia, vaan he tahtovat oppia myös tuottamaan niitä.

Näimme kuinka mielihyvin klubin jäsenet menivät Volodja Sevbon kojeen luo. Muutamia liikkeitä sauvalla — ja taulussa alkoivat vilistä numerot, naksuttaa laskulokerot ja sitten huoneessa kajahti iloinen: "En ole väsynyt!", "En ole väsynyt!", "En ole väsynyt!"

Volodja lopetti kokeen ja sanoi pikemmin itselleen kuin meille:

— Meillä ei ole kukaan väsynyt!

Ja nyt isommasta koneesta ja siitä, mitä sillä on yhteistä nuorten teknikkojen klubin kanssa.

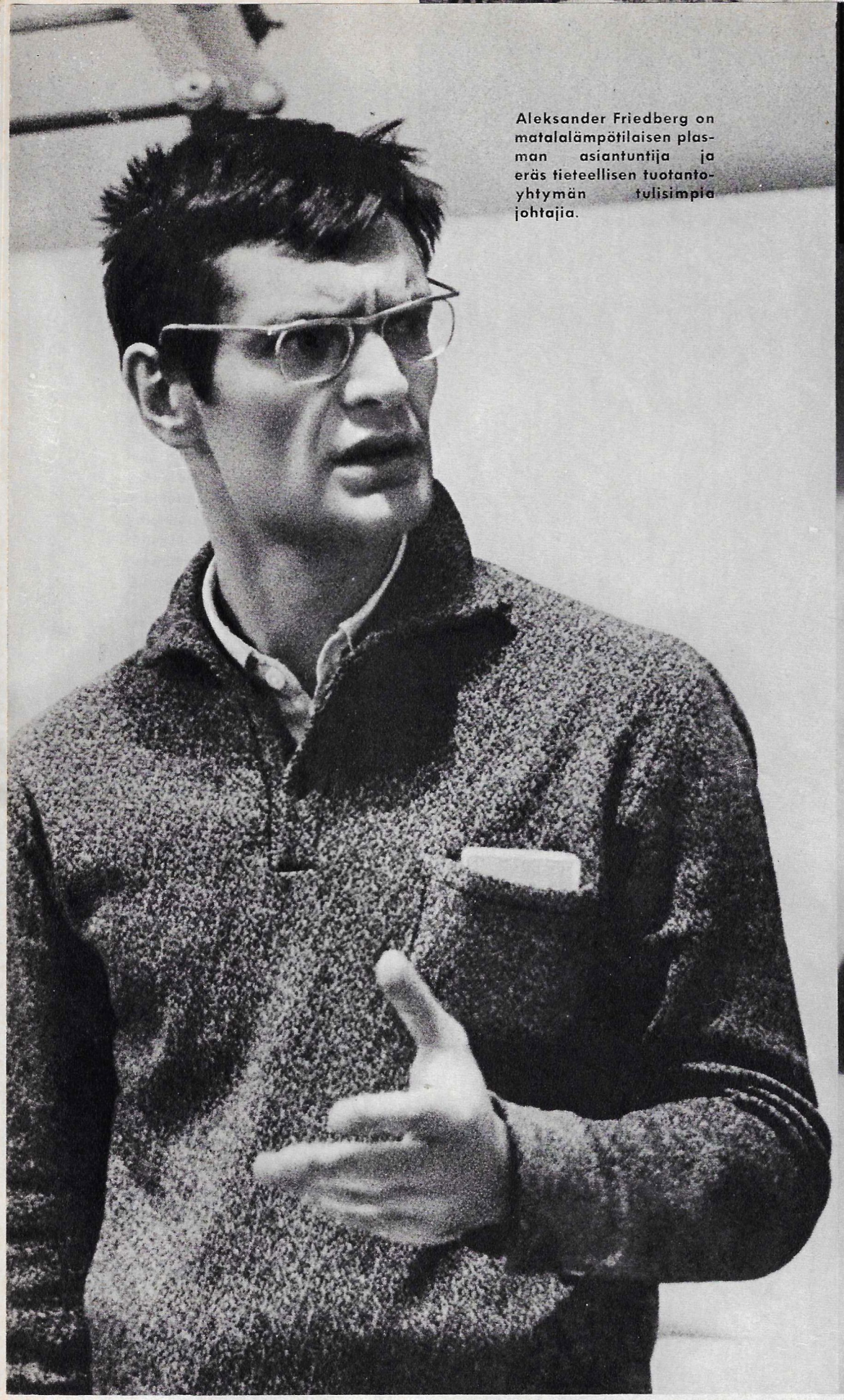

Aleksander Friedberg on matalalämpötilaisen plasman asiantuntija ja eräs tieteellisen tuotantoyhtymän tulisimpia johtajia.

Alla Tšerednitšenko on lopettanut Moskovan yliopiston biologisen osaston ja jatkaa nyt opintoja Siperiassa. Allan tieteellisen mielenkiinnon kenttänä on kaukainen Pohjola. Tieteellisen tuotantoyhtymän jäsenet auttavat ystäviään, jotka uskaltautuvat vähäntutkituille seuduille.

AIST

AIST on automaattinen informaatioasema, jota rakennetaan parhaillaan SNTL:n tiedeakatemian Siperian osaston laskentakeskuksessa. Se on erittäin monimutkainen kompleksi, useita tietokoneita yhdistettynä muistilaitteistoon, joka pystyy tallentamaan lukuisia tietoja ja toimittamaan ne eri asiakkaille. Tällaisen aseman merkitys tieteen ja talouden kehitykselle on suuri.

Jätämme kuitenkin sivuun asian tieteellisen ja teknisen puolen. Eräässä AISTin rakentamisen vaiheessa selvisi, että tehtaat eivät voi valmistaa tarvittavassa ajassa eräitä monimutkaisia hienoja laitteita. Olisiko lykättävä koneen asentamista? Laskentakeskuksen johtajan, akateemikko G. Martšukin puheille tuli insinööri A. Kazantsev. Hän ehdotti, että kyseiset ainutlaatuiset osat koottaisiin nuorison voimin. Ja nuorille sanottiin: "Uskomme sen teille! Toimikaa!"

Näin Akatemian yhdyskunnassa sai alkunsa nuorten tutkijain tieteellinen tuotantoyhtymä, jossa toimii nykyään satoja henkilöitä. Yhtymän puoleen eivät käänny vain "omat" tutkimuslaitokset, vaan myös muiden kaupunkien tehtaat ja suunnittelutoimistot. Monet yhtymän ehdottamat laitteet ja teknologiset kaavat ovat tuottaneet näille nuorille omintakeisesti ajattelevien tiedemiesten ja suunnittelijoiden maineen.

Huomautamme vielä kerran: nuorisoyhtymä ei ole virallinen laitos. Sen toiminta perustuu yksinomaan vapaaehtoisuuden pohjalle: jokainen osallistuu siihen perustyönsä tahi opintojensa ohella. Tarvittaessa yhtymä voi keskittää joustavasti määrätylle lohkolle satoja nuoria asiantuntijoita (kuten AISTin tapauksessa) sekä ottaa käsiteltäväksi ja toteutettavaksi jäsentensä rohkeimpiakin aatoksia. Sanalla sanoen nuoriso voi esteettömästi tuoda esille aloitteellisuutensa ja järjestelykykynsä, taitonsa puolustaa teknisiä tahi filosofisia käsityksiään.

Yhtymän päätarkoitus on ilmaistu sen jäsenten ohjelmajulistuksessa: "Tiede ja tekniikka käytäntöön! Luomistyö elämään! Aatteellisuus on luonteen magneettikenttä!"

— Näiden nuorten kanssa ei tule ikävä, sanoi SNTL:n tiedeakatemian kirjeenvaihtajajäsen, matemaatikko Nikolai Janenko.

Hän edustaa yhtymässä tiedeakatemian Siperian osaston puhemiehistöä. Vanhemmilla tiedemiehillä on yleensä kiinteä yhteys nuorisoyhtymään. Akateemikko Mihail Lavrentjev — Neuvostoliiton tiedeakatemian Siperian osaston johtaja — tähdentää aikuisten erikoista vastuuta nuorison kohtalosta: "Yhteisellä asiallamme ei tule olemaan muutoin jatkoa."

Yhteinen asia! Haaveilla ja toimia!

Tieteellinen tuotantoyhtymä, joka on saanut monien tärkeiden tutkimusten suorittamisesta huomattuja rahasummia (600 000 ruplaa puolessatoista vuodessa), käyttää näitä varoja ohjelmansa täyttämiseen. Se muun muassa rahoittaa 23 erilaista nuorisokerhoa. Niistä mainitaksemme: nuorten teknikkojen klubi, josta alussa oli puhe, "Vertikal" (vuorikiipeilijät), "Spin" (tanssikerho), "Morž" (talviuinnin harrastajat), "Medvežonok" (englannin kielen klubi) ym.

Roald Sagdejev oli jo viisi vuotta sitten tohtori, kun Albert Galijev oli vasta ylioppilas. Nyt Sagdejev on akateemikko ja Albert tohtori. Sagdejev on täyttänyt 37, Galijev — 27. Täällä sanotaan: "He ovat akateemikkoja, joita ei vielä teititellä."

Ystävät onnittelivat Roald Sagdejevia ja hänen toveriaan, tiedeakatemian kirjeenvaihtajajäsentä Venjamin Sidorovia akatemiaan valitsemisen johdosta.

Tieteellis-teknisiin seuroihin kuuluu Neuvostoliitossa puoli miljoonaa ylioppilasta. Maassa on yli 3 000 koululaisten harrastelutoiminnan keskusta — pioneeripalatseista nuorten teknikkojen ja luonnontutkijoiden asemiin. Miljoonat nuoret osallistuvat taidekerhojen ja -seurojen toimintaan. Nuoret harrastelijat pitävät vuosittain 6 000 näyttelyä, joissa on esillä puoli miljoonaa maalausta, veistosta, piirosta ym.

Tiedemiestalon ilmoitustaulu, jossa riippuu eri klubien, kerhojen ja jaostojen ilmoituksia, kutsuu tilaisuuksiinsa hauskoin mainoksin, kehotuksin ja kilpailuhaastein kirjallisuus- ja poliittisiin keskusteluihin ja väittelyihin, taloudellisiin seminaareihin tai yksinkertaisesti blini-(ohukais)iltaan.

AISTin muistilokeroiden asennuslevyissä näkee niiden nuorten nimet, jotka ovat tehneet osia valmistaessaan kellosepän tarkkuutta vaativaa työtä. Kohta koneen asennus päättyy ja nämä yksityiskohdat jäävät piiloon. Mutta AIST tulee aina muistuttamaan nuorison aloitteellisuudesta ja tarmokkuudesta työssä yhteisen asian puolesta.

Nuorison tieteellisellä tuotantoyhtymällä on paljon suunnitelmia. Johtokunta aikoo 1969 laajentaa toimintaa. Niinpä maatalousministeriön kanssa tehdyn sopimuksen nojalla nuoret biologit, eläintieteilijät ja metsänhoitajat perustavat Siperiaan mallikelpoisen riistatilan, missä metsästys, eläinten lisääntyminen ja koko metsän elämä tulee tapahtumaan ehdottoman tieteellisesti. Kiinnostavia ja lupaavia aloitteita on niin paljon, että johtokunta joutuu toisinaan pidättelemään liiaksi innostuvia, sillä yhtymän laki kuuluu — täytyy aina olla täsmällinen, eikä saa koskaan pettää asiakkaiden luottamusta.

Retkikunnat, laboratoriotutkimusten kokeilu tuotannossa, tieteellisten teosten julkaiseminen, maailman tieteellisen kirjallisuuden seuraaminen tiedonaloittain. . . Johtokunta valitsee luksisista ehdotuksista kiinnostavimmat, parhaiten harkitut ja perustellut.

Vielä on mainittava millä varoilla (huoneistot, koneet, työvälineet, tarvikkeet) nuorisoyhtymä toimii. Tämän kaiken antaa valtio pitäen lähtökohtana sosialistisen yhteiskunnan tärkeää kehitystehtävää — vanhempien tovereiden työn jatkamiseen pystyvien toimeliaiden kansalaisten kasvattamista. Ihmisen ja kansalaisen kasvattaminen on huomattavasti laajempi tehtävä kuin välitön opetustyö, vaikka kysymyksessä olisi korkeakoulukin. Loppujen lopuksi se on tärkeämpikin, sillä onhan maailmassa esimerkiksi "lukeneita ja sivistyneitä" rotukiihkoilijoita, joilla on taskussaan täysin kunnianarvoisten oppilaitosten antama diplomi. Aakkoset ja differentiaaliyhtälöt, alkeistiedot kasviopista ja genetiikasta ovat vain telineitä, joiden avulla rakentuu persoonallisuus. . .

Lähtöpäivänä hotellissamme kävi Aleksandr Kazantsev. Hän antoi meille joitakin papereita yhtymän toiminnasta. Pyysimme häntä näyttämään meille yhtymän varoilla rakennettavan Nuorisopalatsin pienoismallia. Se oli kuitenkin viety rakennustaiteelliseen hallintoon. Täydentääkseen tämän aukon Kazantsev ryhtyi kuvaamaan tulevaa rakennusta lyhyin nasevin lausein. "Ja palatsin eteen pystytämme Siperian taigalta löydettyjä muinaisveistoksia, kallioluhkareita, joissa on alkuihmisten piirroksia, jotta menneisyytemme ja tulevaisuutemme eläisivät rinnan."

Aleksander Kazantsev on tieteellisen tuotantoyhtymän toimeliain järjestäjä ja sen johtaja.

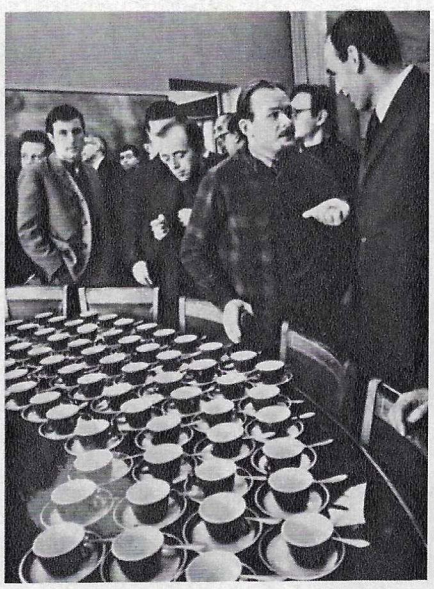

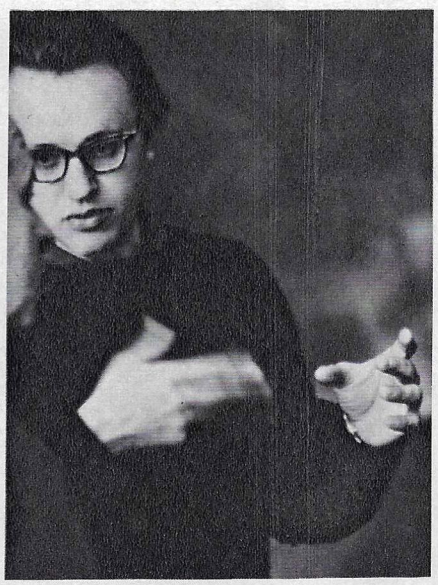

Fyysikkoja, ekonomeja ja mekaanikkoja kahvilla Tiedemiestalon aulassa. Ikuisia väittelyjä, ikuista etsiskelyä. A l l a osa kuuluisaa AISTia (automaattista informaatioasemaa), jonka "aivot" on valmistettu nuorison käsin.

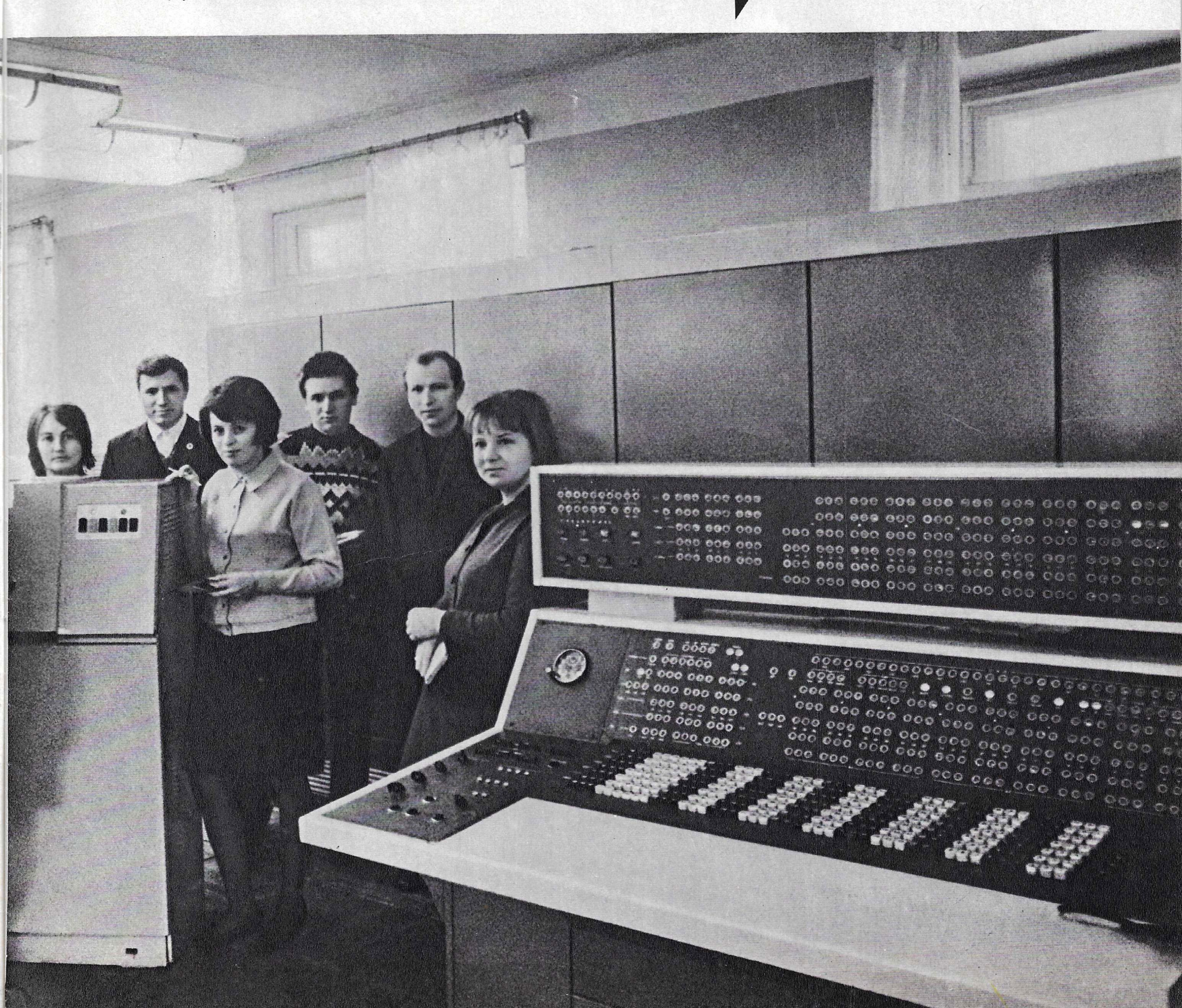

KUKA ON SANONUT, ETTÄ TIEDEMIEHET OVAT KUIVAKISKOISIA JA IKÄVIÄ? JOS SATUTTE NÄKEMÄÄN KUINKA AISTin RAKENTAJAT — MATEMAATIKOT, FYYSIKOT, KEMISTIT, BIOLOGIT JA FILOSOFIT TANSSIVAT, NIIN TUOLLAINEN HARHAKÄSITYS MUUTTUU OITIS.

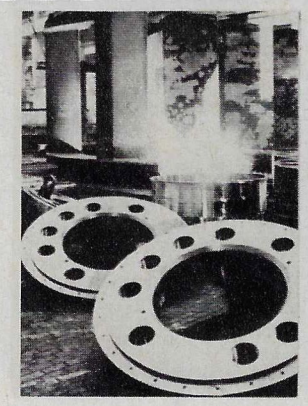

Leningradin metallitehtaalla valmistetaan valtavaa 178 megawatin tehoista kääntösiipiturbiinia. Se on tarkoitettu Džerdapin voimalaitokselle Tonavalle. Yhdeksän samanlaista turbiinia toimitetaan Jugoslaviaan ja kolme Romaniaan. Kuvassa voimakonejättiläisen staattorin osia.

Gruusiassa on lukuisia pakotustaiteen harjoittajia. Laajalti tunnetaan Koba Gurulin tuotteet, jotka somistavat monia rakennuksia, laivoja ja asuntoja. Koba Gurulin teokset ovat tunnettuja ulkomaillakin. Hänen viimeisin työnsä "Kuningatar Tamara" on valmistettu Tbilisin Ensyklopedia-talon tilauksesta.

Urheilusukeltajat ovat saaneet erinomaisen lahjan — käsiin tarkoitetut kumiräpylät, joissa on kalvot sormien välissä. Tämä leningradilaisten valmistama uutuus tulee epäilemättä kiinnostamaan vedenalaisen urheilun harrastajia ja lisäämään huomattavasti heidän mahdollisuuksiaan.

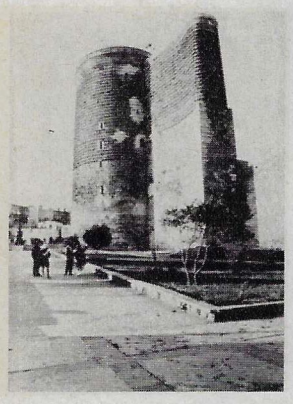

Neidon torni Bakussa on saanut alkuperäisen ulkonäkönsä. Entistämistöiden päätyttyä Azerbaidžanin pääkaupungin asukkaat ja lukuisat vieraat voivat ihailla tätä VII—XII vuosisadan rakennustaiteen muistomerkkiä. Kohta avaa vieraille ovensa myös Džuma-moskeija, minne perustetaan Azerbaidžanin ensimmäinen mattomuseo.

Naziko Tšidzvadzella, joka asuu Batumissa (Adžarian ASNT), on suuren venäläisen runoilijan Puškinin runoelman "Jevgeni Oneginin" harvinainen laitos. Se on painettu Pietarissa kuluvan vuosisadan alussa ja on kooltaan — kuten lukija näkee kuvasta — vähän isompi kuin tulitikkurasia. Runoelma on painettu lyhentämättömänä, ja sitä voi lukea aivan hyvin paljaalla silmällä.

Tämä tapahtui Toreiskin valtiontilalla Burjatiassa. Lampaanhoitaja Tsydyp Norbojeva paimensi katrasta. Äkkiä lampaat kerääntyivät yhteen. Kuului kivien jyrinää ja erään lampaan selkään hyppäsi iso ilves. Korkeasta iästään huolimatta rohkea nainen hyökkäsi pedon kimppuun käyttäen aseinaan seivästä ja kiveä. Tapettuaan ilveksen Norbojeva ohjasi katraan laitumelle.

Linja-autoja kaivoksessa. Bereznikovin kalilouhoksilla (Ural) on päätetty luopua tavanomaisista maanalaisista sähköjunista. Louhitut kivennäiset kuljetetaan pois tehokkailla siirtonauhoilla. Kaivosmiesten kuljettamiseen louhosperiin tullaan käyttämään linja-autoja. Siten 300—400 metrin syvyyteen taigan alle ilmestyy autoteitä.

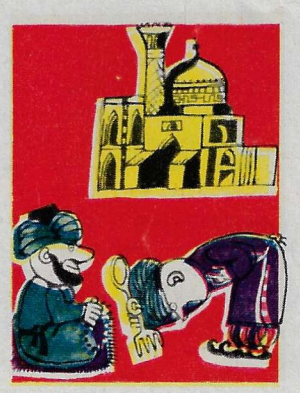

Taitettava lusikka ja haarukka ei herätä ihmetystä nähdessämme sen jonkun retkeilijän kapistuksissa. Tällä kertaa se herätti kuitenkin suurta kiinnostusta löytäjissään. Näin siksi, että tuo pronssinen ruokailuväline löydettiin arkeologisten kaivausten aikana maasta. Sen alkuperäinen omistaja on elänyt noin tuhat vuotta sitten nykyisen Kazahstanin alueella.

Tallinnassa asuva 9-vuotias Marika ja hänen samanikäinen ystävättärensä tekivät hiljan tietämättään suuren palveluksen historioitsijoille. Ollessaan piilosilla talon n:o 3 ullakolla Orasenkadulla lapset löysivät papereita sisältävän vanhan korin. Ne osoittautuivat asiakirjoiksi, joissa oli huomatun venäläisen kenraalin A. Brusilovin omakätinen allekirjoitus. Korin sisältö on arvokasta aineistoa ensimmäisen maailmansodan historian tutkijoille.

Harkovin nahkurit ovat oppineet nylkemään härästä kolme nahkaa. Se tapahtuu erikoiskoneella, joka jakaa vuodan kolmeksi kerrokseksi. Kaksi kerrosta käytetään kenkien päällisnahkana ja kolmas käsineiden, vöiden ym. valmistukseen.

Kemian professorin Anatoli Smirnovin eräänä pitkäaikaisena harrastuksena on ollut nukkien kerääminen. Hän on testamentannut Sverdlovskin nukketeatterille laajan nukkekokoelmansa ja erittäin arvokkaan taidekirjaston. Anatoli Smirnovin nuket ovat nyt esillä teatterin uudessa museossa. Eräät nuket ovat toistasataa vuotta vanhoja.

Metro Taškentissa. Päätös maanalaisen rautatien rakentamisesta Taškentiin tehtiin huolellisten geologisten tutkimusten jälkeen. 16,2 kilometrin pituisella radalla tulee olemaan 12 asemaa. Metro ratkaisee maan neljänneksi suurimman kaupungin (1 350 000 asukasta) liikennepulmat.

Varpusia on ilmaantunut Jäämereen pistävälle Taimyrin niemimaalle vasta hiljan. Ne asuttavat seutua vähitellen Jenisein vartta pitkin. Dudinkassa, joka on toistaiseksi varpushyökkäyksen pohjoisin sillanpääasema, linnut ovat asettuneet hevostallin pihalle. Kaupungin asukkaat väittävät, että varpusia on kesällä enemmän kuin talvella. Oletettavasti osa varpusista, joita ei ole koskaan pidetty muuttolintuina, lentää syksyllä lämpimämmille seuduille.

Itä-Siperian vuoret "kasvavat" 4—6 millimetriä vuodessa. Magadanin geomorfologit katsovat, että seudun vuoret kohoavat vielä 500 tai jopa 1 000 metriä ennen kuin maan kuoressa syntyy tasapainotila.

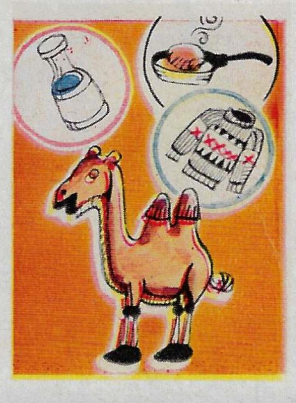

Kazahstanin kamelikanta käsittää nykyisin 80 000 eläintä. Maatalouden koneellistaminen ja autoliikenteen kehitys on riistänyt kamelilta sen entisen merkityksen ja tehnyt siitä miltei eksoottisen harvinaisuuden. Mutta 6—7 rasvaprosenttia sisältävä maito, liha ja lämmin karva ovat edelleen arvostettuja. Sen vuoksi Araljärven seutuville perustetaan isoja kamelifarmeja.

VÄHÄN KAIKKEA

VÄHÄN KAIKKEA

VÄHÄN KAIKKEA

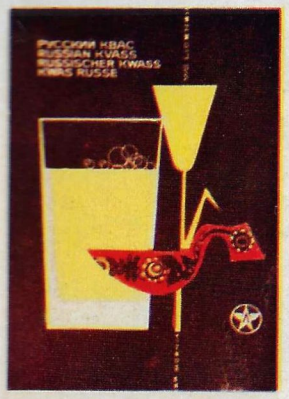

Muinaisten slaavilaisten toistatuhatta vuotta sitten keksimä leipäkalja on edelleenkin suosittu juoma Venäjällä. Laboratoriotutkimuksissa sillä on todettu olevan lukuisia hyödyllisiä ominaisuuksia. Kaljoja on monia eri lajeja ja kaikki ne ovat miellyttävän makuisia. V/O Licensintorg on hiljattain myynyt useille maille venäläisen kaljan valmistuslisenssejä.

Ivanovossa on paljastettu kutoja Feodor Afanasjevin muistomerkki. Afanasjev tuli vuosisadan vaihteessa tunnetuksi vapaustaistelijana lempinimellä "Isä". Hän oli Ivanovo-Voznesenskiin muodostetun ensimmäisen työläisneuvoston perustajia. Vallankumouksen vihollliset murhasivat hänet 1905. Patsaan on veistänyt hänen maanmiehensä Vjatšeslav Šmeljov.

Vladimiriin on avattu taulugalleria. Sen kokoelmissa on lähes tuhat XVIII ja XIX vuosisadan venäläisten ja länsimaisten mestareiden sekä neuvostoliittolaisten taiteilijoiden maalausta, piirrosta, veistosta ja hyötytaideteosta. Taulugalleria kuuluu osana valtion suojeluksessa olevaan Vladimirin-Suzdalin museoon, missä käy vuosittain yli puoli miljoonaa retkeilijää.

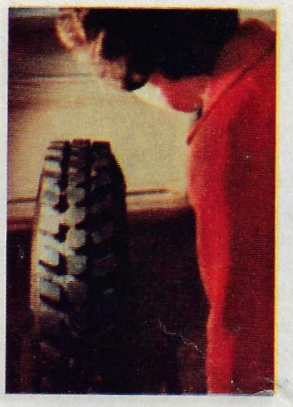

Jaroslavlin rengastehdas toimittaa tuotteitaan 48 maahan. Siellä käyneelle kirjeenvaihtajallemme näytettiin tavallisen Gaz-51-kuorma-auton rengasta, joka oli kulkenut Kaukasian vuoristoteillä 354 701 kilometriä mukulakivellä, soralla, asfaltilla. Siihen oli vaihdettu viidesti suojuskerrokset. Jos siihen pannaan vielä uudet suojusrenkaat, sitä voitaisiin käyttää edelleenkin.

Ei voi puuroa pilaa, — sanoo venäläinen sananparsi, varsinkaan jos voi on vologdalaista. Se on erinomaisen maukasta. Se valmistetaan haudotusta kermasta, johon lisätään mausteeksi saksanpähkinäöljyä. Moskovalaiset käyvät mielellään vologdalaisten meijerituotteiden kaupassa ja ostavat päivittäin noin tonnin vologdalaisvoita.

Viisandin majakka, yksi Eestin rannikolla ja saaristossa sijaitsevasta kahdestasadasta majakasta, on opastanut purjehtijoita jo 160 vuotta. Insinööri Armas Luige on tutkinut näiden majakoiden historiaa. Niinpä Harilaidin majakkaa ovat 100 vuotta hoitaneet saman perheen eri sukupolvet. Armas Luige on tutkimuksensa perusteella suunnitellut majakkanäyttelyn Tallinnan merimuseoon.

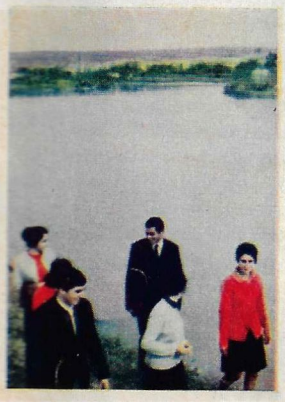

Ali-Bairamlyyn (Azerbaidžan) on muodostettu tekojärvi. Tämä on jo 85. tekojärvi tasavallassa, jonka makeavesivarat ovat varsin niukat. Kuumalle ja vähävetiselle Širvanin arolle hiljattain syntyneen teollisuuskeskuksen Ali-Bairamlyn asukkailla on nyt erinomainen virkistys- ja uimapaikka.

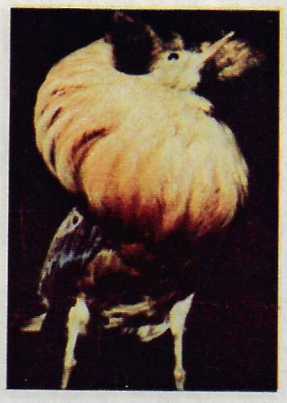

Suokukkoja (Philomachus pugnax) sanotaan lintumaailman suurimmiksi keikareiksi. Niiden soidinasu on siksi upea ja moninainen, että on mahdotonta löytää samalta soidinpaikalta kahta samanlaista kukkoa. Valkovenäläiset metsästäjät ovat keränneet laajan kokoelman näitä lintuja soidinhöyhenissään. Kuvassa eräs kokoelma linnuista.

Naalinpennut kissan hoidettavina. Eräällä Magadanin turkisfarmilla synnytti naaliemo 13 pentua — mutta sairastui ja kuoli. Työntekijät panivat 8 pentua muiden naalien hoidettavaksi ja loput viisi kissan kasvatettavaksi. Pennut voivat emopuolensa hoidossa erinomaisesti.

Ihminen menettää näkönsä, jos silmän verkkokalvo irtoaa. Maailmankuulussa akateemikko Filatovin klinikassa (Odessassa) tätä sairautta hoidetaan uudella tavalla. Hoitokojeen tähtäin suunnataan verkkokalvon vioittuneeseen lohkoon. Seuraa muutama leimahdus. Potilas ei tunne mitään kipua, leikkaus on päättynyt. Kuvassa näemme leikkaushetken. Tohtori Leonid Linnik on palauttanut näön jo kymmenille potilaille.

● KIRGISILÄINEN KIRJAILIJA Tšingiz Aitmatov on valittu edistyksellisten amerikkalaisten kirjailijoiden vanhimpiin kuuluvan kerhon, Mark Twainin klubin jäseneksi. Klubin perusti Nobel-palkinnon saanut William Faulkner. Kiitettyään amerikkalaisia kollegoja hänelle osoitetusta kunniasta T. Aitmatov sanoi pitävänsä valintaa tunnustuksena nykypäivien kirgisiläiselle kirjallisuudelle, joka on syntynyt Lokakuun vallankumouksen tuloksena.

● UUSI KANSAINVÄLINEN RAUTATIELINJA yhdistää Italian autoteollisuuden keskuksen Torinon ja Volgalla sijaitsevan Togliattin kaupungin, missä parhaillaan rakennetaan autotehdasta. Toukokuussa linjalla alkaa suora säännöllinen liikenne. Pikajunat tulevat kulkemaan tämän 4 000 kilometrin pituisen matkan 88 tunnissa ja liikennöimään kerran viikossa.

● ONKO JÄÄMERENPOHJASSA MAAÖLJYÄ? Kyllä, väittävät tiedemiehet. Heidän käsityksensä mukaan Jäämeren alla olisi valtavia maaöljy- ja -kaasuvaroja. Tässä mielessä erikoisen lupaavia olisivat Karian meri ja Laptevin meri. Öljy- ja kaasuesiintymät ulottuvat siellä aina 85. leveyspiiriin.

● PUTKIJOHDOT, JOITA VIISI VUOTTA SITTEN RYHDYTTIIN RAKENTAMAAN LÄNSI-SIPERIAAN ovat jo yli 3 000 kilometrin pituiset. Käytössä on kahdeksan valtaputkistoa. Parhaillaan suunnitellaan 1 420 millimetrin läpimittaisista putkista koostuvan kaasujohdon rakentamista Nadymista Uhtaan. Lasketaan, että valtakunnan euroopanpuoleiset alueet tulevat saamaan sitä pitkin 26 miljardia kuutiometriä kaasua vuodessa.

● KASKAS-LAJIEN hyönteisiä on ollut maailmassa jo 275 miljoonaa vuotta sitten. Luulisi olevan vaikeaa lisätä jotain uutta tietoihin näistä hyönteisistä. On selvinnyt kuitenkin, että eläintieteilijöiden tuntemat 17 000 kaskaslajia eivät vielä käsitä kaikkia. Eestiläinen hyönteistieteilijä Juhan Vilbaste on löytänyt yksistään Primorjen aluepiiristä 60 ennestään tuntematonta kaskaslajia.

● LEV JAŠIN, joka on täyttänyt 40 vuotta, aikoo pelata Neuvostoliiton maajoukkueen maalivahtina vuoden 1970 MM-kilpailuissa. Tämä tulee olemaan hänen neljäs osallistumisensa Jules Rimet'n maljasta käytävään kamppailuun. "Haluaisin tavattomasti tämän toiveeni toteutuvan", sanoi hän eräässä haastattelussa Santiagossa, missä hän oli Moskovan Dynamon mukana pelaamassa kansainvälisessä turnauksessa. Jašin lisäsi, että hänen ihanteensa on meksikolainen jalkapalloilija Carbajal, joka osallistui viisiin MM-kilpailuihin.

VÄHÄN KAIKKEA

VÄHÄN KAIKKEA

Sergei Mankin (alakuva) Rybrekan diabaasilouhimon työläinen on valmistanut kivet mm. Tuntemattoman sotilaan muistomerkkiin (Moskova) ja saanut työnsä tunnustukseksi kunniamerkin. Parasta aikaa hän valmistaa päällyskiviä Kontupohjan paperityöläisten kulttuuritaloa varten.

Hänen sukulaisensa Ivan Mankin (vasemmassa kuvassa keskellä) on Karjalan Autonomisen Neuvostotasavallan korkeimman neuvoston puheenjohtaja.

Vepsäläiset kansantanssit ovat värikkäitä, vinhoja ja omaperäisiä — vaikkapa jo siksi, että ne eivät kaipaa musiikkisäestystä. Sen korvaa kantapäiden kopse tahi tanssijain käsissään pitelemien puulusikoiden napse.

Karjalan ASNT:n kansantaiteilija ja Venäjän liittotasavallan ansioitunut taiteilija Vasili Kononov on 63-vuotias. Hän on jo eläkkeellä, mutta toimii edelleen taiteen ja nuorison parissa. Niinpä hän johtaa nuorten työläisten tanssiyhtyettä "Runa". Karjalan nykyinen tanssitaide on suuressa kiitollisuudenvelassa Kononoville. Hänen oppilaitaan työskentelee ammattitanssijoina ja balettiohjaajina. Kononov on myös kotikylässään Soutjärvellä toimivan vepsäläisen kuoron perustaja. Y l ä k u v a s s a Vasili Kononov harjoittelemassa vepsäläistä kansantanssia "Runa"-yhtyeen jäsenen, rappaaja Ludmila Feponovan kanssa.

Postinkantaja Natasa Spirkovalla (alla) on paljon työtä: Soutjärvellä ei ole taloa, johon ei tulisi sanoma- tai aikakauslehtiä. Nataša laulaa vepsäläisessä kansankuorossa, joka on vieraillut useasti tasavallan pääkaupungissa Petroskoissa ja viime vuonna jopa Helsingissäkin. Kuoroa johtaa Aleksander Nikonov, jonka näemme o i k e a n p u o l e i s e s s a k u v a s s a.

VEPSÄLÄISTEN MAALLA

Vepsäläiset, pieni suomensukuinen kansaheimo, asuvat pääasiallisesti Karjalan Neuvostotasavallassa Äänisjärven luoteisrannalla sekä viereisillä Leningradin ja Vologdan alueilla. He ovat muinaisissa kronikoissa Pohjois-Venäjällä asuneeksi mainitun ves-heimon jälkeläisiä. Nämä kuvat on otettu Karjalan vepsäläisten asuinsijoilla, Soutjärvellä. Sen asukkaat harjoittavat maanviljelyä (siellä on eräs tasavallan parhaita valtiontiloja), kalastusta ja rakennuskiven jalostusta.

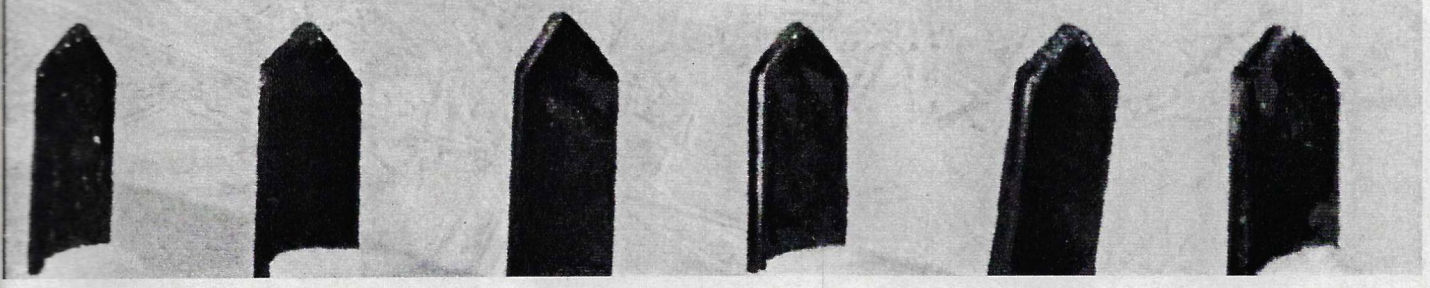

Šokšusta kotoisin oleva filologian lisensiaatti Maria Zaitseva työskentelee SNTL:n tiedeakatemian Karjalan osaston kielen, kirjallisuuden ja historian tutkimuslaitoksessa. Hän on käynyt Petroskoin yliopiston ja suorittanut lisensiaattityönsä Tartossa. Yhdessä lisensiaatti M. Mullosen kanssa M. Zaitseva sai hiljattain valmiiksi vepsänkielen ensimmäisen sanakirjan. Alakuvassa koululaiset Alja Vaskina ja Galja Kimljakova.

"Rakastan sinua, maa kotoinen! Kuin puutarha keväinen, kukoistat kaunoinen..." Kuulin tämän laulun neuvostotilan kulttuuritalolla Soutjärvellä. Puutarha kukoisti — vaikka ulkona oli 35 asteen pakkanen.

Kaikki kansat tietysti laulavat keväästä ja kotimaasta, olipa sää millainen hyvänsä. Vepsäläisillä siihen on sitäkin suurempi syy, sillä ovathan he ilman omaa valtiomuodostumaa, ilman tarkkoja asutusrajoja ja omaa kirjakieltäkin säilyttäneet kielensä, kulttuurinsa ja elämäntapansa monien vuosisatojen ajan.

Tämä harvinainen elinvoimaisuus on tullut esille historian monissa vaiheissa. Eläen ystävällisissä suhteissa naapureittensa venäläisten ja karjalaisten talonpoikien kanssa vepsäläiset yhdessä heidän kanssaan kapinoivat tsaarin virkamiesten mielivaltaisuutta vastaan. Yhdessä venäläisten ja karjalaisten kanssa vepsäläiset olivat pystyttämässä Karjalaan neuvostovaltaa. Yhdessä he myös taistelivat valloittajia vastaan toisen maailmansodan vuosina. Vepsäläisten tässä taistelussa antamista uhreista kertoo muistomerkki Neuvostoliiton sankarille partisaanityttö Anna Lisitsinalle. Valloittajat surmasivat hänet marraskuussa 1942, ja hänen muistomerkkinsä seisoo diabaasikalliolla hänen kotikylässään Rybrekassa.

Soutjärveltä on lähtenyt korkeakouluihin ja sitä kautta eri puolille Karjalaa huomattuja insinöörejä ja lakimiehiä, agronomeja ja opettajia. Nykyisin paikkakunnalta lähtee joka vuosi korkeakouluihin 10—15 henkeä. Täältä on kotoisin muun muassa tekniikan lisensiaatti Nikolai Zaitsev. Yli kolme vuosikymmentä sitten Soutjärven koulua kävivät ensimmäiset vepsän kielen opettajat Maria Pepešina, Zoja Kabakova ja Mihail Polin. Kotikylässään opettavat nykyisin venäjänkieltä Zinaida Manuhina ja maantiedettä Valentina Ždanova. Saman koulun ovat käyneet monet muut soutjärveläiset, joista ei tässä ole mahdollisuutta kertoa. Mainitsen vain yhden nimen vielä. Hän on sähköhitsaaja Rjurik Lonin, paikallisen museon perustaja. Vepsän kielen perimätiedon kokoelmassa, joka ilmestyy kohta Petroskoissa, on myös hitsaaja Loninin muistiinkirjoittamia sanontoja.

Vepsäläinen kansantietous palauttaa selvästi mieleen menneet ajat omine tapoineen. Mainittakoon vain seuraava terveydenhoito-ohje: "Jos lantiota pakottaa, sairas pantakoon makaamaan kynnykselle luudan viereen. Otettakoon kirves ja lyötäköön sillä luutaa. Luutaa pitelevä kysyköön: "Mitä hakkaat?" Lyövä vastatkoon: "Noidannuolta." "Iske olkasi takaa!" Soutjärven sairaalan ylilääkäri Aleksandra Šišova — hän on sorvaaja Ivan Šišovin puoliso — kertoi minulle sairaalan kalustosta, hoito- ja tutkimusvälineistöstä sekä luetteli poliklinikassa työskentelevät erikoislääkärit. Mutta sisään hän ei päästänyt, sillä talossa oli karanteeni "honkongilaisen" varalta. "Mitä tulee vepsäläisiin "parantamisloitsuihin, niistä teidän on parasta kysyä kansanrunouden tutkijoilta, minä en niistä paljoa tiedä" tohtori Šišova sanoi hyvästellessään.

Vepsäläisiä ei ole maailmassa paljon, 16 500, mutta he ovat jättäneet historiaan syvän, selvän ja pysyvän jäljen — yhtä pysyvän kuin ves-kansan savenvalajien sormenjäljet muinaistieteilijäin vaalimissa ruukuissa. Tosin nykyaika on tuonut muutoksia tähänkin ammattiin. Rybrekan nykyisten savenvalajien Maria Kiprijanovan, Lidia Lumbinan ja muiden nimet tunnetaan keramiikan maailmassa. Ja savenvalajien pyöriä pyörittävät nyt sähkömoottorit. Mikäli haluaa, sitä voi pitää vertauskuvallisena.

V. KUPISKO.
Kuvat V. RUIKOVITŠ.

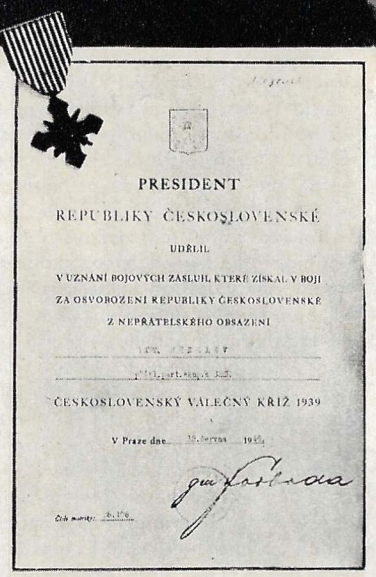

PRESIDENT

REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

UDĚLIL

V UZNÁNÍ BOJOVÝCH ZÁSLUH, KTERÉ ZÍSKAL V BOJI ZA OSVOBOZENÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ Z NEPŘÁTELSKÉHO OBSAZENÍ

ČESKOSLOVENSKÝ VÁLEČNÝ KŘÍŽ 1939

V Praze dne

KUVIA *esittelevät*

Kuvat N. Bobrov ja J. Korolev.

Venäjän taiteilijaliiton Jaroslavlin osaston puheenjohtaja VIKTOR NEPOSTAJEV:

— Taiteilija Aleksei Jegorov loihtii posliiniin ja keramiikkaan historiallisaiheisia kohtauksia, tarusankareita, ihmeolentoja ja satulinnoja. Jaroslavlin tieteellisessä entistämisateljeessa hän herättää henkiin menneitten vuosisatojen taidetta — kaakeli-, terrakotta- ja majolikakuvioita.

Kyseisiä esineitä tarvitaan rakennustaiteellisia muistomerkkejä entistettäessä. Jaroslavlin kaupungissa ja maaseutualueella on neljättäsataa valtion suojeluksessa olevaa 1100—1800-lukujen rakennusmuistomerkkiä. Aleksei Jegorovin ja hänen apulaistensa töitä on myös Moskovan Kremlissä sekä Astrakanissa, Kostromassa ja Smolenskissa.

Jegorovin viimeisiä keramiikkatöitä nähdään näyttelyssä "Suuri Volga".

K u v i a näistä viimeksimainituista.

Ivanovon kaupunginneuvoston puheenjohtaja Boris PITŠUGIN:

— Kaupungissamme asuvalle puuseppä Nikolai Mezeleville luovutettiin hiljattain kaksi tšekkoslovakialaista kunniamerkkiä "Punainen tähti" ja "Vuoden 1939 sotilasristi". Presidentti Ludvik Svobodan allekirjoittamalla asetuksella Nikolai Mezelev on palkittu osoittamastaan urheudesta taistelussa saksalaisia miehittäjiä vastaan toisen maailmansodan vuosina.

Vuoden 1944 lopulla Nikolai Mezelev oli yhdessä neuvostoliittolaisten ja tšekkoslovakialaisten sotamiesten kanssa laskeutunut desanttina vihollisen selustaan tšekkoslovakialaisten partisaanien luokse. Hän oli johtanut erästä pioneeriosastoa Jan Husin prikaatissa. Tällöin hän oli suorittanut monia vaikeita tehtäviä ja osallistunut useiden paikkakuntien vapauttamiseen hitleriläisten vallasta.

Nikolai Mezelev on kahden tšekkoslovakialaisen paikkakunnan kunniakansalainen. Hän on kirjeenvaihdossa entisten asekumppaneittensa kanssa.

K u v a t: eläkeläinen Nikolai Mezelev entisen työpaikkansa Ivanovon puuvillatehtaan työläisten parissa. Presidentti Ludvik Svobodan allekirjoittama palkintokirja.

Neuvostoliiton kalastuslaivaston merenkulkuturvallisuuden ylitarkastaja Igor SEMENOV:

—Kaliningradin satamaan on palannut koepurjehdukselta alus nimeltä "Eksperiment". Se on maailman ensimmäinen keskikokoinen kaksirunkoinen troolari (katamaran), jonka purjehdusalue on täysin rajoittamaton.

Koematka oli sikäli onnistunut, että 60 talvipäivästä oli 24 vuorokautta myrskyä, jonka voima saavutti kolmesti 10 beaufortia. Tämä antoi mahdollisuuden vakuuttua aluksen luotettavuudesta, kestävyydestä sekä erinomaisesta vakavuudesta aallokossa. Kun naapuritroolarit — niin neuvostoliittolaiset kuin ulkomaalaisetkin — olivat pakotettuja asettumaan kokka tuulta vasten ja lopettamaan kaikki kansityöt, "Eksperiment" kulki täydellä vauhdilla pitkin ja poikin aaltoja. Keinunta oli vähäistä, kallistuma teki vain 3—4 astetta ja vain hyvin harvoin nousi 12 asteeseen. Kansikin pysyi kuivana.

Koko tämän monipäiväisen matkan aikana "Eksperimentin" ruokalassa ja kajuutoissa ei keinunnan vuoksi kaatunut yhtään esinettä eikä särkynyt ainoatakaan lautasta tahi kuppia.

"Eksperiment" ei ole mikään iso alus; sen uppoama on 950 tonnia. Koneiden teho on vain 600 hevosvoimaa. Tästä huolimatta sen työkansi on 50% isompi kuin yli 3 000 tonnin uppoaman suuruisissa jäähdytystroolareissa.

Kokeilut osoittivat, että katamaran "Eksperiment" voi työskennellä kaikenlaisissa sääolosuhteissa, minä vuodenaikana hyvänsä ja kuinka etäällä rannasta tahansa.

"Filatelia v SSSR"-lehden päätoimittaja Boris BALAŠOV:

— Neuvostoliittolaisten postimerkkien suosiosta kertovat palkinnot, joita ne ovat saaneet vuosien 1966—1968 näyttelyissä ulkomailla. Esittämästään 299 kokoelmasta filatelistimme ovat saaneet 124 mitalia, 44 kunniakirjaa ja 29 palkintoa.

Esittelemme muutamia uusia merkkejä. Ylhäällä sarja "Neuvostoliiton geologia" (ensimmäinen merkki kupongin kanssa). Vieressä venäläisen satusepon I. A. Krylovin syntymän 200-vuotispäiväksi liikkeellelaskettu postimerkki. Alempana muistomonilo, jonka aiheena on ensimmäinen kokeellinen avaruusasema. Siinä nähdään kosmonauttien Vladimir Šatalovin, Boris Volynovin, Aleksei Jelisejevin ja Jevgeni Hrunovin kuvat sekä avaruusalusten Sojuz-4 ja Sojuz-5 telakointi kiertoradalla. Vieressä merkki "Kirjeviikko". Alempana kaksi merkkiä Armenian pääkaupungin Erivanin 2750-vuotispäivän aiheesta. Alhaalla postimerkkejä sarjasta "Leningradin venäläisen museon aarteita": 1. "Elonleikkaajia" (A. Venetsianovin maalaus 1820-luvulta). 2. "Vuosi 1919. Hälytys" (K. Petrov-Vodkin, 1934). 3. "Homeros. Ateljee" (G. Koržev, 1960). 4. "Sankari tienhaarassa" (V. Vasnetsov, 1882).

MAAÖLJY

Neuvostoliitossa tuotettiin viime vuonna
309 miljoonaa tonnia maaöljyä.
Tänä vuonna siihen tulee lisäystä 17 miljoonaa tonnia.
Olemme öljyteollisuuden kehitysvauhdissa
ensimmäisellä sijalla maailmassa.

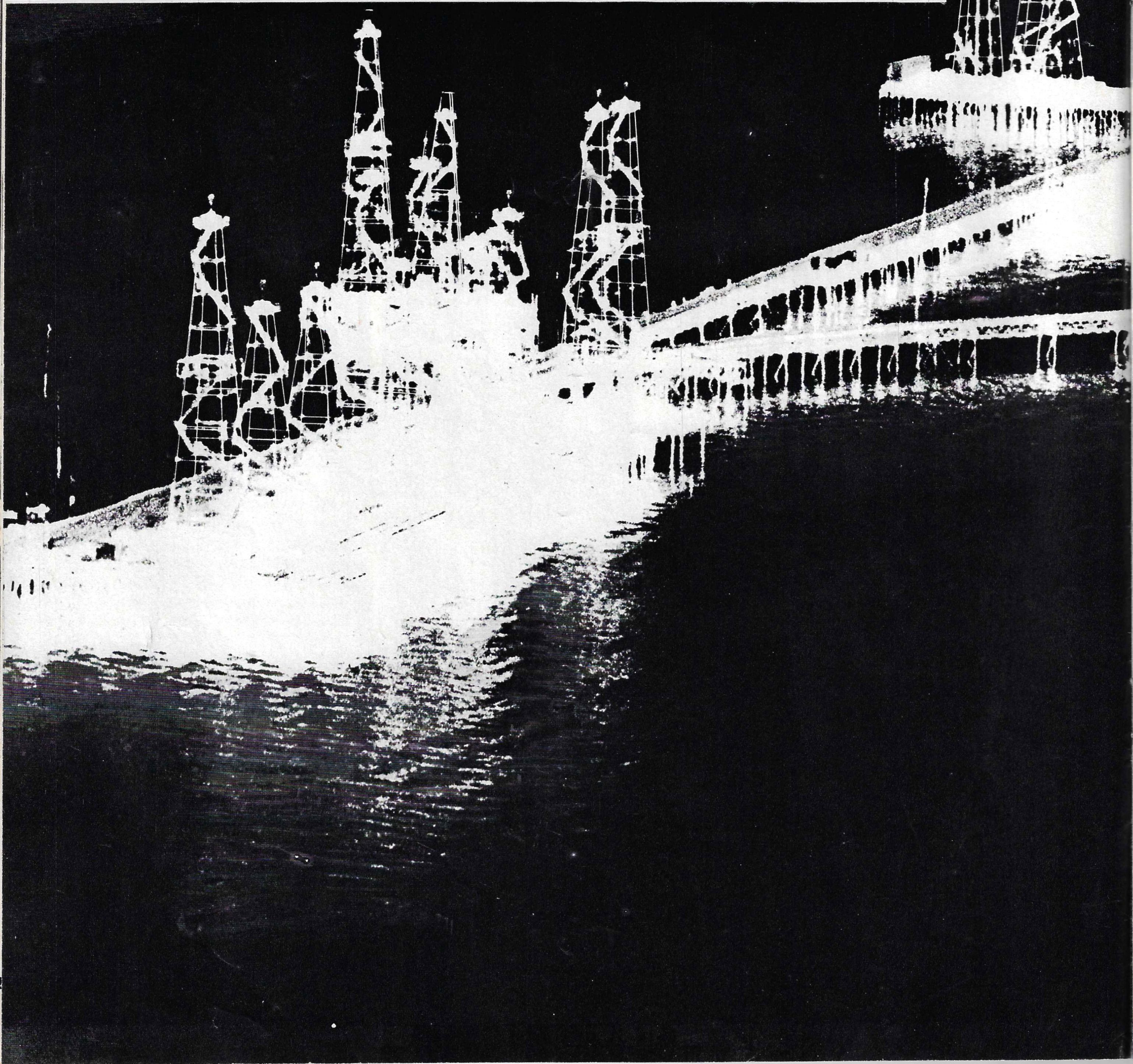

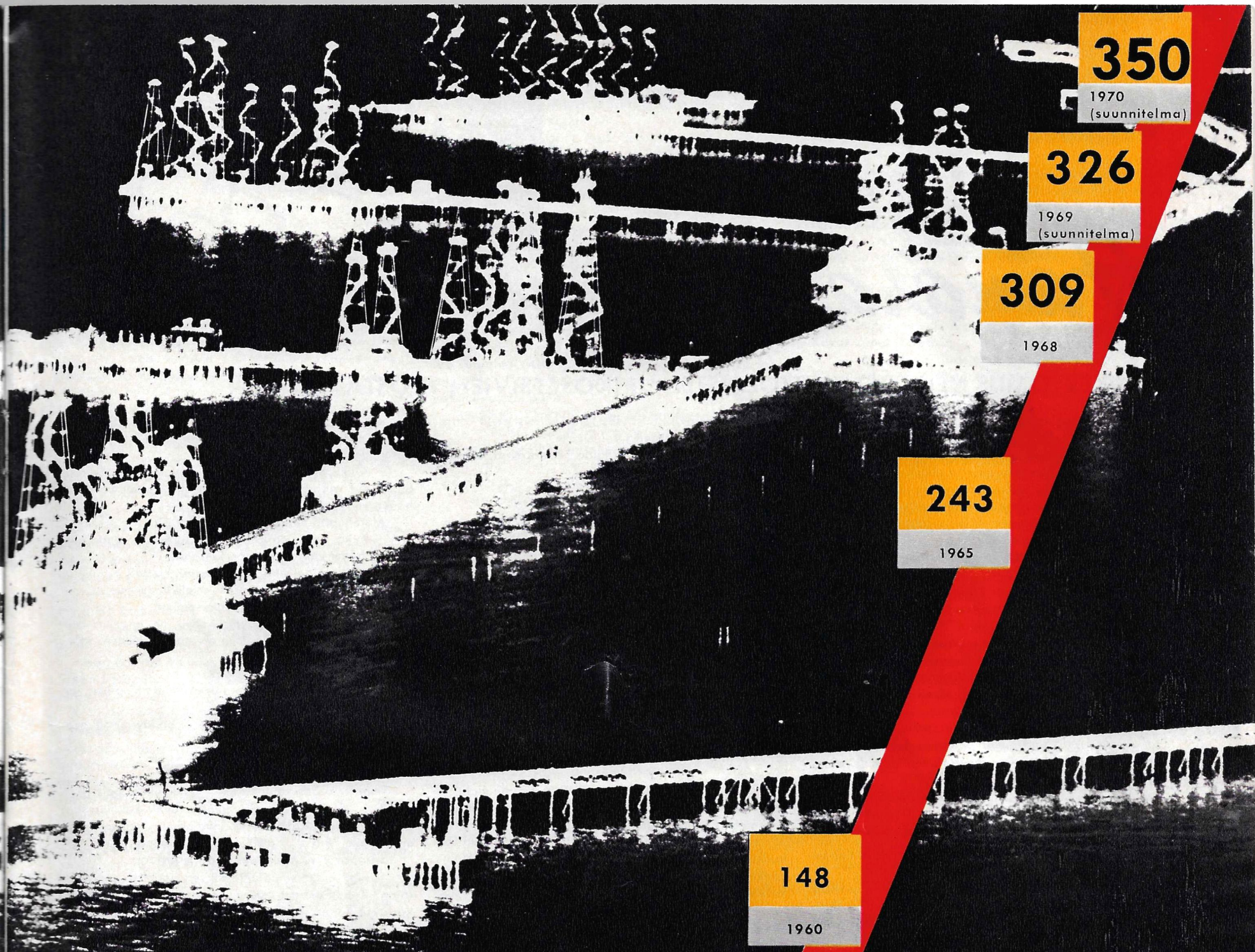

ÖLJYNTUOTANNON KASVU NEUVOSTOLIITOSSA (miljoonissa tonneissa)

Maaöljy on niitä tukipylväitä, joihin maailman nykyinen talouselämä nojaa. Monet teollisuusalat, jotka ovat tieteellisen ja teknisen edistyksen tärkeimpiä eteenpäinviejiä — ennen kaikkea kemia — ovat täysin riippuvaisia maaöljystä. Öljyn tuotannon ja kulutuksen kasvu kehittyneessä teollisuusvaltiossa antaa kuvan maan talouden dynaamisuudesta ja elinkeinoelämän kehitysmahdollisuuksista. Kuten oheisesta kaaviosta ilmenee Neuvostoliiton öljyteollisuus on 6—7 viime vuoden aikana kasvanut jyrkästi. Vuotuinen tuotannonlisäys on nykyään verrattavissa tunnettujen Bakun öljykenttien vuosituotantoon.

Öljyntuotannon lisääntyminen ei tietenkään perustu yksinomaan uusien kenttien käyttöönottoon. Kaksi kolmannesta kaikesta Neuvostoliitossa tuotettavasta öljystä saadaan Volgan varrelle ja Uralille sodan jälkeen perustetuilta öljykentiltä. Siellä ensi kerran käytetyt uudet menetelmät, mm. veden pumppaaminen maanalaisiin kerrostumiin, ovat tehostaneet tuotantoa ja mahdollistaneet satojen miljoonien tonnien ylimääräisen noston kerrostumista.

Uusia esiintymiä on löydetty ja otettu käyttöön Pohjois-Kaukasiassa, Ukrainassa, Turkmeniassa, Valko-Venäjällä, Komin autonomisessa tasavallassa ja Sahalinilla. Valtavaa öljyaluetta otetaan parhaillaan käyttöön Länsi-Siperiassa. Sikäläisten öljyvarojen määrä lasketaan tähtitieteellisin luvuin. Yksistään Tjumenin alueella löydettiin viime vuonna 8 suurta maaöljyesiintymää.

Neuvostoliiton öljytyöläisten tavoitteena on tänä vuonna 326 miljoonaa tonnia. Ei kestä enää kauan, kun vuorokautinen tuotanto nousee miljoonaan tonniin.

Arkadi VAINER
Georgi VAINER

Hämärä tapaus

TOSIKERTOMUS NEUVOSTOLIITTOLAISTEN RIKOSETSIVIEN TYÖSTÄ

. . .Eräänä myöhäisenä iltana pitkä nuori mies ohitti autiotontilla naisen. Tämä kaatui maahan. Lääkäri totesi, että nuori sanomalehtinainen Tatjana Aksjonova oli surmattu äimäntapaisella pistoaseella.

Moskovan rikostutkimuskeskuksen etsivä Stas (Stanislav) Tihonov saapuu paikalle ja löytää murhatun käsilaukusta nimettömän uhkauskirjeen. Epäilys lankeaa näyttelijä Stavitskiin, jonka kanssa Tanja oli seurustellut, sekä Stavitskin entisen vaimon ystävättäreen Pankovaan.

Tavattuaan Stavitskin Tihonov vakuuttautuu, ettei tämä ollut sekaantunut Tatjanan murhaan. Asian vahvistaa Demidov nähtyään Stavitskin valokuvan. Käsialan perusteella Tihonov saa selville, että nimettömän kirjeen oli kirjoittanut Pankova. Häntä ei kuitenkaan ehditä kuulustella, sillä murhailtana Pankova yllättäen lähtee pikaisesti Moskovasta Leningradiin. Hänen piti palata lauantaina. . .

Tutkiessaan Aksjonovan yllä murhahetkellä olleita vaatteita asiantuntijat toteavat aseen tekemän omanlaatuisen jäljen. Vaatteet lähetetään erikoislaboratorioon lisätutkimuksia varten.

LAUANTAI.

1. Pankova sanoi:

— Ottakaa huomioon, että minun on oltava kahdeltatoista harjoituksissa.

— Oikeastaan keskustelumme pituus riippuu teistä. Minulla on vain pari kysymystä. Olkaa hyvä ja kertokaa, mitä tiedätte Stavitskien perheessä vallitsevista suhteista?

— Vaikea draama. Bukovan hienon älykkyyden ja Stavitskin jalostuneen taiteellisuuden luoma lämmin ja hyvä ihmispesä on lopullisesti hajonnut. Vaikka Bukova vielä toivoo. . .

— Suokaa anteeksi, miten selitätte Stavitskin lähdön vaimonsa luota?

— M-m, en voi tarkalleen sanoa, mutta kuten ranskalaisilla on tapana sanoa "cherché la femme" — "etsi naista".

— Ettekö tietäisi, mistä tuota naista olisi etsittävä? Stas tiedusteli.

— Minun on tosiaan vaikea sanoa teille. Tämä on vain minun arvailuani.

— Eikö Bukovakaan tiedä?

— Luulisin, ettei. Hän olisi sanonut minulle.

— Hyvä on. Minulla on teille sellainen pyyntö, että panisitte paperille kaiken, mitä tässä kerroitte.

Puhelin soi. Stas nosti kuulokkeen.

— Tihonov. Kyllä, niin, Saveljev. Minne? Työhönkö? Rinnakkaistyössäkö? Mene sinne. Odotan. Toivotan menestystä.

Pankova istui viereisen pöydän ääressä ja kirjoitti nopeasti selitystä. Tihonov meni ikkunan ääreen. Hänet oli vallannut jäljille osuneen metsästäjän innostus. No niin, verkko on heitetty. . .

— Siinä kaikki, minä kirjoitin.

Stas astui pöydän ääreen, otti Pankovan kädestä selityksen ja luki sen. Sitten hän hymyili tyytyväisesti ja pani paperin pöydälle.

— Näettekö, keskustelumme kesti vajaan tunnin. Antakaa pääsylippu, merkitsen sen, että pääsette ulos.

— Oikein hyvä, ehdin parahiksi teatteriin.

Tihonov kirjoitti hiukan lapsellisella käsialallaan nimensä paperiin ja kääntyi ottamaan kaapista leimasinta. Pitäen sitä kädessään hän kostutti sitä hengityksensä höyryllä. Pankova nousi ylös. Stas puhalsi vielä kerran leimasimeen ja pani sen sitten sivulle.

— Suokaa anteeksi, Zinaida Feodorovna, unohdin kysyä teiltä vielä erästä asiaa.

— Olkaa hyvä.

Stas sanoi hiljaa:

— Miksi te kirjoititte uhkauskirjeitä Tatjana Aksjonovalle?

Pankova tuli kalmankalpeaksi, veri kaikkosi hänen kasvoiltaan, ikäänkuin sydän olisi seisahtunut.

— Mitä k-kirjeitä? En yleensä pidä kirjeiden kirjoittamisesta. Enkä tunne mitään Aksjonovaa.

— Ettekö tunne? Mutta tehän lausuitte olettamuksen "cherché la femme".

— Herra sentään, jos tarkoitatte Stavitskin tapausta, niin minulla ei ole mitään tekemistä sen kanssa.

— Kuulkaahan, Zinaida Feodorovna. Mikäli haluatte ehtiä harjoituksiin, älkäämme haaskatko suotta aikaamme. Vaikka pelkään pahoin, että harjoituksiin ette tänään kuitenkaan ehdi. Ja näytelmänne jalomielistä ystävätärtä joudutte harjoittelemaan täällä, minun kanssani.

— Älkää peloitelko minua! Pankova huudahti ja hänen silmiinsä herahtivat kyyneleet. Kaupungin teatteripiirit eivät salli!. . Olette vielä nuori. . .

— Mitä kaupungin teatteripiirit eivät salli? Nuoruuttaniko? Tihonov tiedusteli kohteliaasti. Pikemminkin ne tulevat tervehtimään sitä. Se on, tiedättekö, mielenkiintoisempaa. . .

— Olette poikanulikka, Pankova sanoi ja hänen kasvonsa tulivat täyteen punaisia läikkiä. Yritätte aivan suotta sotkea minua tähän rumaan asiaan. Nyt ei ole ne ajat!

— So-so, vähän hiljempää, Stas sanoi äkkiä jyrkästi, ja Pankova vaikeni oitis. Ajasta sanoitte oikein. Mutta rumaan asiaan olette sotkenut itse itsenne.

Hän avasi laatikon ja levitti pöydälle neljä paperiliuskaa.

— Tässä on elämäkertanne teatterista. Tässä kaasulasku asunnostanne. Tässä teidän juuri kirjoittamanne selitys. Ja tässä — hän pani paperin Pankovan silmien eteen — on teidän kirjeenne Tatjana Aksjonovalle.

— En käsitä kerrassaan mitään, Pankova sanoi hämillään.

— Ei siinä ole mitään käsittämistäkään. Ei tarvitse olla käsialantutkija havaitakseen, että kaikki nämä paperit on kirjoitettu samalla käsialalla.

— Ja mitä sitten?

— Sitä, että tämä kirje on löydetty murhatun Tatjana Aksjonovan käsilaukusta.

— Murhatun? Pankova toisti kauhistuneena.

— Niin-niin, hänet murhattiin kolme tuntia sitä ennen kuin lähditte kiireen kaupalla Leningradiin.

— Mutta vannon teille, että se on sattuma! Kaamea, kohtalokas yhteensattuma! Minä tosiaan kirjoitin hänelle kirjeen, mutta minulla ei ollut mitään sellaista ajatuksissakaan. Pankova alkoi itkeä toden teolla. Stas kaatoi hänelle vettä lasiin. Naisen kädet vapisivat, ja vesi juoksi rumana purosena alaleuan kärkeen ja hajosi tummina pisaroina puvulle.

— Joko rauhoituitte? Jatketaan. Mutta ottakaa huomioon: jos alatte taas valehtelemaan, niin saatatte itsenne — kuten kirjoititte Tatjanalle — "varsin vaaralliseen asemaan".

Pankova nyökkäsi. Hänen kasvonsa olivat tulleet rumiksi, riippuviksi, täyteen lukuisia pieniä ryppyjä.

— Miksi kirjoititte kirjeen?

— Lena oli niin onneton. Ja hän toivoi, että jos tuo nainen olisi jättänyt Kostjan rauhaan, tämä olisi palannut kotiin.

— Onko Bukovalla nykyisin miesystävää, vai miksi häntä nyt sanoisi, ihailijaa, joka olisi valmis kaikkeen hänen vuokseen?

Ajateltuaan hetken Pankova vastasi:

— Kyllä, on, — ja lisäten heti perään — mutta olen nähnyt hänet vain muutaman kerran.

— Mitä, peitteleekö Bukova sitten häntä?

— Ei, hän ei yksinkertaisesti miellyttänyt minua.

— Kertoisitteko yksityiskohtaisemmin.

— No, hänen käyttäytymisensä on jotenkin tympeää, hyvin rehentelevää. Hän on jotenkin hillitön. Ja. . . viinaan menevä.

— Minkä näköinen hän on?

— Pitkäkasvuinen, muistaakseni tummaverinen, laihahko. . .

— Mikä hänen nimensä on? — Tihonov pidätti henkeään.

— Nika. Muistaakseni Nika. Eli Koka. . .

— Istukaa tässä. Tulen kohta.

Tihonov käänsi rautakaapin oven kiinni ja poistui.

2. — Vladimir Ivanovitš, puolen tunnin kuluttua saat puhutella Nikita Kazantsevia, joka esiintyy papereissamme nimellä "Pitkä". Saveljev lähti hakemaan häntä.

Šarapov kohotti katseensa papereistaan.

— No, sinäkö sentään löysit sen pitkän bussimatkustajan? Kehuskele nyt vähän, poikaseni, urotöitäsi. Kuinka löysit hänet?

— Laskutoimituksella.

— Häh?

— Sanon, että laskemalla. Kuten Leverrier kiertotähti Neptunuksen — puhelimen valintalevyn päästä!

— Selitäpäs, miten. . .

— Katso nyt. "Pitkä" ilmestyy bussipysäkille kolme kertaa viikossa: maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin, tasan puoli yhdeksän, mikä todennäköisimmin on yhteydessä työvuoroon. Oli arvattava tärkein: minne hän ajaa Vladykinosta — kotiin vaiko työhön? Ajateltuani asiaa päättelin, että kotiin. Sen puolesta puhui itse aika. Iltavuorot alkavat tavallisesti kello 15—17 tienoilla — se olisi siis myöhäistä. Yövuorot taas alkavat kello 22—24 — se olisi siis aikaista.

— Johdonmukaista, Šarapov sanoi nyökäyttäen päätään.

— Silloin nousi eteen kysymys: missä hän voi olla työssä? Etsiskelyjen seudulla on seuraavanlaisia laitoksia: tehdas, hattuliike, palveluskeskus, ruokala, kaukasialainen ravintola, talohallinto sekä kaksi hotellia "Baikal" ja "Zarja".

Aloitin metallitehtaasta. Älä unohda, että mies palaa työstä joka toinen päivä kello 20.30. Tehtaan virkailijahenkilöstö lopettaa viideltä, toinen työvuoro alkaa neljältä ja kolmas kello 23.00. Saveljev tarkasti vielä, olisiko heillä ketään, jonka työpäivä päättyy kahdeksan ja puoli yhdeksän maissa. Ei ollut. Siltä osalta asia oli selvä.

Myös hattuliike "Svobodnyi trud" jäi laskuista. Sitten aloin penkoa myymälöitä. Niitä on kuusi. Kamalaa. Kaksi teollisuustavarakauppaa, kaksi elintarvikemyymälää, leipäkauppa sekä soitto- yms. kulttuurivälineitä myyvä kauppa. Tämä kulttuurin etulinnake ja teollisuustavarakaupat oli pian kuitattu, sillä maanantaina (jolloin rikos tapahtui) ne kaikki olivat kiinni. Leipäkaupassa ei kukaan työskentele joka toinen päivä. Elintarvikekaupoissa aika ei käy yhteen, lisäksi toisessa niistä on vain naisia.

Ruokala suljetaan kello 19.00.

Kaukasialainen ravintola on auki 22.30 asti. Lopulta oli jäljellä palveluskeskus — se pannaan kiinni 19:00. Piste. Sitten tuli hotellien vuoro. Siinä minulla nousi hiki otsalle: noin 2 000 työntekijää. No, tein ristinmerkin, ja kävin käsiksi. Sain tietää, että päivystävät työläiset — sähkömiehet, pölynimureiden korjaajat, lattiankiilloittajat ja radioverkon huoltajat työskentelevät joka toinen päivä tehden 12 tunnin päiviä, 8.30—20.30. Lopultakin! Aloitin etsinnät "Baikalista", koska se on lähempänä bussipysäkkiä. Tuollaisia päivystäviä työläisiä oli hotellissa 12. Kuka heistä oli ollut työssö maanantaina—keskiviikkona—perjantaina? Kuusi miestä. Moniko heistä oli alle 30 vuoden? Neljä. Kuka heistä oli pitkäkasvuinen? Kaksi. Ketä he ovat, missä asuvat? Toinen asuu naapuritalossa. Mutta radiomekaanikko Nikita Aleksandrovitš Kazantsev asuu Bolšoi Suharevskin poikkikadulla, talo 36, asunto 79 — viiden minuutin kävelyn päässä linja-auton n:o 21 pysäkiltä Sirkuksen luota. Siinä kaikki.

Puhelin soi. Šarapov nosti torven:

— Hei, Saveljev! Missä olet, alhaallako? Nouse yhdessä hänen kanssaan suoraan minun luokseni. . .

3. Pitkä nuori mies, yllään musta ulsteri, oli hiukan kalpea, mutta käyttäytyi rauhallisesti. Vain kädet puristivat kouristuksenomaisesti hattua. Šarapovin vastaanottohuoneessa hän nojautui seinää vasten ja otti itsetärkeän asennon. Saveljev liikautti työkalulaukkua ja tarttui miestä kyynärpäästä:

— Menkää, menkää peremmälle. Istukaa. Tästä tulee pitkä keskustelu.

— Olenkin haaveillut tästä koko elämäni, poika naurahti.

Šarapov ja Tihonov silmäilivät häntä vaiteliaina. Sitten Šarapov hipaisi huuliaan ikäänkuin pyyhkäisten niiden väliltä liimakerroksen:

— Mitä kannatte laukussanne, nuorimies?

Kazantsev nousi hermostuneesti ylös, avasi edessään pöydällä olevan laukun nikkeliset lukot. Amperimittari, johdinkeriä, katkaisija, juotinkolvi. Kanteen sijoitetussa lokerossa oli ohut pitkä ruuvimeisseli, jonka kirkas piikki kiilteli himmeästi. Tihonovin pidättyväisyys petti:

— Tässä se äimä on! . .

— Se ei ole äimä, vaan radiomeisseli, Kazantsev sanoi halveksuvasti virnistäen.

— Tiedän kyllä, kansalainen Kazantsev! Me luulimme aluksi, että se oli ollut äimä, Stas sanoi ja kääntyi Saveljevin puoleen. — Valmista Pankovalle tunnistamiskohtaus ja painu hakemaan Bukovaa.

Poika ei räväyttänyt silmäänsä. . .

Kazantsev halusi istua laidalle. Viereen asettui vielä kaksi miestä Pankova tuli Tihonovin vastaanottohuoneeseen. Tihonovista tuntui että Pankovan silmät olivat kuin Dianan patsaalla, suuret kauniisti piirtyvät, terättömät. Tihonov sanoi:

— Olkaa hyvä ja katsokaa tarkoin näitä miehiä. Rauhoittukaa, olkaa hyvä. Muistelkaa, tunnetteko ketään heistä.

Pankova antoi katseensa siirtyä hitaasti ensimmäisestä toiseen ja sitten kolmanteen, ja Tihonovista näytti kuin hän olisi kaihtanut katsomasta Kazantsevia kasvoihin. Hän havaitsi veren nopeasti pakenevan Kazantsevin poskilta. Ja Pankovan silmät olivat edelleen samanlaiset, terättömät.

Hän sanoi hitaasti:

— Ei. En tunne heistä ketään. — Sitten hän lisäsi jo varmemmin: Nikiä täällä ei ole. . .

Puhelin soi. Stas nosti kuulokkeen.

— Hyvää iltaa, Stanislav Pavlovitš. Täällä puhuu Trifonova.

— Iltaa, Anna Sergejevna, kuuntelen teitä.

— Anteeksi näin myöhäinen soitto. Mutta päätin tehdä sen heti. Professori Levin väittää villapuserossa olevan reiän laitojen sulaneen. . .

Sähkövärähtelyt särisivät puhelinjohdoissa, joita myöten sanat salamoivat sekasotkuisina sinne tänne. Silmissä tuntui samenevan, kunnes kaikki äkkiä jälleen kirkastui, kuin joku olisi kääntänyt päässä jotain nappulaa. Stas laski torven varovasti paikalleen, otti Šarapovin kädestä savukkeen ja työnsi sen mustepulloon.

— Mitä sinä teet? ihmetteli Šarapov.

— Seis, Stas sanoi hiljaa. Olen käsittänyt kaiken. . .

Tasainen reikä villapuserossa, kuolleen Tatjana Aksjonovan kaksikymmentä askelta, polkua edellä kulkeva Kazantsev ja hotellin mustat ikkunat alkoivat jälleen pyöriä huimana karusellina.

— Kuula! huudahti Stas. Se oli luoti!

SEURAAVANA MAANANTAINA.

1. — Kaliiberi viisi ja kuusi, Tihonov sanoi.

— Nii-in. Viisi ja kuusi, Šarapov toisti. Kuulehan Stas, kuinka sittenkin teimme virheen?

— Käsitätkö, Vladimir Ivanovitš, sattui harvinainen tapaus — minulle sen selitti se uusi asiantuntija, professori Pavlovski. Luoti oli lävistänyt sydämen ja törmättyään kylkiluuhun luistanut sitä myöten alas, levittänyt kylkiluiden välissä olevaa lihasta ja — Tihonov katsahti edessään olevia papereita ja jatkoi — juuttunut rintaseinämän ihonalaiseen solukkoon. Katso, Pavlovski kirjoittaa suoraan: "Asiantuntija oli pitänyt kuulan kylkiluuhun jättämää jälkeä murha-aseen kärjen aiheuttaman haavakanavan loppuna."

— Selvä, Šarapov sanoi. Ensimmäinen asiantuntija joutui sekaisin itse tapahtumakuvasta: polkua käveli nainen, hänet ohitti mieshenkilö, sitten nainen kaatui. Selvä juttu. Tällaistakin voi sattua, vaikka harvoin. Tekikö professori vielä muita johtopäätöksiä?

Tihonov vilkaisi jälleen paperiin.

— Ensi kädessä on selvitettävä, mistä häntä amuttiin, Stas sanoi käheästi. Kazantsev jää selvästikin pois laskuista: hän olisi saattanut ampua vain vierestä, mutta asiantuntijat torjuvat tällaisen mahdollisuuden. Aksjonovan ruumiin löytäneet naiset Jevstignejeva ja Lapina eivät nähneet autiotontilla ketään muita kuin Kazantsevin.

2. Tihonov piirusti lyijykynällä kaavion ja ojensi sen Šarapoville:

— Katso, Vladimir Ivanovitš, asiantuntijat väittävät, että laukaus saattoi tulla ainoastaan jostain näistä kolmesta ikkunasta — vasen siipi, kolmas kerros, huoneet 58,59 ja porrassyöksyn ikkuna. Numerossa 58 asuvat Ivovilainen rakennusinsinööri Lev Aleksejevitš Kozak ja kromskilainen kirjanpitäjä Dmitri Mihailovits Lagunov. Numerossa 59 asuu kinešmalainen lääkäri Aleksander Pavlovitš Popov vaimonsa kanssa. Kaikki he asuivat noissa samoissa huoneissa myös viime maanantaina. Ja joku vielä meille tuntematon henkilö olisi saattanut ampua kolmannesta ikkunasta porrassyöksyltä.

— Mielipiteenne?

— En ole nähnyt vielä Kozakia enkä Lagunovia — he palaavat komennusasioiltaan viiden maissa. Popovien kanssa olen keskustellut.

— Tuliko ilmi mitään kiinnostavaa?

— Tuli. Hilloa. Pidätkö kirsikkahillosta?

— Mitä-ää?

— Hilloa, oikein hyvää hilloa kokonainen sangollinen. Kutsuivat vielä käymään.

— Kylläpä sinä olet perso makealle, Šarapov hymähti. Oliko hillon lisäksi vielä jotain muuta kiintoisaa.

— Hän on saapunut lisäkoulutusinstituuttiin väitöskirjaa puolustamaan, ja tohtorinna on saapunut jännäämään hänen puolestaan. Erityisesti sinua varten kirjoitin muistiin väitöskirjan aiheenkin, muuten en muistanut. — Tihonov otti muistionsa, selaili sitä ja julisti tärkeänä: "Ionisoivan säteilyn vaikutus hypotalaamis-hypofysaaristyreoidiseen järjestelmään". Käsititkö!

— Riittää, mitä vielä.

— Sitten ikkuna porrastasanteella. Nyt minulla on vuorossa keskustelu Kozakin ja Lagunovin kanssa. Porrassyöksyä on tutkittava erikseen. . .

3. — Minä selitän teille, mistä syystä murha tehtiin, Kozak sanoi. Ei suinkaan tarvitse olla mikään selvänäkijä selittääkseen, mistä syystä joku saattoi murhata nuoren kauniin naisen. Rakkaudesta. Niin, niin, syynä on rakkaus! Se on kamala asia se rakkaus, minun täytyy tunnustaa teille. Minutkin oltiin kerran tappaa mustasukkaisuudessa.

Tihonov katseli miestä tarkkaavaisesti. Kozak oli erittäin hyvin puettu. Hän oli lyhytkasvuinen ja sietämättömän energinen. Hän hyöri lakkaamatta pienessä huoneessa lyhyillä jaloillaan väistäen nokkelasti kaikkia edessä olevia esteitä.

— Niin, niin, puhun teille vakavissani. Minulla oli sellainen kiihkeä romaani Smolenskissa. Ainutkertainen nainen! Oli suoranainen sattuma, etten mennyt naimisiin. Kun lähdin Mohilevista Minskiin. . .

— Tehän sanoitte, että Smolenskissa. . .

— Niin, mutta minunhan täytyi sitten ottaa siirto Mohileviin, ja hän kävi siellä luonani. Ne olivat unohtumattomia ne erot ja tapaamiset asemalla! Sain silloin varotuksen ja viranalennuksen. . .

— Kuulkaa Kozak, teillä on sydämen paikalla avioliittopalatsi. Jos teidän energianne suunnattaisiin rauhanomaisiin tarkoituksiin. . .

— Kiinnostus naisiin on minkä tahansa luovan työn kiihoke, Kozak loukkaantui. Kaikki suurmiehet ovat olleet kiinnostuneita naisiin: Leonardo da Vinci ja Montferrand, Pietari Suuri ja Napoleon, Puškin ja Tolstoi. Sehän on historiallinen tosiasia!

— Ja tekö olette tämän maineikkaan rivin hännänhuippu?

— En ole Montferrand enkä Napoleon. . .

— Huomasit sentään, Stas nyökäytti.

— Mutta minullakin on ansioita ihmiskunnan edessä, Kozak sanoi tärkeästi.

— Millä alalla? Stas tiedusteli kohteliaasti.

Siitä Kozak loukkaantui lopullisesti. Hän meni kaapille, kaivoi esille matkalaukun ja sieltä nuutuneen nahkakansion, jossa oli otsikko "Allekirjoitettavia". Kansio avautui nopeasti. Kunniakirjoja, kiitoslausuntoja ja lehtileikkeitä, jotka todistivat rakennusinsinööri L. A. Kozakin menestyneen työssään. Papereiden joukossa oli aivan nuoren ja hyvin kauniin naisen valokuva.

— Hän on puolisoni, Kozak sanoi ylpeydellä.

— Viimeinenkö? Stas piruili.

— Käytännöllisesti kyllä, Kozak änkytti.

— Entä teoreettisesti? Stas takertui kiinni kuin takiainen.

— Erinäiset vaikeat asianhaarat nähkääs ovat ehkäisseet meitä vahvistamasta avioliittoa virallisesti.

— Muistutus vaiko viranalennus? Stas kysyi osaottavasti.

— Minut siirrettiin maatalouden palvelukseen Lvovin alueelle, Kozak huokasi.

— Sielläkö tutustuittekin nykyiseen puolisoonne?

— Niin, hänen isänsä, minun appeni, on piirien yhteisen sähkokonttorin johtaja.

Stas muisti äkkiä, että Lvov on muutaman tunnin matkan päässä Rovnosta, jossa Tatjana oli käynyt komennusmatkalla. "On aika aloittaa hyökkäys!" hän ajatteli.

— Onko hänen isänsä, teidän appenne, paljonkin teitä vanhempi?

— Neljä vuotta. Mitä sitten?

— Sitä, että haluan tietää, miten vietitte iltanne viime maanantaina?

— Iltaniko? Viime maanantaina? Kozak änkytti.

— Niin, niin, arvoisa Lev Aleksejevitš, nimenomaan viime maanantai-illan. Kertokaa seikkaperäisesti.

Kozak mietti.

— Siinä viiden tienoilla lähdin hotellista. Kiertelin kaupungilla kauppoja, sitten menin ystävieni luokse kylään.

Hän puhui kiirehtimättä, ja Stas tunsi Kozakin harkitsevan jokaista sanaansa.

— Koska palasitte hotelliin?

— Oli jo myöhä, mutta en huomannut mikä aika.

— Kuinka kauan kiertelitte kaupoissa?

— Kahdeksan tienoille.

— Missä kaupoissa kävitte, jollei se ole salaisuus?

— Marjinan tavaratalossa, Oktjabrskajankadun komissiokaupassa, sitten Kolhoositorin komissiokaupassa ja vielä muutamissa. . . Ostin tällaisen laukun vaimolleni.

Tihonov otti hänen kädestään kauniin mustan laukun, käänteli sitä ja heittäytyi tuolissaan taaksepäin.

— Teidän kanssanne on hauska jutella, Lev Aleksejevitš.

— Miksi? Kozak kavahti.

— Siksi, että kertomuksenne muistutti minulle erästä vanhaa mutta oikein huvittavaa vitsiä. Saanko kertoa sen teille?

— Tehkää hyvin, Kozak sanoi levitellen hämmentyneesti käsiään.

— Eräs mies oli palannut lomalta ja kertoi ystävilleen: "Heti kun olin saapunut Kislovodskiin, menin merelle uimaan". "Mutta kuulkaahan, eihän Kislovodskissa ole merta!" sanoivat ystävät. "Minäpäs en tiennyt, ettei siellä ollut merta, ja menin ja uin", vastasi mies. Eikö olekin kiva vitsi?

— On, Kozak vastasi. Mutta mitä sillä on. . .

— Tekemistäkö tämän asian kanssa? Stas kysyi tavoittaen Kozakin jännittyneen katseen. Sitä, että te ette tiennyt Moskovan teollisuustavarakauppojen olevan maanantaisin kiinni, ja menitte ja ostitte laukun. Eikö se olekin huvittavaa?

(Jatkoa seuraa.)

KOLMASTOISTA

On olemassa parodoksi: taiteilijan lahjakkuuden ensimmäisen ja toisinaan kaikista kirkkaimman leimahduksen tulee tapahtua hänen astuessaan taiteen temppeliin. Hänen on häikäistävä, vedettävä huomio itseensä jo ennen kuin hänen tuotteensa varustetaan sellaisilla välttämättömillä kunnioituksen attribuuteilla, kuin kokemus, kypsyys, mestaruus jne. Ainoa, millä hän voi pelotta operoida on lahjakkuus. Siitä johtuukin, että joutuessamme tarkastelemaan nuorten taiteilijain töitä me vaadimme niiltä lahjakkuutta välittämättä vuosien myötä ilmaantuvien kokemusperäisten tekijöiden uupumisesta.

Taidekorkeakoulujen ylioppilaiden diplomitöiden tämänvuotinen näyttely ilahdutti monilla pysyvästi muistiin jäävillä löydöillä. Nuorten maalareiden, veistäjien ja graafikkojen töiden esittely tapahtui tällä kerralla SNTL:n taideakatemian näyttelysalissa. Tässä salissa ensimmäisen kerran töitään esittelevät nuoret taiteilijat joutuivat eräänlaiselle kypsyyskokeelle. Ja täytyy sanoa, että nuorten teokset kestivät kunnialla tämän tutkinnon. Tuskinpa yksikään kahdestatoista aikaisemmasta vastaavanlaisesta näyttelystä on ollut aiheistoltaan niin laaja, tekotavoiltaan niin monipuolinen ja useimpien alkavien taiteilijoiden yksilöllisyyttä niin selvästi esille työntävä. Nykyajasta otetut aiheet vuorottelivat menneisyyttä valottavien kanssa. Kaukasian ja Keski-Aasian taiteilijain taulujen kirkas aurinko ei jättänyt varjoonsa Pohjolan kuvaajien pidättyvää tyyliä. Toisten perinteellisyys vain korosti toisten uutuudenetsinnän oikeutusta. Eräiden näytteillepanijoiden töissä kuvastui heidän opettajiensa — sellaisten kuuluisuuksien kuin B. Johansonin, A. Gritsain, T. Jablonskajan, A. Anikušinin, J. Kibrikin, V. Jurkunasin ynnä muiden — vaikutus. Mutta nämäkään nimet eivät peitä varjollaan heidän kasvattiensa värikästä yksilöllisyyttä. Kolmannessatoista näyttelyssä on etualalla lahjakkuus. Sen havaitsee jokainen kävijä, ja toivomme myös lukijoittemme ymmärtävän sen nähtyään erään näyttelytöistä, nuoren moskovalaisen Ljubov Rešetnikovan lavasteet M. Tšulakin balettiin "Satu papista ja hänen tyhmästä rengistään".

HAASTATTELU LUKIJAN PYYNNÖSTÄ

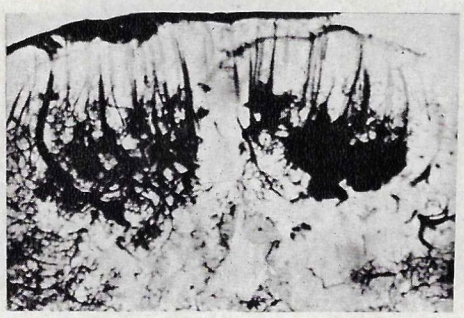

Kievin neurokirurgisessa laitoksessa otettuja kuvia: lääkäriryhmä kiirehtii leikkaussaliin; ensiapu insulttipotilaalle; vasemmalla verenvuodon vioittamat aivot. Tummat lohkot ovat verenpurkaumia. Ne poistetaan leikkauksella.

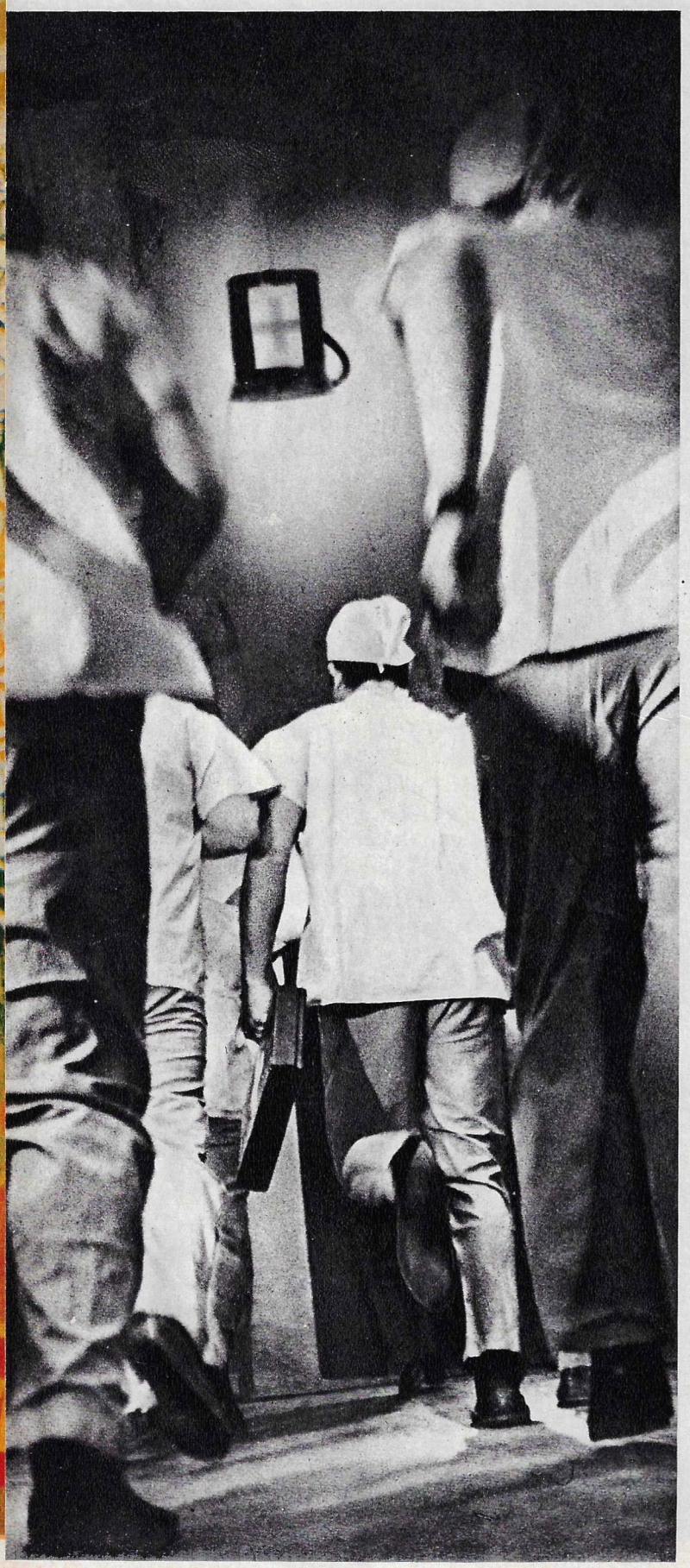

INSULTTI. TARVITAAN KIRURGIA!

MARI G. SULEIMANIA (Irak) kiinnostaa aivoverenvuodon hoito. Lehden kirjeenvaihtaja on käynyt Kievin neurokirurgisessa tutkimuslaitoksessa, joka on erikoistunut muun muassa äkillisten aivovammojen hoitoon. Lukijallemme vastaa laitoksen johtaja, Lääketieteellisen akatemian kirjeenvaihtajajäsen professori Andrei Romodanov.

Kaikista suonisairauksista lääkärit pitävät vaarallisimpiin kuuluvina aivoverisuonten sairauksia. Niihin kuuluvat mm. insultit, äkilliset aivovioittumat. Verenpainepotilaalla (ja toisinaan verraten terveelläkin henkilöllä hermojännityksen hetkinä) kohoaa verenpaine. Yksi tai useammat aivosuonet eivät kestä jännitystä ja katkeavat. Tapahtuu verenvuoto aivoihin. Tämä on eräs insultin laji.

Sen seuraukset saattavat olla mitä erilaisimpia. Kuuluisa ranskalainen tiedemies Louis Pasteur koki vaikean insultin. Toinen aivopuolisko oli melkein kokonaan vioittunut. Silti aivot kokonaisuutena eivät menettäneet normaalia toimintakykyään. Tiedemies teki suurimman osan löydöistään vasta sairauden jälkeen. Saattaa tapahtua toisinkin. Aivostossa on vioittunut vain muutamia hiussuonia, verenvuoto on vähäinen, mutta potilas kuolee heti. Kaikki riippuu siitä, mikä kohta aivoista on vioittunut. Vaarallisinta on silloin, kun vioittuu keskus, joka ohjaa joitakin elintärkeitä toimintoja. Mutta silloinkin kun vioittuma tapahtuu näiden keskusten vieressä, vaara on suuri. Verenpurkeuma — hematooma — puristaa ympäröiviä kudoksia ja aiheuttaa vähitellen yltyvän ja leviävän aivovioittuman.

Lääkäreiden ensivuoroisena tehtävänä on elintoiminnan ylläpitäminen insultin vaarallisimmassa alkuvaiheessa, ja sitten verikeräytymän hajottaminen. Siihen käytetään useita erilaisia lääkkeitä ja hoitoja. Niiden joukossa on lääkkeitä, jotka lisäävät veren hyytyvyyttä, normalisoivat sydäntoimintaa ja hengitystä. Tämä on perinteellinen hoitotapa, jota sovelletaan useimmissa klinikoissa. Onko se tehokas? Eri tietojen mukaan sen avulla voidaan pelastaa 15—25 prosenttia aivoveritulppapotilaista.

Sen vuoksi yhä useammat lääkärit ovat viime vuosina alkaneet katsoa toiveikkaina toiseen menetelmään — insultin kirurgiseen hoitoon. Tällaisen hoidon tavoitteena on verikeräytymän poistaminen. Neuvostoliitossa tällaisia leikkauksia rupesivat ensimmäisinä tekemään kieviläiset lääkärit (professori A. Arutjunovin johdolla) ja Moskovan neurologisen laitoksen lääkärit (professori J. Šmidtin johdolla). Leikkausten kehittämisen hyväksi on tehnyt paljon laitoksemme lahjakas kirurgi professori G. Pedatšenko. Nyt voimme jo täysin vastuuntuntoisesti sanoa: skalpelli voi olla pelastavana välineenä useissa sellaisissa aivoverenvuototapauksissa, jolloin lääkkeet ovat voimattomia. Leikkaukset lisäävät suuresti tällaisten potilaiden parantumisen takeita. Sitä osoittaa laitoksemme sekä Moskovan, Leningradin, Sverdlovskin ja muiden kaupunkien klinikkojen kokemus. Niinpä Kievissä on muodostettu erikoistuneita ensiapuryhmiä, jotka toimittavat potilaat laitoksemme yhteydessä toimivaan insulttihoitolaan. Neuvostoliiton terveydenhoitoministeriö käsittelee parhaillaan tällaisten erikoistuneiden keskusten perustamista kaikkiin suurimpiin kaupunkeihin.

Kuvat ja teksti J. RYBTŠINSKI.

TERVEYS, SEN HOITO, LÄÄKKEET

• Kirurgisten välineiden tutkimuslaitoksessa on konstruoitu laite nimeltä BIP-4. Se on neulaton pneumaattinen ruiskeväline, jolla voidaan tehdä 1500 rokotusta tunnissa.

Se syöksee "piipustaan" hiuksenhienon voimakkaan ruiskesuihkun, jonka halkaisija on 0,13—0,14 mm, tavallisen ruiskeneulan ollessa lähes millin vahvuinen. BIP-4 on hyvin yleiskäyttöinen. Sillä voidaan ruiskuttaa mitä tahansa nestemäistä rokotetta kuinka syvälle hyvänsä. Suihkun voima on laskettu siten, että sillä voidaan suorittaa kivuttomasti ihonsisäisiä, ihonalaisia ja lihaksensisäisiä pistoksia. Laitetta tullaan tarvitsemaan kaikkialla, missä suoritetaan massarokotuksia, varsinkin lastenlaitoksissa — se poistaa lasten neulaa kohtaan tunteman kammon.

• Lääkäreiden lisäkoulutuslaitoksen nenä- ja kurkkuklinikassa hoidetaan eräitä nenätauteja kylmyydellä (krioterapia). Polyyppeja ilmaantuu poistamisen jälkeen usein uudestaan. Yhden kerran suoritettu minus 90 C-asteen kylmyyskäsittely polyyppien poistamisen jälkeen ehkäisee niiden uusiintumisen.

• Maksan ja sappitiehyeiden tulehdusten hoidossa on etutilalla lääkehoito. Mutta lääkkeen ruiskuttaminen valtimoon tahi lihakseen ei läheskään aina saavuta tarkoitustaan. Huomattavasti luotettavampi on neuvostolääkäreiden ehdottama menetelmä, joka perustuu lääkkeen johtamiseen välittömästi maksan veriuomaan. Vaikeita sappitiehye- ja maksasairauksia potevat henkilöt toipuvat silloin paljon nopeammin. Useimmilla lämpö normalisoituu ja yleistila paranee jo toisena tahi kolmantena päivänä operaation jälkeen.

• Uusi lääkeaine, aminokapronihappo, on tarkoitettu käytettäväksi verenvuotojen tukahduttamiseen kirurgisten leikkausten aikana. Lääkkeen kliiniset kokeilut ovat osoittaneet, että sitä voidaan käyttää myös vaikeissa pankreotiitti-tapauksissa (haimatulehduksissa), palovammoissa, verenvuototaudeissa, sekä leukemian aiheuttamissa verenvuodoissa. Aminokapronihappoa on käytetty hyvällä menestyksellä myös eräiden silmä- ja ihotautien hoitoon.

• Monet lääkärit ovat sitä mieltä, että likinäköisyys on perinnöllistä ja sellaisena parantumatonta. On myös olettamuksia, jotka yhdistävät likinäköisyyden erilaisiin sairauksiin. Moskovan silmätauti-instituutin (Helmholtz-instituutin) apulaisjohtaja, prof. E. Avetisov on sitä mieltä, että tärkein syy likinäköisyyden ilmaantumiseen on liian läheltä katsominen työnteon aikana. Silmät tekevät työtä levähtämättä — ja nykyisin ne tekevät sitä paljon enemmän kuin vuosisadan alussa ja viime vuosisadalla. Työjännitys heikentää mykiön toimintaa ohjaavia lihaksia. Tämä tapahtuu useimmiten lapsiasteella, jolloin silmälihakset ovat vielä heikkoja ja harjaantumattomia.

SNTL:n terveydenhoitoministeriön määräyksestä suoritettiin viime vuonna näkötarkastus 220 000 koulussa. Se tuotti valtavan määrän aineistoa, jonka tutkiminen auttaa kehittämään toimenpiteitä likinäköisyyden ennaltaehkäisemiseksi. Eräs niitä on silmien fyysinen karaiseminen, joka vahvistaa likinäköisyyteen taipuvuutta osoittavien lasten silmälihaksia. Tällaista ehkäisyhoitoa varten Helmholtz-instituutissa on suunniteltu erikoislaitteet.

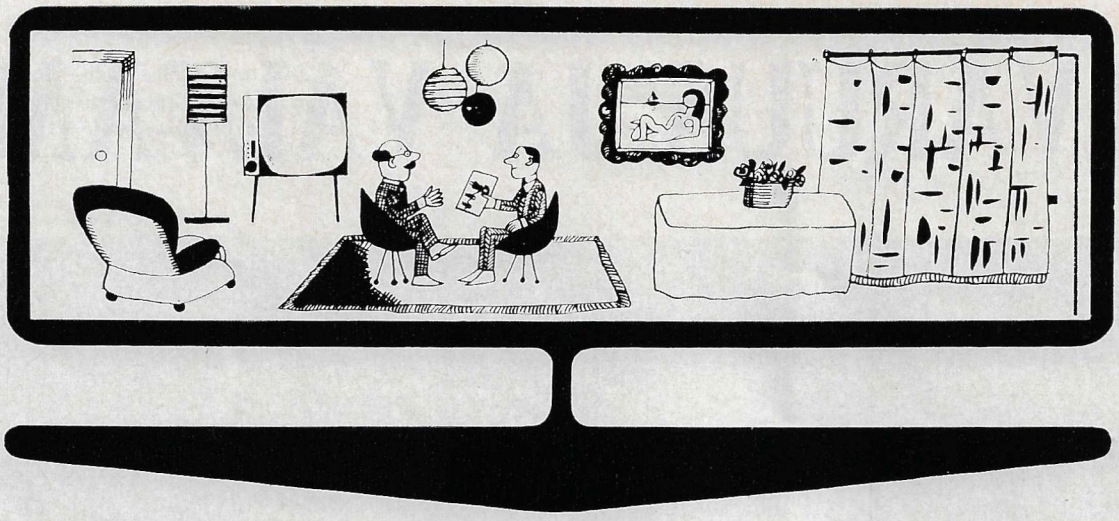

VENÄJÄNKIELI—69

2. KOTI 4. tunti. Vierashuone

1. Sanoisitteko, miten päästä Gorkinkadulle?	Скажите, пожалуйста, как пройти к улице Горького?	Skažítje, pažáluista, kak praití k úlitse Gorjkovo?
2. Näyttäisittekö minulle tien.	Покажите мне дорогу, пожалуйста.	Pakažítje mnjé darógu, pažáluista.
3. Mikä on tämän kadun nimi?	Как называется эта улица?	Kak nazyvájetsja éta úlitsa?
4. Missä on talo numero kymmenen tällä kadulla?	Где дом номер десять на этой улице?	Gdjé dom nómer désjatj na étoi úlitse?
5. Missä asuu herra Ivanov?	Где живет господин Иванов?	Gdjé živjót gaspadín Ivanóv?
6. Hän asuu huoneistossa seitsemäntoista.	Он живет в квартире номер семнадцать.	On živjót v kvartíre nómer semnádtsatj.
7. Haluaisin tavata herra Ivanovia.	Я хотел бы видеть господина Иванова.	Ja hatjél by vídjet gaspadína Ivanóva.
8. Menään vierashuoneeseen.	Пойдемте в гостиную.	Paidjómtje v gastínuju.
9. Kuinka suuri ja valoisa huone!	Какая большая и светлая комната!	Kakája balsája i svétlaja kómnata!
10. Montako huonetta teillä on?	Сколько у вас комнат?	Skoljko u vas kómnat?
11. Paljonko maksatte vuokraa?	Сколько вы платите за квартиру?	Skoljko vyi plátitje za kvartíru?
12. Montako talossanne on asuntoa?	Сколько квартир в вашем доме?	Skoljko kvartír v vášem dóme?
13. Missä asutte?	Где вы живете?	Gdjé vyi živjótje?
14. Asun Helsingissä.	Я живу в Хельсинки.	Ja živú v Helsinki.
15. Tässä on vaimoni ja lasteni valokuva.	Вот фотография моей жены и детей.	Vot fotográfija majéi ženy i djetéi.
16. Mitä on tänään televisiossa?	Что показывают сегодня по телевидению?	Tštó pakázivajut sevódnja po televídeniju?
17. Millaista ohjelmaa on muilla kanavilla?	Какие программы на других каналах?	Kakíe prográmmy na drugíh kanálah?
18. Istukaa tähän nojatuoliin.	Садитесь в это кресло.	Sadítjes v éto kreslo.
19. Minun on tässä mukava istua.	Мне здесь удобно сидеть.	Mnjé zdjés udóbno sidjétj.
20. Suuri kiitos vieraanvaraisuudesta.	Большое спасибо за гостеприимство.	Balšóje spasíbo za gastepriimstvo.
21. Kun tulette Suomeen, käykää meillä kylässä.	Когда вы будете в Финляндии, заходите к нам в гости.	Kagdá vyi búdjetje v Finljándii, zahadítje k nam v gosti.
22. Seinä (seinät).	Стена (стены).	Stená (stény).
23. Ikkuna (ikkunat).	Окно (окна).	Aknó (ókna).
24. Ovi (ovet).	Дверь (двери).	Dverj (dvéri).
25. Lattia (lattiat).	Пол (полы).	Pol (palý).
26. Katto (katot).	Потолок (потолки).	Patalók (patalkí).
27. Pöytä (pöydät).	Стол (столы).	Stol (stalý).
28. Tuoli (tuolit).	Стул (стулья).	Stul (stúlja).
29. Matto (matot).	Ковер (ковры).	Kavjór (kavrý).
30. Peili (peilit).	Зеркало (зеркала).	Zerkalo (zerkalá).
31. Lamppu (lamput).	Лампа (лампы).	Lampa (lampy).

AVARUUS JA VALTAMERI

Ihmiskunta
on 1900-luvun
jälkipuoliskolla
aloittanut
ryntäyksen
sekä
avaruuteen
että
valtamereen.
Ja ihmisen
mahdin
kasvu
riippuu
suuresti
niiden
molempien
salaisuuksien
selvittämisestä.

Televisiokuva, joka on välitetty Maahan Kosmos-184-tekokuusta. Siihen on ikuistettu Etelämantereen rannikolla havaittu harvinainen ilmiö: omalaatuiset jääpyörteet, joita merivirrat ovat muodostaneet valtameressä ajelehtivasta jäästä. Vasemmalla "Professori Vizen" kannelta lähetetään geofysikaalista tutkimusrakettia. Rakettien käyttö on jo tavallinen menetelmä ylimmän ilmakehän tutkimisessa.

Valok. P. VLADIMIROV.

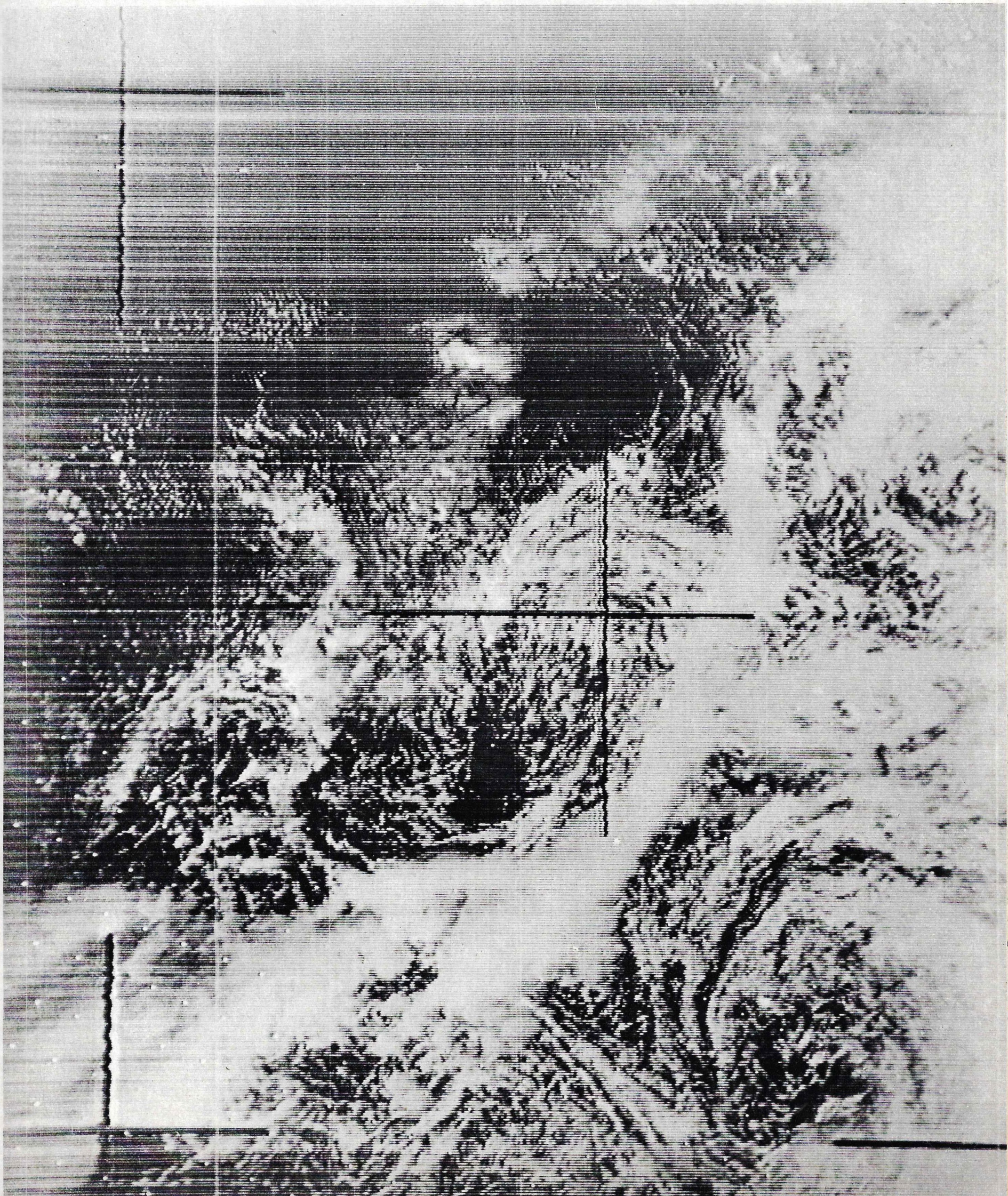

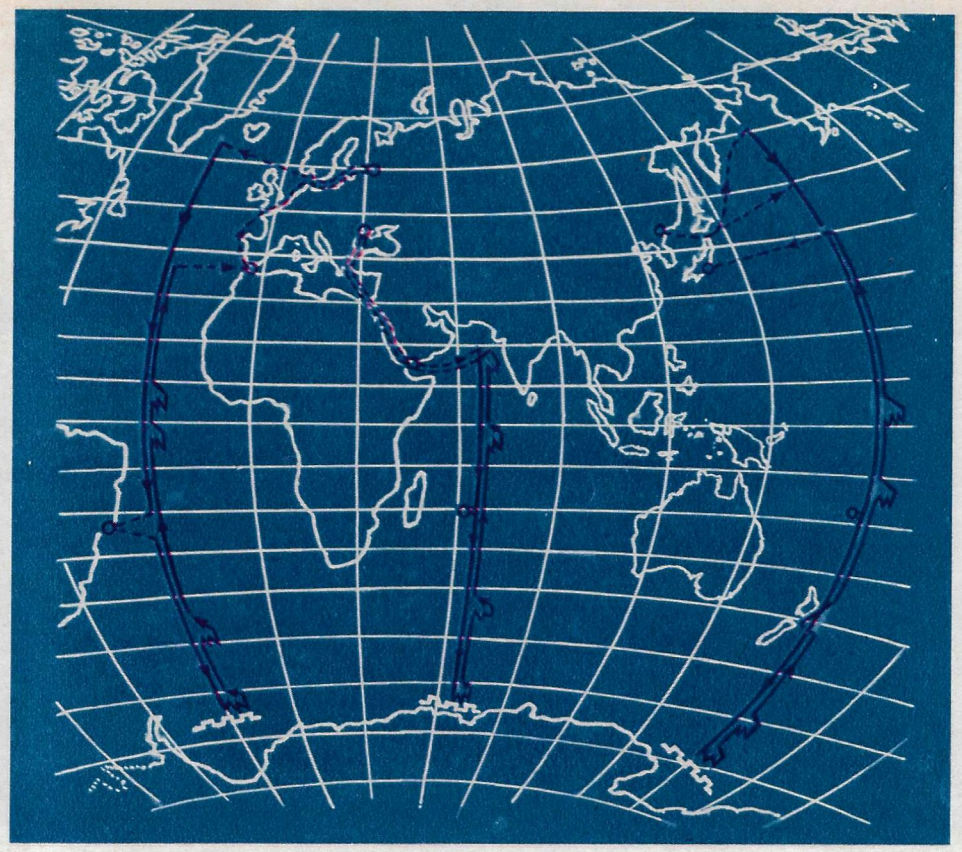

Nuolilla osoitettuja reittejä pitkin aiotaan lähivuosien aikana suorittaa useilla laivoilla säännöllisiä ja samanaikaisia purjehduksia. Tarkoituksena on tutkia ilmakehän ylimpien kerrosten kaksivuotista jaksoisuutta sekä ilmakehän ja valtameren vuorovaikutusta. Olisi mahdotonta näyttää kartalta neuvostoliittolaisten tutkimusalusten kaikkia reittejä. Niitä on niin paljon ja ne ulottuvat maapallon joka puolelle.

Uudet tutkimusalukset on varustettu rakettien laukaisulaitteilla.

VALTAMERI – RIKKAUKSIEN JA SALAISUUKSIEN KÄTKÖ

Akateemikko LEV ZENKEVITŠ, Neuvostoliiton tiedeakatemian merentutkimuskomitean puheenjohtaja.

Valtameret käsittävät seitsemän kymmenesosaa maapallon pinta-alasta. Mitä enemmän niitä tutkimme, sitä selvemmin tajuamme niiden merkityksen ihmisten tulevaisuudelle.

Meristä pyydetään nykyään vuosittain noin 50 miljoonaa tonnia kalaa. Se on vain pisara valtamerten kalarikkauksista, joiden kokonaismäärä nousee 20 miljardiin tonniin. Lisäksi tulevat jättimäiset ja alinomaa uusiutuvat merikasvivarat. Käyttämällä järkevästi meren tuotteita voidaan ratkaista ihmiskunnan ruokavaliossa ilmenevä valkuaisaineiden, vitamiinien ja rasvojen puute.

Valtameri on myös mitä erilaisimpien kivennäisrikkauksien ehtymätön lähde. Niihin verrattuna ovat kaikki merirosvojen aarteet ja hukkuneiden laivojen aarteistot mitättömiä. Pohjassa olevissa omalaatuisissa kovettumissa, konkreetioissa on satoja miljardeja tonneja rautaa ja mangaania. Siellä on myös nikkeliä, kobolttia, kuparia ja paljon muuta. Viimeisten tietojen mukaan valtamerien pohjan alta löytyy suunnattomia maaöljyvaroja. Valtamerien vesi, joka sisältää käytännöllisesti katsoen kaikkia tuntemiamme alkuaineita, on sekin mielikuvituksellisen suurten rikkauksien lähde. Riittänee, kun sanomme, että yksistään siihen liuonneesta kullasta kertyisi 3 tonnia kutakin maapallon asukasta kohti. Valtamerien vesi sinänsä on suunnaton arvo, kun otetaan huomioon lisääntyvä makeanvedentarve ja se, että nykyaikaisin menetelmin sitä voidaan makeuttaa riittävät määrät. Sitäpaitsi valtamerien vesi on tulevaisuuden ydinfuusiovoimaloiden potentiaalinen polttoaine. Tähän tarkoitukseen käytettäessä sen joka kilo tulee olemaan verrattavissa 400 000 kiloon parasta kivihiiltä.

Valtamerestä voidaan siis saada elintarvikkeita, raaka-aineita ja käyttövoimaa. Mitä tehdään tämän suunnattoman rikkauden ottamiseksi hyötykäyttöön.

Hyvin paljon, jos vertaamme menneisyyteen. Hyvin vähän, jos katsomme tulevaisuuteen. Vasta harvat valtiot ovat ryhtyneet valtamerten aarteistojen ja salaisuuksien laajaan ja suunnitelmalliseen tutkimiseen. Tieteen ja tekniikan edessä on kirjaimellisesti sanoen rannaton työkenttä. Voimme tyydytyksellä todeta, että Neuvostoliitto antaa tähän työhön huomattavan panoksen. Alkaen ensimmäisistä vallankumouksen jälkeisistä vuosista, jolloin annettiin asetus maailman ensimmäisen purjehtivan merentutkimuslaitoksen perustamisesta, neuvostoliittolaiset tiedemiehet ovat jatkuvasti laajentaneet tutkimuksiaan. Tällä alalla on toiminnassa useita suuria laitoksia ja erikoisjärjestöjä. Töitä koordinoidaan koko maan laajuudessa ja niihin myönnetään huomattavasti varoja. Ulkomaiset tarkkailijat ovat monet kerrat todenneet merentutkimusaluksiin kiinnitetyn suuren huomion. Puhuessaan saavutuksistamme samaiset tarkkailijat toteavat Neuvostoliiton muuttuneen ennennäkemättömän lyhyessä ajassa voimalliseksi merivallaksi. Tottakai: maamme rantoja huuhtelee kolme valtamerta!

TIETEELLINEN LAIVASTO

JEVGENI TOLSTIKOV, Vesi- ja ilmatieteellisen päähallinnon apulaispäällikkö, Neuvostoliiton sankari.

Maailman valtameri on planeetan sääkeittiö. Juuri tässä mielessä se kiinnostaa ennenkaikkea vesi- ja ilmatieteilijöitä. Merten vesi- ja ilmatieteellisten arvojen tuntemus on välttämätöntä täsmällisempien sää- ja meriennusteiden laatimiseksi, varoitusten antamiseksi lähestyvistä myrskyistä samoin kuin ilmakehässä ja valtameressä tapahtuvista erikoisen vaarallisista ilmiöistä.

Ilmakehän ja valtameren monimutkaisen vuorovaikutuksen tutkimiseksi joudutaan keräämään valtavasti informaatiota koko planeetalta, ja siihen tarvitaan iso tutkimuslaivasto.

Neuvostoliiton vesi- ja ilmatieteellisen laitoksen laivastossa oli vuonna 1966 n. 40 alusta. Nykyään se kasvaa nopeasti. Käyttöön valmistuu isoja säätutkimusaluksia, jotka rakennetaan Neuvostoliiton tilauksesta Saksan demokraattisessa tasavallassa ja Puolassa. "Professori Vizen" tapaiset laivat ovat kokonaisia tutkimuslaitoksia. Niissä on kussakin 28 laboratoriota sekä kokeellisia verstaita ja tutkimusrakettien sinkoamiskojeita, antennistoja lähetettävien rakettien toimittaman informaation vastaanottamiseksi, ankkuristoja, joilla alus voidaan ankkuroida aina 6 000 metrin syvyiseen paikkaan ja paljon muita laitteita. Niiden kaikkien ansiosta tällaiset alukset voivat suorittaa pitkällisiä purjehduksia sekä turvata tiedemiesten ja miehistön tuotteliaan työskentelyn ja hyvän virkistyksen. Suunnitellaan säännöllisten samanaikaisten rakettihavaintojen suorittamista eri reiteillä (ks. yläkarttaa), jotta voitaisiin tutkia kaksivuotista jaksottaisuutta, joka on havaittu viime vuosina ilmakehän suurissa korkeuksissa ja valtameressä sekä useiden tiedemiesten mielestä — niin omituista kuin se onkin — Auringossa ja Jupiterissa tapahtuvissa prosesseissa.

Aiomme ajanoloon lisätä säätutkimuslaivastoomme myös aluksia, jotka voivat ajelehtia Jäämeren jäissä. Tällaiset alukset voivat korvata perinteelliset pohjois-

A l a k u v a s s a valmistaudutaan syvyystutkimuksiin. O i k e a n p u o l e i s e s s a k u v a s s a on vedenalaisen maailman asukki, joka on osunut lähes 5 000 metrin syvyyteen lasketun kameran objektiiviin.

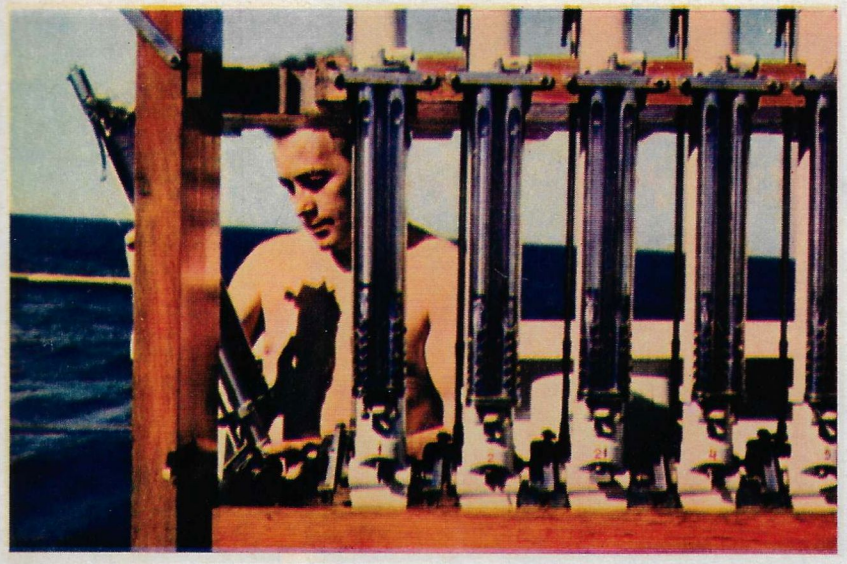

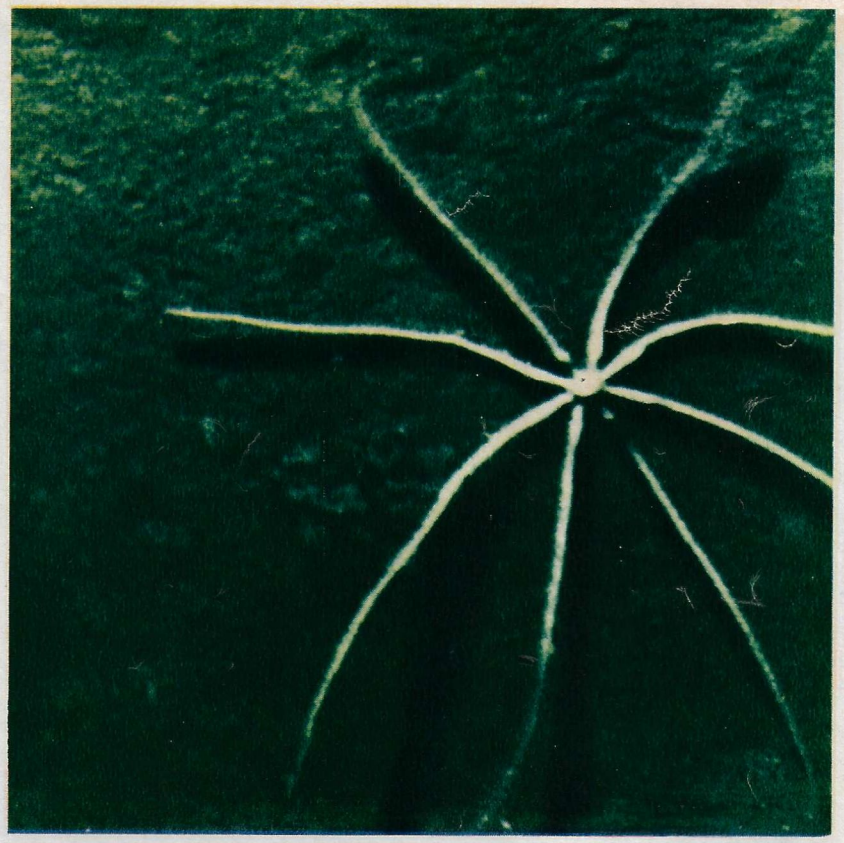

napa-asemat ja tehdä napatutkijoiden työn tuloksellisemmaksi ja mukavammaksi.

JÄÄPYÖRTEITÄ OBJEKTIIVISSA

**Professori VIKTOR BUGAJEV,
Neuvostoliiton Vesi- ja
ilmatieteellisen keskuksen päällikkö.**

Pyörre- ja hirmumyrskyt sekä tuhoisat ukkosrintamat tuottivat takavuosina tuntuvasti enemmän vahinkoa kuin nykyään. Se johtui siitä, että ne alkoivat yllättäen, koska huomattavassa osassa maapalloa ei ollut vakinaisia sääasemia. Nyt se aika on ohi: ilmatieteelliset tekokuut tarkkailevat kaikkialla planeetan yllä ilmakehässä tapahtuvia prosesseja. Neuvostoliiton ilmatieteellinen satelliittijärjestelmä Meteor on jo useita vuosia ollut jokapäiväisten säätietojen lähteenä. Kiertäessään maapalloa noin 600 kilometrin korkeudessa tekokuut näkevät 1 000 kilometrin levyisen kaistan, joka ulottuu melkein navalta navalle. Ja tällä kaistalla sattuu usein ilmiöitä, jotka eivät ole läheskään tavallisia.

Sivulla 33 julkaistu kuva on saatu Kosmos-184-säätelliitista sen lentäessä etelämerten ylitse. Aluksi tiedemiehet luulivat tekokuun objektiivin ikuistaneen tavallisia pilvipyörteitä. Vesi- ja ilmatieteellisen keskuksen tutkija T. Preobraženskaja todisti kuitenkin, että ne eivät ole ilmakehän, vaan valtameren Etelämantereen rannikolla liikehtivien jäiden muodostamia vihureita. Jääpyörteiden koko on jopa 200 kilometriä. Tätä ilmiötä ei ole tähän asti tunnettu, vaikka merentutkijat, muun muassa neuvostoliittolaisen professori A. Trešnikovin laskelmat ennustivat tällaisten pyörteiden mahdollisuuden.

Amerikkalaiset sääsatelliitit olisivat tietenkin voineet myöskin havaita tämän ilmiön. Ilmoituksia tällaisesta seikasta ei ole kuitenkaan ollut. Ehkä tämä johtuu siitä, että amerikkalaisten tekokuiden kauko-optisten laitteiden suurennus on huomattavasti pienempi kuin neuvostoliittolaisten, joiden kaukosilmä näkee noin kilometrin kokoisia detaljeja.

Toinen toisensa jälkeen avaruuteen laukaistavat neuvostoliittolaiset sääsatelliitit tutkivat planeettaa jatkuvasti. Kosmos-144:n jälkeen singottiin radalle Kosmos-184 ja Kosmos-206, ja nyt Maata kiertää Kosmos-226. Tekokuiden ottamien valokuvien avulla säätieteilijät voivat nähdä säätilanteen valtavilla alueilla. Satelliittien keräämät tiedot Maan pinnan ja ilmakehän lämpösäteilystä, samoin kuin monista muistakin asioista tutkitaan matematiikkakoneilla. Saamamme informaation toimitamme myös Prahaan, Varsovaan, Sofiaan, Washingtoniin, Kairoon ja Delhiin, saaden vastavuoroisesti amerikkalaisten tekokuiden keräämiä tietoja. Näin muodostuu melkein täydellinen kuva koko maapallolla vallitsevasta säästä. Siten voidaan tehdä yhä tarkempia ennusteita.

RAKETTIEN MAALLISET HUOLET

**Maantieteen tohtori MIHAIL PETROSJANTS,
Kokeellisen ilmatieteen tutkimuslaitoksen johtaja.**

Läheskään kaikki eivät tiedä, että sinä samaisena vuonna, jolloin avaruuteen singottiin ensimmäinen tekokuu, Neuvostoliiton Sputnik-1, Etelämantereen rannikolta lensivät ylös ensimmäiset ilmatieteelliset raketit. Tutkimuksia suoritettiin moottorilaiva Obista, ja ne tuottivat aivan ainutlaatuisia tietoja valtameren yläpuolella ja eteläisissä leveyspiireissä vallitsevasta lämpö- ja paineken-tästä.

Mutta jo silloin oli selvää, että tutkimusten korkeutta oli lisättävä (se ei silloin ulottunut 100 kilometriä korkeammalle). Seuraavina vuosina tiedemiesten ponnistukset keskittyivät säärakettien ja mittauslaitteiden kehittämiseen. Tämä työ, jonka aikana rakettitutkimuksia suoritettiin Vesi- ja ilmatieteellisen laitoksen useilta aluksilta, päättyi lippulaiva "Professori Vizen" varustamiseen uudella MR-12-rakettikompleksilla. Siihen kuuluu raketinlaukaisulaitteita, rakettiruuma, kuljetus- ja panostuslaitteita, kaukomittaus- ja tutkalaitteita sekä rakettiin asennettavien kojeiden valmistuslaboratorioita. Aluksella on Minsk-22-tietokone, jonka avulla raketin lähettämä informaatio tutkitaan nopeasti paikan päällä.

"Professori Vizen" ensimmäinen tutkimusretki suoritettiin viime keväänä ja kesänä. Se osoitti rakettikompleksin olevan teknisesti korkeatasoinen ja erittäin varmatoiminen. Laitoksen ylisuunnittelijan Viktor Teslenkon johdolla purjehduksen aikana järjestettiin sarja rakettikokeita ilmakehän tutkimiseksi aina 180 kilometrin korkeuteen. Nämä tutkimukset suoritettiin ensi kerran Atlantin valtameren trooppisella seudulla. Purjehduksen tuloksena saatiin erittäin mielenkiintoisia tietoja ylemmän ilmakehän neutraali- ja ionikoostumuksesta. Raketti, jonka avulla ihminen on jo tunkeutunut moniin avaruuden salaisuuksiin, tarjoaa uusia mahdollisuuksia myös planeettamme arvoitusten selvittämiselle.

Sahalin, esivanhempieni kotimaa...
Sen jylhät metsät,
korkeat vuoret ja sininen meri
ovat minulle rakkaita kuin
lapsuuden kangastus.
Haluaisin kuvata Sahalinin
kaikkine lahtineen,
järvineen, jokineen ja niemineen.

Taigan taiteilija

Semjon Nadein on kansallisuudeltaan evenkki. Evenkit kuuluvat niin sanottuihin Pohjolan pikku kansoihin. Heitä on vain 25 000. Mutta yhdelläkään kansalla maailmassa ei ole lukuunsa verrattuna hallussaan niin laajaa kansallista aluetta kuin evenkeillä. 1600-luvulla, kun venäläiset tulivat Siperiaan, he tapasivat tunguuseja — kuten evenkkejä ennen nimitettiin — kaikkialla Jenisein itäpuolella tundralta aina Amurille asti. Kuuluessaan myöhemmin Venäjään evenkit laajensivat asuma-aluettaan vielä enemmän siirtyen Jenisein länsirannalle, Amurin eteläpuolelle ja Sahalinille.

Evenkeillä on kautta aikojen ollut loistavien eränkävijöiden maine. Aikoinaan Sahalinille muuttaneet Semjon Nadeinin esivanhemmat palvoivat aurinkoa, uskoivat pahoihin ja hyviin henkiin, pyydystivät soopeleita, maksoivat veroa eivätkä tienneet, että tämän lisäksi maailmassa oli olemassa höyrykoneita, tehtaita, rauta- ja kiviteitä, hajusaippuaa, tulitikkuja. . .

Nykyään evenkeillä on omia tiedemiehiä, opettajia, lääkäreitä, kirjastonhoitajia, kyläneuvostojen puheenjohtajia, traktorinkuljettajia ym. Mutta monet evenkit tuovat edelleen taigalta "pehmeää kultaa", pyydystävät pimeinä syysöinä atraimella jokien alajuoksulle laskeutuvaa kalaa, vaeltavat porolaumojen mukana ja asustavat kodissa. Tällainen oli vielä hiljan myös Semjon Nadein, kunnes onnettomuus teki hänestä invalidin. Semjon pystyi voittamaan masennuksen ja palaamaan aktiiviseen elämään: hän rupesi kirjoittamaan muistiin evenkkien perimätaruihin perustuvia kertomuksia, hän on laatinut myös äidinkielensä Sahalinin murteen sanakirjan.

Semjon Nadein asuu Pohjois-Sahalinilla Val-nimisessä poronhoitoyhdyskunnassa. Tapasin hänet siellä kesällä 1966, kun olin suorittamassa kansatieteellisiä tutkimuksia. Keskustelumme aikana hän leikkasi vanhasta röntgenfilmistä peuran kuvan. Näin sain tietää hänen tärkeimmän "hobbynsa": Nadein leikkaa ihmisten ja eläinten siluettikuvia sekä kohtauksia tuttavien elämästä ja kansanrunoudesta.

"Menneinä aikoina evenkeillä ei ollut kirjaimistoa ajatustensa ilmaisemiseksi", Semjon Nadein sanoo. "Sen sijaan he osasivat käyttää taitavasti veistä, saksia ja muita työvälineitä. Ilman minkäänlaista skitsiä he kaiversivat hienoja kuvioita luuhun, puuhun ja rautaan. Heidän talousesineissään ja aseissaan oli kansallinen koristekirjailu. Pienenä näin monesti vaarin leikkaavan tuohesta meille lapsille eläinten ja lintujen kuvia, mutta itse aloin harrastaa sitä vasta sairaalassa. Siluettini miellyttävät yhtä hyvin aikuisia kuin lapsiakin. Kuvani ovat levinneet eri puolille Kaukoitää, niitä on Kazahstanissa, Ukrainassa, Moskovassa, Leningradissa ja jopa ulkomailla. Ollessani Vladivostokissa sairaalassa siellä oli myös intialainen Protibja Gori. Mennessäni kerran hänen huoneensa ohi, hän kutsui minut luokseen ja pyysi leikkaamaan jotain hänelle. Gori sanoi vievänsä kuvat Intiaan muistona Neuvostoliitosta. Kerran tuotiin laivalta japanilainen Kavuro Jasuda, jolla oli umpisuolentulehdus. Lahjoitin hänellekin kuvani. Jasudaa miellyttivät erityisesti ne, jotka kuvaavat luontoa ja metsästystä. . ."

Tässä olevat kuvat ovat taigan taiteilijan viimeisiä leikkauksia.

Tutustukaa Semjon Nadeiniin!

V. TUGOLUKOV,
historian lisensiaatti.

SEMJON NADEIN PIIRROKSISTAAN

Varhain keväällä metsästäjät ylittävät kahlauspaikalta joen. Toinen keihään ja toinen luodikon kanssa. He menevät vaanimaan karhuja illankoitteessa. Vanhus haluaa kokeilla nuorta metsästäjää, nähdä hallitseeko tämä hyvin keihästä.

Syyskuun lopulla on peurojen hääaika. Ne vetäytyvät erilleen ja kulkevat pareina. Tulee vieras uros ja ryöstää toiselta naaraan ja ajaa tämän omaan laumaansa.

Mutta ei kaikki käy aina rauhallisesti. Nuori uros syöksyy nuolena pensaikosta päin kilpailijansa kylkeä. Peurat hyökkäävät aina yllättäen ja päättävästi. Vanha uros tavoittaa nuoren sarvillaan ja alkaa ottelu. Kääntäen päänsä naaras katselee niitä. Sille on samantekevää, kumpi voittaa — naaraan saa voittaja.

Kuvan alaosassa on emo vasoineen. Ne söivät rauhassa, kunnes tuli voittaja. Vasa on kääntänyt päänsä ja katselee sitä. Sitten ne kävelevät kolmistaan keräten viimeistä vihantaa.

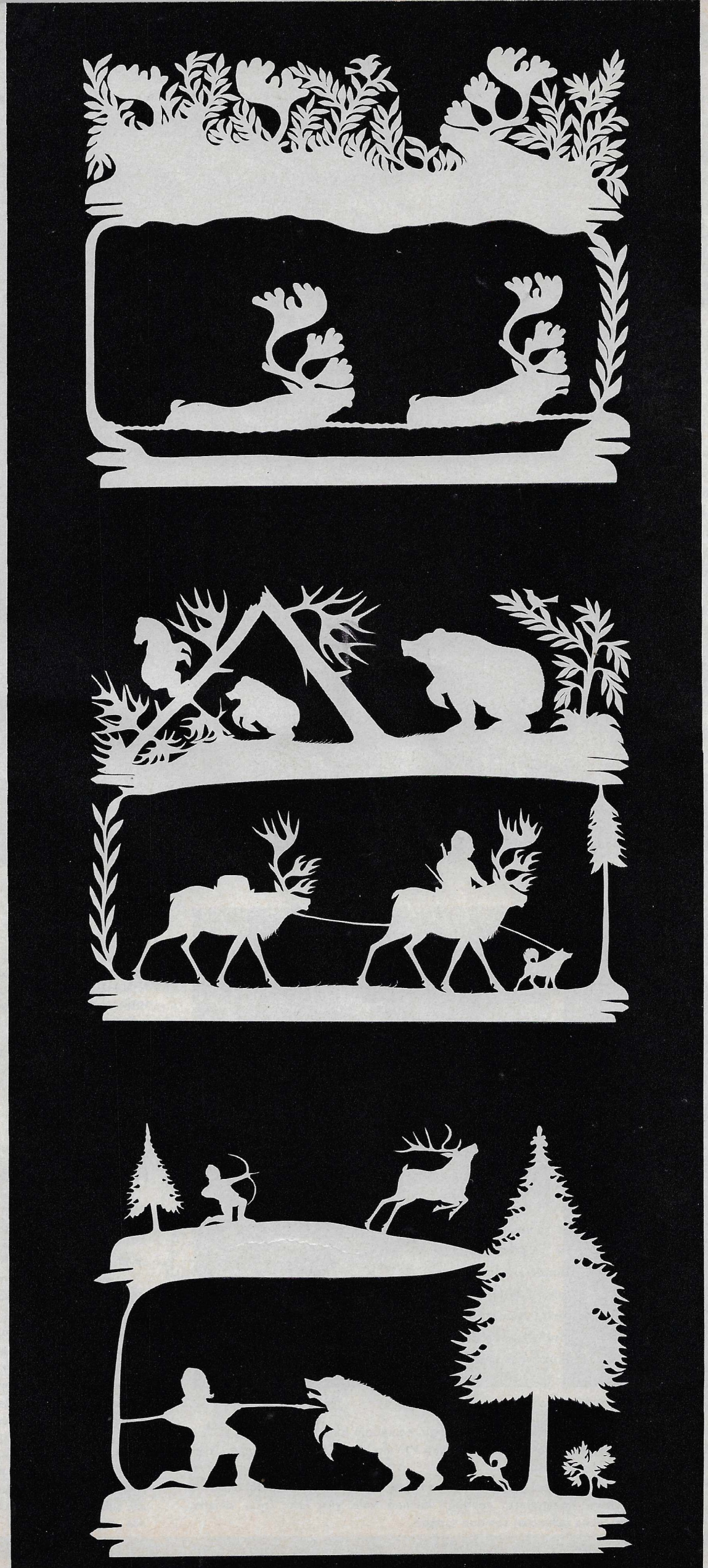

Heinäkuu on kesän kauneinta aikaa. Luonto riemuitsee: puut ja pensaat ovat kuin piirileikissä, hyönteiset sirisevät, linnut livertävät, nuoret peurat, emot ja vasat nauttivat suven kyllyydestä. On vaikea olla välinpitämätön nähdessään ja kuunnellessaan tätä!

Karhuemo on istahtanut lepuuttamaan itseään, mutta levottomat poikaset kisailevat. Emo katselee pienokaisiaan aavistamatta, että aivan lähettyvillä on metsästäjä ja koira. Hän ajaa synkässä aarniossa. Koira riuhtoo, porot nostelevat nopeasti jalkojaan. Äkkiä koira pysähtyy ja heiluttaa häntäänsä. Isäntä käsittää: lähellä on riistaa.

Yllä — nuori metsästäjä kaataa jousella hirven. Alla metsästäjä valmistautuu torjumaan karhun hyökkäyksen. Vielä hetki — ja koira käy petoon takaa. Karhu nousee takajaloilleen iskeäkseen miestä kämmenellään, ja paljastaa suojaamattoman rintansa. Silloin metsästäjä ponnahtaa päin ja teräskeihäs lävistää otson rinnan.

Veeran kirjelaatikko

Lehtemme tämän osaston toimittajalle Veera Severjanovalle on tullut kirje naislukijalta Kanadasta: "Neuvostoliitto-lehden eräässä äskeisessä numerossa esitettiin gobeliineja. Minua miellytti erityisesti L. Ermin (Tallinna) gobeliini "Musiikki". Voitteko ilmoittaa minulle, onko sellaisia myytävänä ja paljonko ne maksavat. Pidämme tavattomasti lehdestänne ja aiomme kesällä käydä maassanne — ajamme Moskovasta Itään Siperian rautatietä ja toivomme näkevämme maanne eri seutuja. Vilpittömästi Teidän

MARY CURRY."

Kunnioitettava rouva Curry,

Gobeliinin, johon huomionne kiintyi, on valmistanut Eestin tunnetuimpiin kuuluva tämänalan taiteilijatar Lesi Erm. Gobeliinit ovat käsityötä ja sellaisina ainutkertaisia kuin maalaukset, joten ne eivät ole halpoja. Taiteilijoiden teoksia myydään taidesalongeissa, joita on kaikissa isoimmissa kaupungeissa. Moskovaan avattiin hiljattain Neuvostoliiton taidevarannon uusi iso keskussalonki (Ukrainski bulevard 6), jossa massatuotantona valmistettujen taidetuotteiden ohella myydään myös ainutlaatuisia teoksia välityskauppa periaatteella. Salongin työntekijät ovat valmiita auttamaan Teitä. Taideteoksen hinnan määrää kussakin tapauksessa pätevä taideneuvosto. Niinpä gobeliini "Musiikki" myytiin 2 000 ruplasta.

Lukijat voivat tutustua tässä vielä yhteen Lesi Ermin gobeliiniin.

Tämän osaston on valmistanut Veera Severjanova valokuvaajien L. Bergoltsevin ja Z. Višnevskin avustuksella. Kampaukset ovat Moskovan Tšarodeika-kampaamon mestareiden käsialaa.

Kampauksia

Suosituksia antaa Moskovan Tšarodeika-kauneussalongin kampaaja Irina Gavrilova.

Kaikille naisille iästä huolimatta suositellaan tänä vuonna lyhyitä "pieniä" kampauksia, lukuisin siroin kiehkuroin ja lainein.

Mitä tulee miehiin, niin vuoden 1969 muoti suosittelee heille täyteläisempää leikkuuta jakauksin ja puolijakauksin. Kammatessa tehdään lähinnä vain yksi tahi kaksi lainetta. Poikasten ja nuorukaisten tukka leikataan samaan tapaan.

Kasvatusopin lisensiaatti
NINA LINKOVA
tarjoaa mietittäväksi aiheen

Lapsi kyselee...

— Äiti, kuinka monta hevosvoimaa sinussa on?

— Isä, kuka meidän perheessämme on tullut apinasta?

Lasten kysymykset ovat muodostuneet erääksi humoristisen kirjallisuuden lajiksi. Vaikka tällaisen huumorin keräilijöinä ovat itse äidit ja isät, he tietävät erinomaisesti, että lasten kysymyksiin on suhtauduttava vakavasti.

Mutta mitä tarkoittaa — vakavasti. Kysymyksiä ei saa jättää vastauksetta — näin arvelee enemmistö. Vastauksillamme avarramme pienokaisen maailmankatsomusta ja kannustamme tiedonhalua. Eikä pidä hermostua lapsen itsepintaisuudesta, eikä vastata: "Kunhan kasvat, saat tietää."

Asenne on selvä. Silti rohkenen pitää sitä hieman rajoittuneena. Ehkä olette huomannut, että lapsi päästää monet vastauksenne ohi korvien? Hän kyselee yhä uudelleen samaa. Pienokaisen ei tarvitse muuta kuin takertua johonkin sanaan, niin oitis seuraa tavanmukainen "miksi?" Ei hetkeäkään mietinnän aikaa. Seuraavalla kysymyksellä ei ehkä ole mitään

yhteistä vastauksenne kanssa. Kenties vastaus ei kiinnostakaan lasta: hän haluaa vain seurustella äidin tai isän kanssa. Mutta vastaus siihen, mitä "ei pitäisi tietää", hankitaan jostain tuntemattomista lähteistä ja jää pysyvästi muistiin. Totta kai: ihminenhän joutui itsenäisesti hankkimaan tiedot! Muut vastaukset hän saa vaivatta valmiina.

Tällaiset onnistuneet keskustelut tietenkin kehittävät lasta, muun muassa hänen puhettaan. Mutta niillä on nähdäkseni myös kielteiset puolensa. Saattaisikohan olla, että tottumus saada kaikki vastaukset valmiina aiheuttaa älyllistä velttoutta? Se voi mahdollisesti ilmetä myöhemmin, varttuneemmassa iässä, koulussa, kun lapsi lukee läksynsä ahkerasti, mutta joutuu ymmälle heti keskustelun ulottuessa kouluohjelman ulkopuolelle: "Emme ole sitä vielä oppineet." Tällainen oppilas jopa loukkaantuu kehotuksesta löytää itsenäisesti uuden tehtävän ratkaisu: "Eihän meille ole tätä opetettu!"

Kiintymys valmiisiin vastauksiin muuttaa muotoaan vuosien varrella, mutta sen perusolemus jää ennalleen. Aikuinen ei rupea vaivaamaan ympäröiviä loputtomilla "miksi", hän katsoo kirjasta. Mutta ellei siellä olekaan valmiita ratkaisuja ja tulkintoja?

— Mitä sitten neuvotte? kysynee lukija. Eikö lapsen kysymyksiin pitäisi vastata?

Miksi menisimme äärimmäisyyksiin? Kysymyksiin täytyy suhtautua huolellisemmin. Eräisiin on kiinnitettävä huomiota — tajutkoon pienokainen, millaisen tehtävän hän on antanut ja kuinka se on ratkaistava. Vastausta etsitään yhdessä. Herätetään kiinnostusta vastakysymyksellä. Vedetään muita lapsia mukaan keskusteluun. Tärkeintä on herättää ihmisalussa halua käyttää kaikkia hankkimiaan tietoja vastauksen saamiseksi.

Älkää antako neuvojeni tietyn abstraktisuuden häiritä itseänne: sillä ei ole olemassa ehdottomia "näin eikä toisin" -vastauksia kaikkiin tilanteisiin. Ja ainakaan lastenvanhempia ei ole vapautettu velvollisuudesta ajatella.

KOTIALTAAN ÄÄRESSÄ

Kello yhdeltätoista sanot: "On aika lähteä kotiin!"
Piirt. V. Škarban.

Akvaarion ihmeellisessä maailmassa tavataan eri maanosien edustajia: juovikkaan danion eli "sukan" kotimaa on Intia, elävät smaragdit — loistavat neonit ovat kotoisin Etelä-Amerikasta. Ihmeellisen kaunis huivi-guppi (sen selkäevä on pitkä ja liehuva kuin huivi) on Moskovan kanta-asukas: tämän kalan ovat jalostaneet moskovalaiset harrastajat. Muuten kuvaamme osuneet ruutanat ovat "ylhäistä sukua": ne ovat kuulujen harsopyrstöjen, teleskooppien ja kultakalojen läheisiä sukulaisia.

Jokaiselle, joka on saanut kalakärpäsen, akvaario tietää monia miellyttäviä huolia. Kuinka paljon onkaan tiedettävä, jotta vedenalaiset kasvatit tuntisivat olonsa mukavaksi! Kuinka paljon onkaan tarkoitukseen keksitty erilaisia välineitä! Lisäksi tämä harrastus tuo teille paljon ystäviä, samanlaisia innokkaita kalojen kasvattajia kuin tekin.

MUODIT ISOISIEN NÄKEMÄNÄ

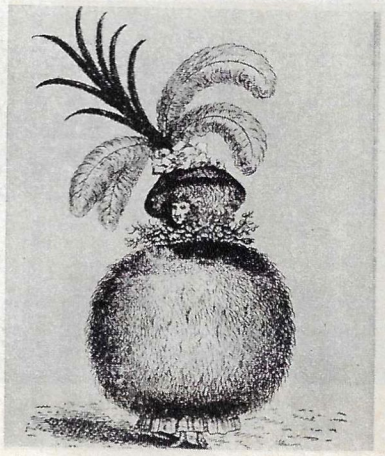

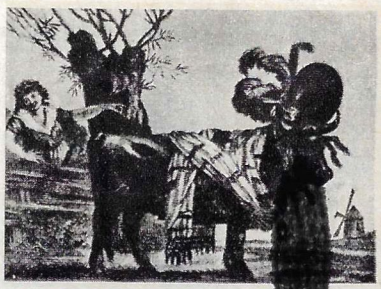

Muodit ovat kaikkina aikoina olleet pilapiirtäjien silmätikkuna. Vanhasta kirjasta lainatut piirroksemme ovat tällaista muodin historiaa. Aikoinaan ne hauskuttivat aikalaisiaan, tänään ne saavat meidät hymyilemään.

Kylässä sattui onnettomuus

Jaroslavlin alueella pienessä Vasilevon yhdyskunnassa surmasi salama pellolla Andrejevien pariskunnan. Näin jäivät orvoiksi 9-vuotias Kolja, 11-vuotias Ira ja 14-vuotias Olga.

Onnettomuutta pahensi vielä se, että lapset jäivät kodittomiksi. Andrejevit olivat vastikään purkaneet vanhan puutalon eivätkä olleet ehtineet saada valmiiksi uutta tiilitaloa. Rakennustöihin oli sijoitettu perheen säästöt.

Tieto järkytti koko paikkakuntaa. Kyläneuvoston jäsenet, surmansa saaneiden ystävät, lasten opettajat ja valtiontilan johtajat kokoontuivat pitämään neuvoa. Syntyi itsestään holhousneuvosto.

Orvot olisi voitu sijoittaa lastenkotiin. Mutta enemmistö päätti jättää heidät Vasilevoon, rakentaa heille kodin, kalustaa sen ja olla lapsille helliä ja huomaavaisia.

Holhoojaksi rupesi Andrejevien läheinen ystävä ja naapuri, työmies Boris Svitkov, itse viiden lapsen isä. Hänen ehdokkuutensa käsiteltiin kyläneuvoston toimeenpanevan komitean istunnossa. Kyläneuvoston päätöksen vahvisti piirineuvosto. Valtio määräsi lapsille kuukausiavustuksen, kunnes he ovat täysikäisiä. Kerta-avustusta antoivat tiilitehtaan ammattiosasto, johon Gennadi Andrejev oli kuulunut, valtiontila ja piirin sosiaalihuolto-osasto. Nuorisojärjestöt huolehtivat lasten lomanvietosta. Olgalle varattiin paikka Artekin lastenkylpylään Krimille, Ira ja Kolja matkustivat pioneerileirille Jaroslavlin alueelle.

Sillä aikaa omaiset, tuttavat ja ventovieraat naapurikylien asukkaat rakensivat talon. Taloutta — puutarhaa, kanoja ja lehmää hoitivat naapuritalojen naiset.

Lukuvuoden alkaessa lapset muuttivat uuteen taloon. Vologdan alueelta heidän luokseen tuli asumaan isoäiti. Holhooja Boris Svitkov suhtautuu heihin isällisesti. Eikä vain hän. Lasten luona pistäytyy harva se päivä naapuri Vladimir Turkin ja kyläneuvoston jäseniä. Usein käy myös eläkkeellä oleva koulunjohtaja Valentina Lisenkova. Pistäytyvät myös ikätoverit. Jokainen yrittää tehdä Andrejeveille jotain hyvää.

Galina ja Gennadi Andrejev jäivät tällaisina lasten ja kyläläisten mieliin. Galina toimi sairaanhoitajana kylän lääkintäasemalla ja Gennadi kaivinkoneenkäyttäjänä. Vaimo oli täyttänyt 36 ja mies 34 vuotta. Heitä kunnioitettiin ahkeruudesta ja reippaasta luonteesta sekä rakkaudesta lapsiin. Tämä valokuva riippuu uudessa talossa, jossa Olga, Ira ja Kolja asuvat mummonsa kanssa.

Teksti ja kuvat N. BOBROV.

Tarvitsevatko lapset jotain apua? Kuinka he edistyvät koulussa? Mitä he tekevät vapaa-aikanaan? Missä olisi mieluisinta viettää kesä? Mitä olisi lahjoitettava juhliksi? Kuinka syntymäpäivät olisi järjestettävä, jotta kaikilla olisi hauskaa? Nämä ja monet muut asiat ratkaisee holhousneuvosto. Holhooja Boris Svitkov tekee sille selkoa työstään. Toisinaan joudutaan kääntymään myös piirijärjestöjen puoleen. Silloin päätetään, kuka hoitaa asian. Silloin, kun tämä kuva otettiin, pohdittiin muun muassa mitä Olgalle ja Koljalle olisi annettava syntymäpäiväksi. Olga on kahdeksannella luokalla, Kolja kolmannella. Heidän syntymäpäivänsä on samana päivänä.

Mitä kuuluu? Vladimir Turkin syleilee lapsia ja isoäitiä kuin omaisiaan. Turkin on putkimies ja käy työssä Jaroslavlissa. Hän asuu vastapäätä. Hänen tyttärensä ja Olga ovat ystävyksiä. Vladimir-sedällä on aina ystävällistä sanottavaa lapsille. Sunnuntaina he menevät Koljan kanssa kalaan, sitten illalla he käyvät Olgan ja Iran kanssa teatterissa tahi ehkä elokuvissa tai klubilla. Sillä aikaa, kun taloa rakennettiin Andrejevien lapset asuivat Turkineilla. Kuvassa Olga, Ira, Vladimir Turkin, Kolja ja lasten isoäiti Tatjana Antonovna.

Tämä on lapsille rakennettu talo. Siinä on neljä huonetta, kuisti, keittiö, pannuhuone, tilava kellari, liiteri ym.

Vierailin tässä talossa neljä päivää. Mummo ja Olga nousivat ennen muita ja laittoivat aamiaisen. Ira ja Kolja lähtivät kouluun. Olga toi vettä ja autteli mummoa askareissa. Sitten hän istui lukemaan läksyjä. Olgan koulu alkaa myöhemmin kuin nuorempien lasten.

Talossa kävi usein naapureita: kuinka voitte? Voisiko auttaa jotenkin?

Lasten ollessa koulussa mummo, Tatjana Antonovna, kertoi minulle Vologdan alueella olevasta kotikylästään, minne hän oli jättänyt talonsa muuttaessaan tänne tyttären lasten luo. Joskus häntä pakkasi itkettämään. Hänen miehensä oli kaatunut sodassa. Poika samoin. Ja nyt sitten kuolivat tapaturmaisesti vielä tytär ja vävy.

Kun olin käymässä Vasilevossa, oli 40 asteen pakkaset, mutta talossa oli lämmintä: tiilitehdas oli turvannut lapset hiilellä. Eräänä päivänä tuotiin vielä muutama tonni varalta.

Iltaisin Olga kertoi minulle Artekista. Hän oli ystävystynyt siellä puolalaisten tyttöjen Zosjan ja Danutan kanssa. Tytöt olivat kotoisin Vronkasta. Olgan koko luokka on nyt kirjeenvaihdossa heidän kanssaan. Olga luki minulle myös runojaan.

Ira kyseli Moskovasta ja muista kaupungeista sekä museoista, sirkuksesta ym. Hän kertoi sairastuneensa ja olleensa kuukauden sairaalassa Jaroslavlissa. Kaikki olivat suhtautuneet häneen ystävällisesti. Holhooja, Borissetä, oli käynyt usein tapaamassa.

Koljaa kiinnostivat mielikirjailijansa Arkadi Gaidarin kirjat. Poika pyysi valokuvaamaan hänet tovereineen, lumilinnassa, missä he kävivät lumisotaa.

Kerran pistäytyi Valentina Lisenkova. Hän kysyi millaisessa puvussa Kolja haluaisi esiintyä koulun illanvietossa. Kolja valitsi muskettisoturin puvun. Seuraavana iltana oli puvun koetus.

Valentina Lisenkova on toiminut 33 vuotta sen koulun johtajana, jota Andrejevien lapset käyvät nyt. Hänet nähdään talossa usein.

V a s e m m a l l a muutamia Vasilevossa otettuja kuvia.

Orpojen holhooja BORIS SVITKOV työskentelee traktorinkuljettajana. Oli haavoittunut sodassa neljästi. Hän on sydämellinen ja huomaavainen mies. Ehtii työn jälkeen tehdä kotityöt ja huolehtia myös Andrejevien lapsista.

●

Andrejevien puutarhaa ja taloutta rupesi onnettomuuden jälkeen hoitamaan ANTONINA ANDREJEVA; hän ei ole sukulainen, vaikka on sama sukunimi. Hillot, hapankaali, suolakurkut ja sienet ovat hänen laittamiaan. Hän on 56-vuotias ja hänellä itsellään on 6 lasta. Vointinsa mukaan hän auttelee nyt mummoa, Tatjana Antonovnaa.

●

NIKOLAI DEMŠIN asuu naapurikylässä. Hän on maalaaja ja rappaaja. Kun sattui onnettomuus, hän tuli kahden veljensä kanssa auttamaan talon rakentamisessa. He tekivät sisustustyöt. Huoneet ovat kauniit: vaaleat värisävyt, seinissä verhoihin ja huonekaluihin sopivat hauskat kuviot.

●

— Tehtaaltamme päätettiin antaa Andrejevien talon rakentamiseen sementtiä, maalia ja asbestia. Tehtaan puolesta sinne lähetettiin myös muuraajat, ja vastaisuudessakin autamme lapsia kaikin tavoin. Pidämme varmasti lupauksemme, sanoi tiilitehtaan yli-insinööri KONSTANTIN ŠUSTOV.

●

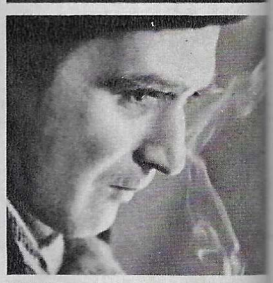

Kyläneuvoston puheenjohtajalla MIHAIL JERMILOVILLA on paljon huolia. Kyläneuvoston hoidossa ovat myymälät ja kirjastot, koulu- ja klubiasiat. Jermilov joutuu toimessaan päivittäin ratkaisemaan monenlaisia asioita. Vaikka hän itse ei asukaan Vasilevossa, hän ehtii käydä silloin tällöin lasten luona katsomassa, onko kaikki hyvin.

●

— En tuntenut Andrejeveja. Mutta kuultuani onnettomuudesta lähdin veljieni mukaan, ALEKSEI DEMŠIN kertoo. — Tehtyämme päivän työmme Jaroslavlissa — olemme siellä uusien talojen sisustustöissä — söimme illallisen, nousimme sähköjunaan ja ajoimme Vasilevoon. Kesällä verestämme taas kaiken talossa.

●

ANTONINA VARLAMOVA on 30 vuotta opettanut venäjän kieltä ja kirjallisuutta. Viidennellä luokalla on hänen oppilaanaan Ira Andrejeva. Jotta tyttö ei jäisi jälkeen oltuaan sairauden takia kauan pois koulusta, opettajat käyvät kotona antamassa hänelle lisäopetusta.

●

Kyläneuvoston jäsen NINA MINAJEVA on opettaja ja holhousneuvoston jäsen. Käydessään Andrejevien luona tai tavatessaan lapsia koulussa hän ei unohda tiedustella, onko kaikki hyvin. Ehkä olisi aika ostaa vaatteita ja jalkineita? Keskustelu tapahtuu aina niin hienovaraisesti, ettei loukattaisi lasten tunteita.

●

PJOTR SIZJAKOV on valtiontilalla työryhmän esimiehenä. Vaikka kesällä oli kiireinen aika — sadonkorjuu — hän teki öisin ikkunankehykset ja ovet Andrejevien lasten uuteen taloon. Hän valmisti kaiken kunnolla, niin kuin monet Vasilevon yhdyskunnan asukkaat auttaessaan lapsia onnettomuudessa.

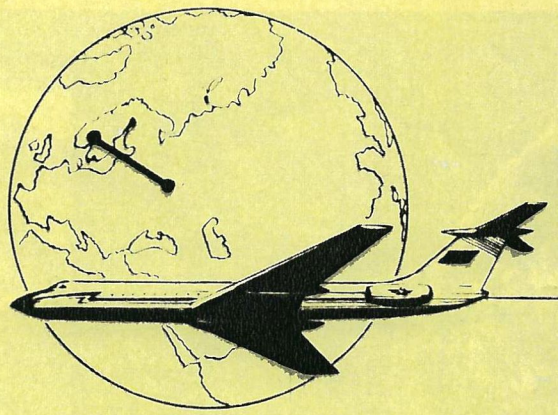

MOSKOVA—OSLO

AEROFLOTIN UUSI LENTOLINJA

On aloitettu säännöllinen lentoliikenne reittiä Moskova—Tukholma—Oslo. Matkan voi suorittaa edestakaisin yhtenä päivänä.

Linjalla liikennöi parhaisiin matkustajakoneisiin kuuluva nopeakulkuinen TU-134. Koneessa on kaikki, mitä miellyttävä lentomatkustus edellyttää.

Lentovuorot tiistaisin: Moskovasta klo 12.05 ja Oslosta klo 15.40 (Moskovan aikaa).

Lähempiä tietoja lennoista Aeroflotin toimistoista.

Käyttäkää Aeroflotin koneita!

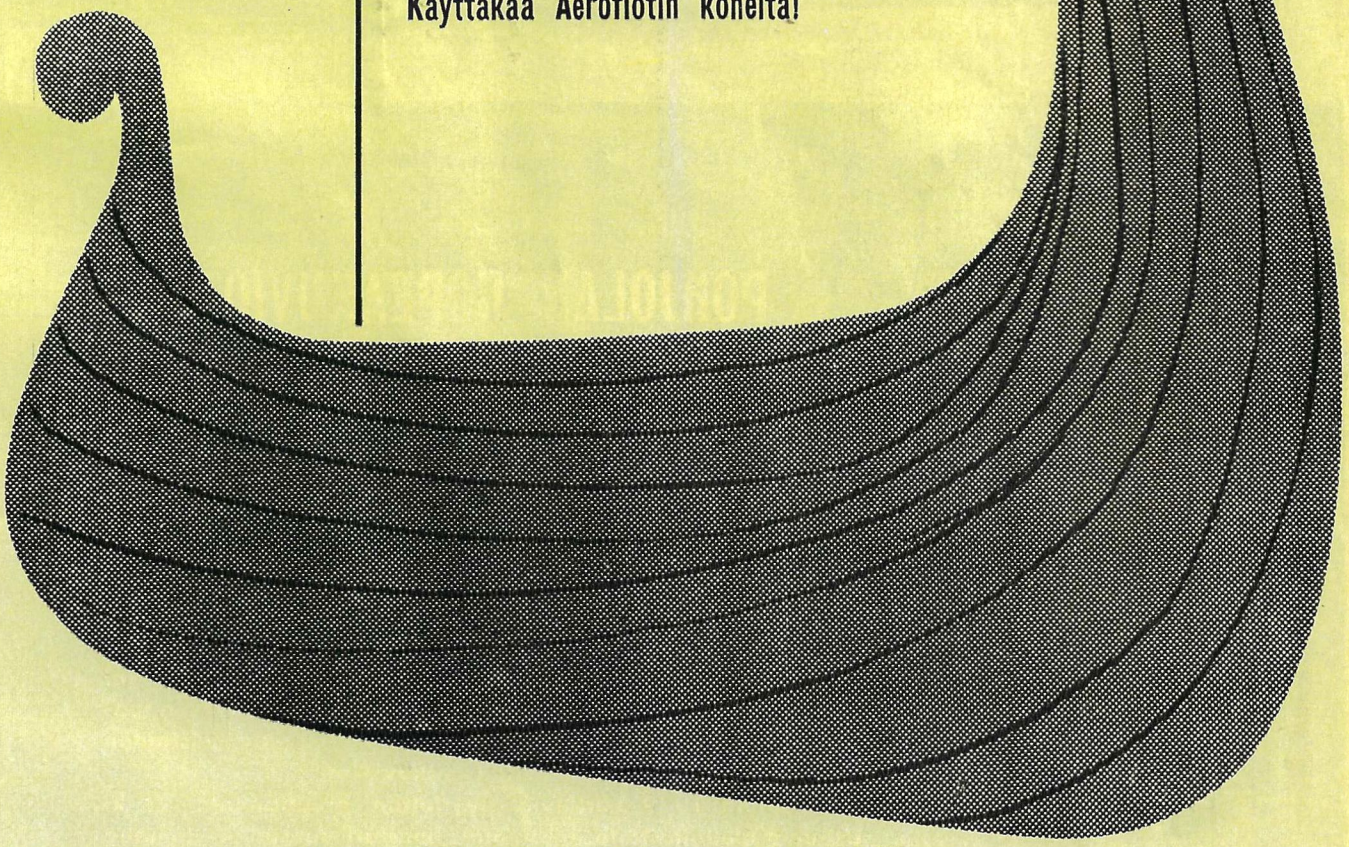

AEROFLOT

Soviet airlines

Itselle ja jälkipolville

Maailmankuulut venäläiset temppelit, Keski-Aasian mausoleet, Volgan-varren muinaiset puutalot ja Itämeren rannikon keskiaikaiset linnat, arkeologisten kaivausten paikat ja uusimmat rakennustaiteelliset muistomerkit tullaan kaikki yksityiskohtaisesti kuvaamaan SNTL:n kansojen historian ja kulttuurin kokoelmassa, jota neuvostoliittolaiset tiedemiehet parhaillaan laativat.

Lehden kirjeenvaihtaja on pyytänyt muistomerkkien ja nähtävyyksien suojeluneuvoston puheenjohtajaa tohtori Ivan Makovetskia kertomaan uuden julkaisun tarkoituksesta.

— Neuvostoliitossa on painettu valtava määrä tutkielmia, yleistajuisia kirjoja ja erilaisia oppaita kulttuurin ja historian muistomerkeistä. Uudessa julkaisussa kokoelma lähentelee tieteellistä tietosanakirjaa, johon on tiivistetysti keskitetty kaikki perustietous kulttuuriperinnöstämme. Kokoelmaan kootaan kunkin muistomerkin syntyhistoria, siihen sisällytettyjen taiteellisten periaatteiden kuvaus sekä sen merkityksen tieteellinen arvio.

— Kuinka tämä julkaisu vaikuttaa muistomerkkien suojeluun?

— Kansainvälisen arkkitehtiliiton IX maailmankongressissa ranskalainen rakennustaiteilija Bernard Vitry sanoi sattuvasti: "Kukaan ei voi ruveta säilyttämään sellaista, mistä hänellä itsellään ei ole tietoa." Aukottoman kuvan muodostaminen taideperinnöstämme auttaa esisiemme jättämän rikkauden säilyttämistä. Kokoelmaan sisällytetään kaikki muistomerkit, jotka on jo tähän mennessä otettu valtion suojelukseen. Toisaalta jo valmistelutyön aikana on selvitetty ja vielä selvitetään uusia muistomerkkejä, jotka myöskin otetaan valtion suojelukseen. Julkaisumme auttaa kaupunki-, piiri- ja kyläneuvostoja sekä kaikkia järjestöjä, joiden tehtävänä on kulttuurimuistomerkkien vaaliminen.

— Oletan, että tämä kokoelma muodostuu kaikkien taidehistoriasta kiinnostuneiden käsikirjaksi. Haluaisin erikoisesti tähdentää, että tutustuminen tähän runsaasti kuvitettuun julkaisuun tulee olemaan kiinnostavaa myös ulkomaisille turisteille.

POHJOLAN HOPEAKUVIOT

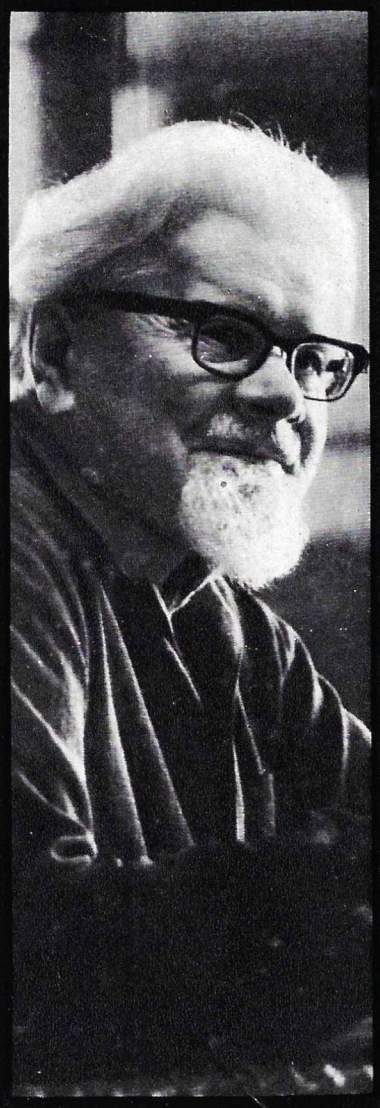

Suhona- ja Jug-jokien yhtymäkohdassa on jo yli 800 vuotta seissyt Veliki Ustjugin kaupunki. Siellä elää yhä vielä muinaisella Kiovan Venäjällä syntynyt taidemuoto.

1600-luvun asiakirjoista olemme saaneet tietää ensimmäisten velikoustjugilaisten taitureiden nimet, jotka tekivät Moskovan Uspenskin (Maarian taivaaseenastumisen) tuomiokirkon ikonikehykset. Sata vuotta myöhemmin Ustjug oli jo tunnustettu nielloidun hopean tuottajana.

Niellon koostumus tunnettiin jo kauan sitten. Mutta lyijyn, rikin, kuparin, salmiakin annostuksen ja sulatusjärjestyksen tunsivat vain harvat. Vuosisatamme alussa niellon valmistustaidon hallitsi vain yksi mestari, Mihail Tširkov.

Vuonna 1929 Tširkovia pyydettiin elvyttämään Veliki Ustjugin nielloitustaito. 69-vuotias mestari suostui kertomaan salaisuudet, ja neljä vuotta myöhemmin vähäisestä verstaasta kasvoi "Severnaja Tšern" -tehdas.

Tehtaassa on nykyään työssä 300 henkeä, pääasiassa nuorisoa. Hiljattain valmistuneen uuden rakennuksen ansiosta hopeaesineiden tuotantoa on voitu lisätä puolella. Tehtaan tuotteiden arvo nousee ensi vuonna miljoonaan ruplaan. Veliki Ustjugin mestareiden töitä viedään moniin maihin. Tätä venäläistä taidetta on ihailtu lukuisilla messuilla, muun muassa Montrealin maailmannäyttelyssä.

Ustjugilaiset ovat ikuistaneet teoksiinsa kotoisen Pohjolan luontoa. Veliki Ustjugin rantakatu on eräs mieluisimpia aiheita. 80-vuotias Jevstafi Šilnikovski on Pohjolan niellotaiteen veteraani. Taideakatemian käynyt Šilnikovski on tuonut vanhaan käsityöhön hienostuneen kulttuurin ja kasvattanut seitsemättäkymmentä oppilasta.

Valok. J. TŠERNYŠEV.

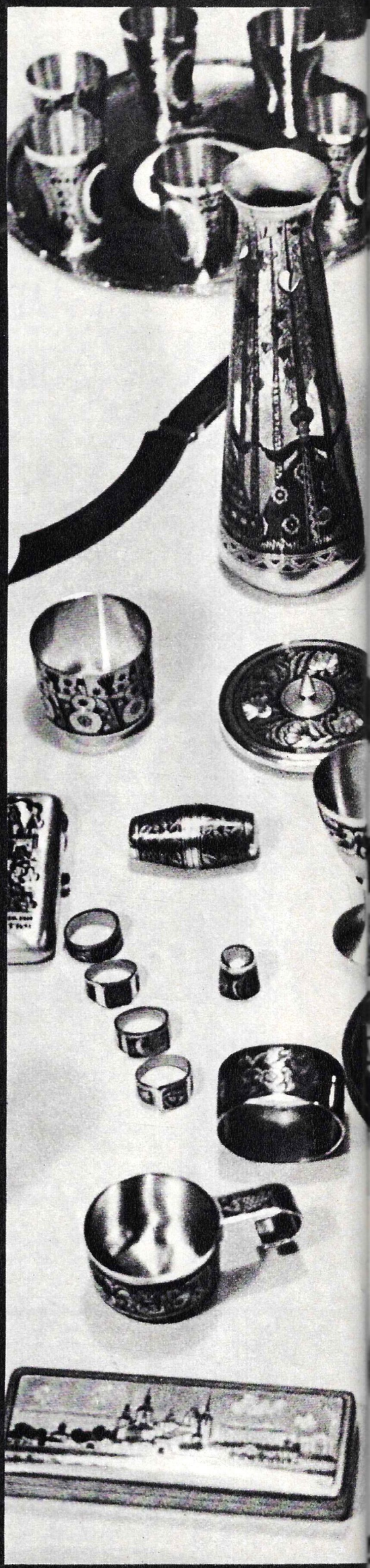

Toimitukselle kirjoitetaan

CILDA HÖNDORF, DDR

Olen upean lehtenne lukija. Eräässä numerossa näin erinomaisia kuvia uudesta Pitsundan kylpylästä. Olin siellä viime kesänä DDR:stä käyneen turistiryhmän johtajana. Olen ihastuksissani tuosta paikasta.

KRISHNA MOHAN MITRA, Intia

Olen tilannut kauan suoraan Moskovasta englannin kielellä ilmestyvää Soviet Union- ja New Times -lehteä. Luemme aina mielellämme näitä julkaisuja, joista löydämme paljon kiinnostavaa ja opettavaa tietoa.

JAMES HENDERSON, Englanti

Kirjoituksenne Neuvosto-Aasian elämästä ovat jotain aivan uutta länsieurooppalaiselle lukijalle ja ansaitsevat kaikkea kiitosta. Ne avaavat silmämme näkemään ne valtavat muutokset, joita tapahtuu maassanne, missä taloutta hoidetaan järkiperäisesti, suunnitelmallisesti koko kansan parhaaksi. Lukijan huomio kiintyy myös valokuviin, jotka kertovat neuvostoihmisten elämästä kotona, myymälöissä, kaduilla ja maaseudulla, ja jotka kuvaavat rauhassa ja sovussa elävien kansallisuuksien työtä ja lepoa.

Huomattua kiinnostusta herättävät kirjoitukset ja kuvat, joissa verrataan rikkaiden ja köyhien elämää vallankumousta edeltäneellä Venäjällä ja neuvostoihmisten nykyistä elämää.

Minulla ei ole paljonkaan arvostelevia huomautuksia lehden suhteen. Haluaisimme nähdä enemmän erillisiä selosteita kuvien alla eikä useiden kuvien yhdistettyjä allekirjoituksia. Mitä tulee naisten osastoon, niin lehtenne olisi mielestäni vältettävä pienintäkin vivahdetta länsimaisen lehdistön tyyliseen "muotimaailman" kuvailuun.

Ajattelevat ihmiset kohdistavat katseensa Itään. Neuvostoliittolaiset normit alkavat muodostua meidänkin esikuvaksemme, sillä tunnemme liian hyvin Amerikan ja olemme itse omakohtaisesti kokeneet "amerikkalaisen elämäntavan" seuraukset.

Englannissa on paljon sellaisia, joita porvarillisen lehdistön tarjoamat valheelliset kuvat Neuvostoliiton elämästä eivät ole pystyneet pettämään. Valitamme, että maanne joutuu vuosittain käyttämään niin paljon varoja puolustukseen, mutta tiedämme sen olevan välttämätöntä, koska Neuvostoliiton viholliset punovat koko ajan juonia maailman ensimmäisen sosialistisen valtakunnan tuhoamiseksi.

Saakoon Neuvostoliitto-lehti yhä enemmän lukijoita.

ULKOMAISTEN TILAAJIEN TIEDOKSI!

Jos osoitteenne muuttuu, pyydämme kääntymään sen liikkeen puoleen, jonka välityksellä olette lehden tilannut. Vain se voi suorittaa osoitemuutoksen, minkä jälkeen rupeatte saamaan lehden uuteen asuinpaikkaan. Voitte kääntyä myös välittömästi Meždunarodnaja knigan puoleen lähettämällä kuitin, jossa on mainittu tilauksenne pituus ja entinen osoitteenne.

Eemelin uudet seikkailut

Kuvat M. ja T. NATŠINKIN.

1. Muistatte kai, kuinka Eemeli ja hänen uskollinen kumppaninsa Halli-koira osuivat oudolle taivaankappaleelle. Kerroimme lehtemme viime numerossa, kuinka retkeilijät etsivät löytämältään kiertotähdeltä järkiolentoja. Selvisi, että sen asukkaat, Pallo-olennot, olivat koko ajan seurailleet tulokkaita. Lopulta Pallot tulivat ulos suojastaan. "Nyt tiedämme, että olette rohkeita, voimakkaita ja hyväntahtoisia — ja autatte meitäkin", ne sanoivat Eemelille.

2. "Taivaankappalettamme on jo vuosikausia autioittanut peloittava Vulkaani, tulivuori." "Mikäs siinä, mennään katsomaan", Eemeli vastasi.

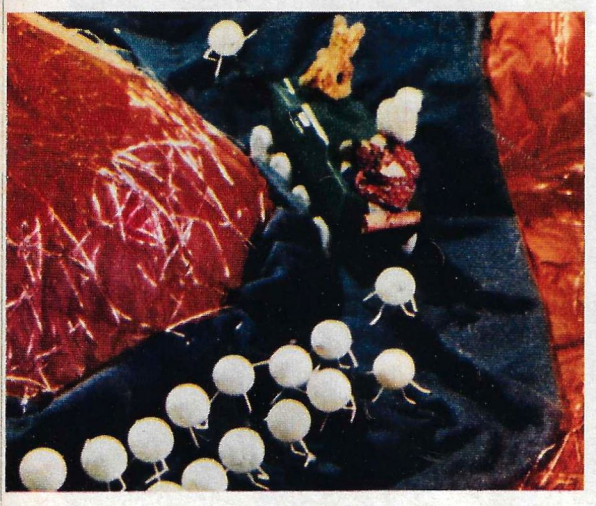

3. "Vulkaani!" huusivat Pallot. Mutta tulivuoren asemesta Eemeli näki monipäisen hirviön. "Onpa tällä tähdellä omituisia tulivuoria", hän tuumi.

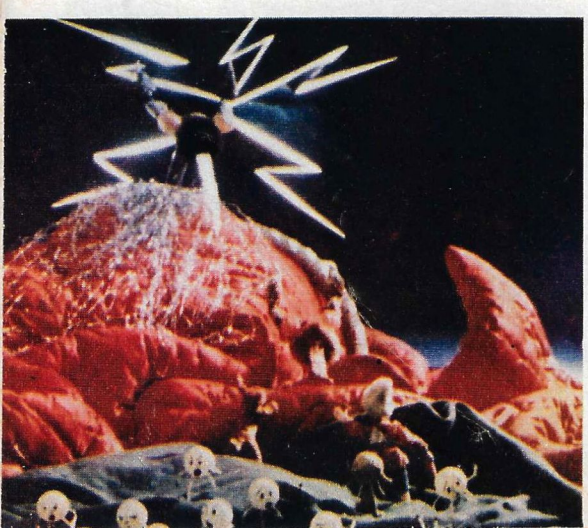

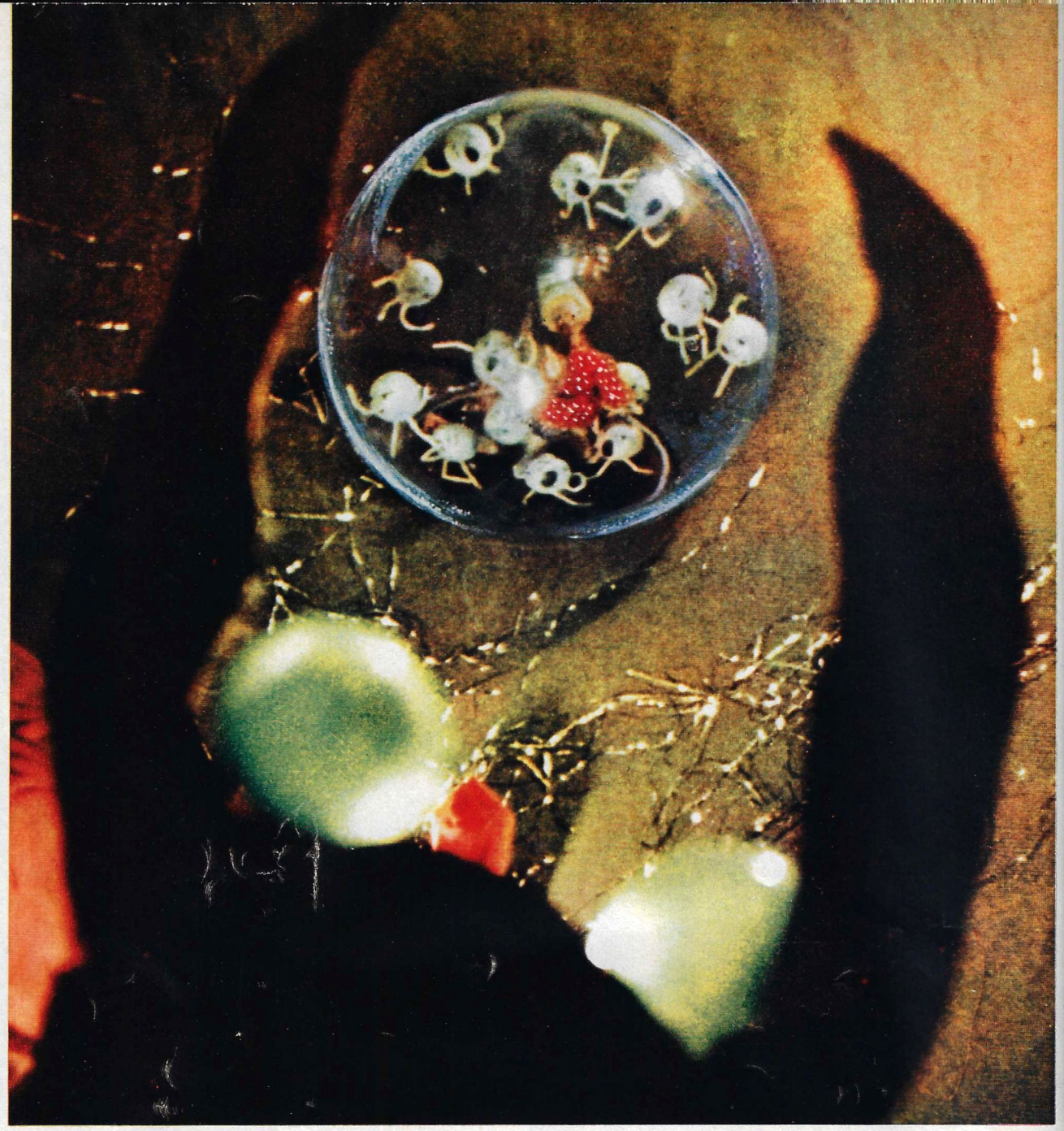

4. Samassa hetkessä hirviö syöksi kidastaan sulaa lasia. Eemeli ja Pallot joutuivat valtavan lasikuplan sisään. Vulkaani nauroi ja sen ääni jyrisi kuin ukkonen. Tyytyväisenä se nukahti. Se ei ollut huomannut, että koiranpentu ja pallotyttö nimeltä Letti olivat jääneet vapauteen.

5. Aikaa hukkaamatta pallotyttö sieppasi Eemelin sahan ja ryhtyi tekemään reikää lasikupuun. Se olikin hikistä hommaa. Mutta Eemelin saha oli kovaa terästä ja leikkasi hyvin lasiakin. Lopulta kaikki pääsivät vapauteen.

6. Vulkaani liikahti. "Se herää!" säikähtivät Pallot. "Älkää pelätkö, tiedän jo, miten sen kanssa on meneteltävä", Eemeli sanoi. Ja hän otti maastovaunustaan tulensammuttimen. Vulkaani suuttui silmittömästi nähtyään Eemelin vapaudessa. Sen täytyi kuitenkin perääntyä.

8. Vulkaani kaappasi Letti-paran. . . "Aa-uuttakaa!" ehti Letti-tyttö huudahtaa. Pallot suorastaan jähmettyivät kauhusta. Eemeli tarttui vääntökairaan.

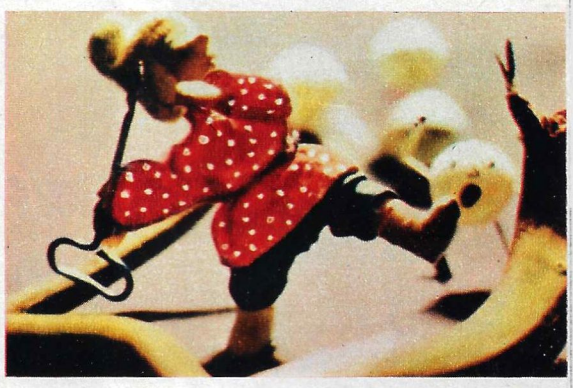

9. . . .ja keihästi sillä verenhimoista petoa. Sen terä tunkeutui Vulkaanin pintaan juuri tämän ollessa sieppaamassa Lettiä kouriinsa.

10. Kamalasti kiljaisten Vulkaani pyörähti ilmassa ja siivet rentona romahti maahan. "Se ei tule enää koskaan hätyyttämään teitä", Eemeli sanoi.

7. "Voitto on meidän!" riemuitsivat Pallot. "Tämä ei ole vielä voitto, se voi tulla takaisin, on oltava varuillaan!", Eemeli sanoi. Letti sitoi sillä välin Halli-koiran lasinsirpaleesta saamaa haavaa, eikä huomannutkaan, kuinka Vulkaani ryömi esille kallion takaa.

11. "Hurraa!" huusivat Pallot. Eemeli otti Letti-tytön syliinsä ja kysyi: "Miten olisikaan käynyt, jollei Letti olisi päästänyt meitä lasikuplasta?"

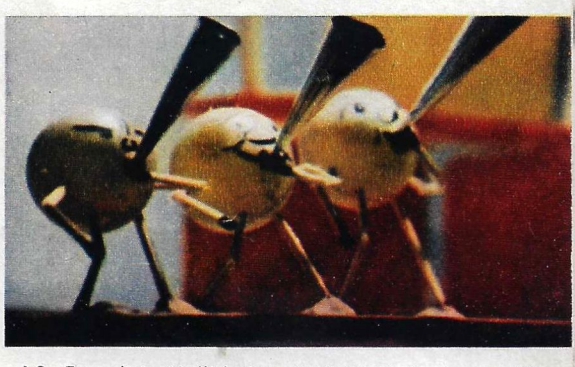

12. Eemeli ja Halli-koira viettivät vielä monta päivää ihmeellisellä kiertotähdellä. Ja kun retkeilijät lähtivät kotimatkalle, pallolaiset olivat saattamassa.

Erikoispuhelimen, jonka avulla kuurot voivat kuulla, kuulohermosairauksien tutkimuksissa käytettävien monimutkaisten laitteiden ja muiden tieteen saavutusten sekä sosiaalisten toimenpiteiden ansiosta voivat henkilöt, joilta puuttuu kokonaan tai osittain kuulo, olla aktiivisia kansalaisia.

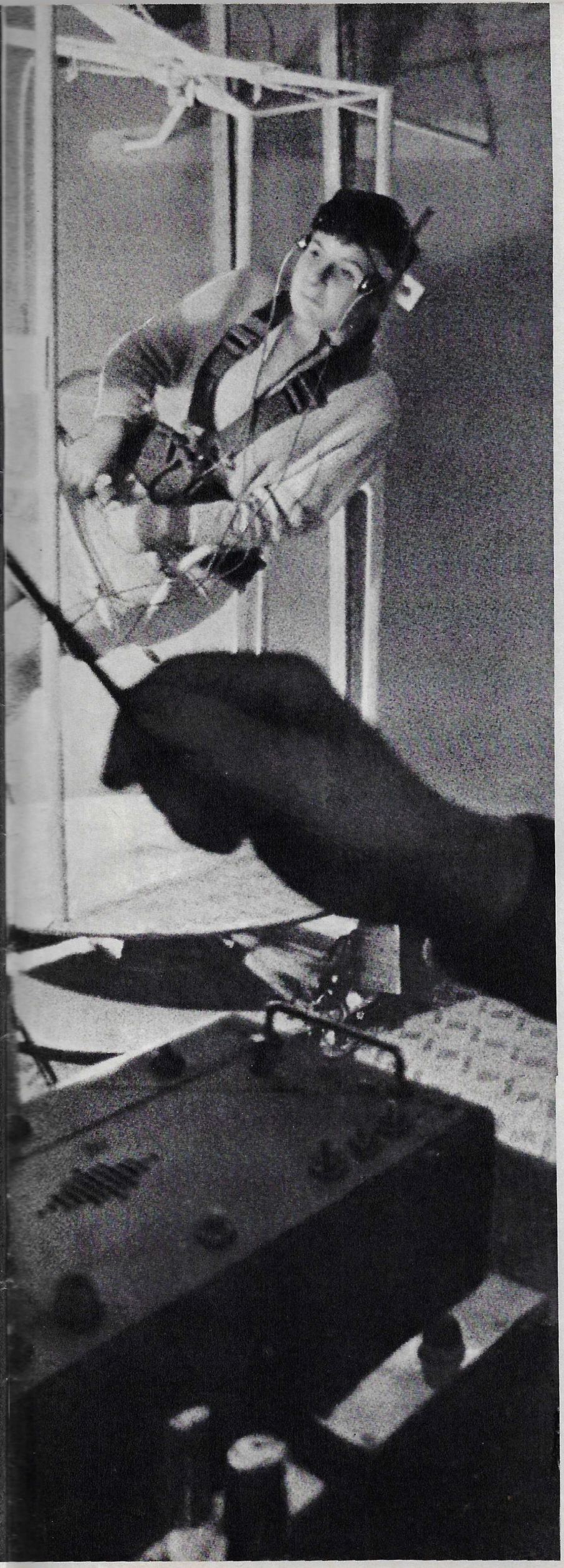

— HALLOO!

Kuuntelen teitä. . .

Kirj. L. GODIN ja A. STRUJEV.

— Halloo, kuuntelen teitä. . .

Tämä lause on monista aivan tavallinen. Mutta sen lausumiseksi tarvitaan puhelinkojeen lisäksi myös kuulo, yksi niistä viidestä aistista, jotka luonto on meille lahjoittanut. Tai jättänyt jotkut ilman. . .

UNESCO:n julkaisemien tietojen mukaan maailmassa on 35 miljoonaa kuuroa ja huonokuuloista. Neuvostoliitossa on yli 200 000 kuuroa.

Kuinka neuvostovaltio auttaa näitä henkilöitä voittamaan vikansa, jotta he eivät olisi vain juridisesti, vaan myös tosiasiallisesti täysiveroisia yhteiskunnan jäseniä?

. . .Kun Ivan Danilin oli koulussa kolmannella luokalla, hän sairastui vaikeasti ja menetti kuulonsa. 11-vuotias poikanen ei voinut käydä koulua ja karttoi ikätovereittensa seuraa. Ivan lähetettiin kuulovikaisten kouluun. Siellä samoin kuin 300 muussa alan erikoiskoulussa toimii tavallisten opettajien ohella näköpuheen opettajia. He opettavat lapsia puhumaan selvästi ja lukemaan huulista. Tämän ansiosta kuurot voivat olla kanssakäymisessä kuulevien kanssa, opiskella teknikumeissa ja korkeakouluissa.

Mykkäkoulun jälkeen Ivan Danilin meni Tšeljabinskin koneenrakennusteknikumin päiväosastolle, missä hän sai 50 prosenttia suurempaa stipendiä kuin muut opiskelijat (tällaista stipendiä saavat kaikki kuurot opiskelijat).

Samassa ryhmässä Ivanin kanssa opiskeli Nina-niminen tyttö, myöskin kuuro, jonka sukunimi muuttui kohta Danilinaksi. Valmistuttuaan teknikumista nuoresta parista tuli kuurojen ammattikoulun opettajia. (Kaikki kuurot saavat ilmaisen koulutuksen mihin tahansa haluamaansa työläisammattiin).

Nyt Danilin on jo lähes 10 vuotta työskennellyt suunnittelijana Tšeljabinskin traktoritehtaalla, jolla työskentelee n. 600 muuta kuuroa työläistä, insinööriä ja teknikoa. Kaikki he saavat palkkansa lisäksi vielä invalidieläkettä.

Ivan Danilin on kyvykäs suunnittelija. Hän on saanut suunnittelemastaan automaattikoneesta Neuvostoliiton kansantalousnäyttelyn mitalin. Hän on jatkanut opintojaan korkeakoulun kirjeenvaihtolinjalla. Joitakin vuosia sitten Danilin nimitettiin tehtaan automaatiosuunnitteluryhmän johtajaksi. Hänen ryhmässään on kymmenen mykkää suunnittelijaa ja yksi tulkki (tällaisia palkallisia tulkkeja on monissa suurissa teollisuuslaitoksissa sekä maatiloilla).

Danilineilla on kaksi lasta, joilla molemmilla on normaali kuulo. Vanhempi käy jo koulua, nuorempi on päivisin hoidettavana lastentarhassa ja saa musiikkiopetusta.

Ivan Danilin kuuluu Venäjän kuurojen yhdistykseen, jossa on 135 000 jäsentä. Jokaisessa tasavallassa on tällainen järjestö.

Venäjän kuurojen yhdistyksellä, jonka tulo- ja menoarvio v. 1969 on 16 miljoonaa ruplaa (tämä summa kertyy yhdistyksen tuotantolaitosten ylijäämätuloista), on omia asuintaloja, klubeja, tuotantolaitoksia, lastentarhoja, kouluja ja opistoja.

Yhdistyksen jäsenenä Danilin sai hiljan kolmen huoneen asunnon uudesta kerrostalosta. Perhe viettää usein iltaa Kulttuuripalatsilla, joka on tullut maksamaan yhdistyksen Tšeljabinskin osastolle miljoona ruplaa. Siellä esitetään näytelmiä, elokuvia tekstatuin selostein ja pidetään viihdetilaisuuksia.

Palatsissa toimii näytelmäseura, jota ohjaa Venäjän federaation ansioitunut taiteilija Pjotr Kulešov, joka on opetellut "mykkäkielen". Näytelmillä — myös Danilin osallistuu niihin — on aina täysi katsomo. Seura on vieraillut myös Moskovassa.

Ivan Danilin ja hänen omaisensa ovat jatkuvasti poliklinikan lääkäreiden valvonnassa. Kaikkiin tasavaltoihin ja kaikille alueille on perustettu kuurojen hoitokeskuksia, ns. surdologisia kabinetteja, ja 1 700 klinikassa on korva-, kurkku- ja nenäspesialisteja.

Muutamat tutkimuslaitokset valmistavat kuuroille tarkoitettuja kojeita ja laitteita (kaikki yhdistyksen jäsenet saavat kuulolaitteet ilmaiseksi).

Hiljattain on voitettu kuuloa vailla olevien henkilöiden tiellä vielä yksi "äänivalli" — on suunniteltu kuurojen puhelin. Ja tuhannet henkilöt, jotka eivät kuule, voivat sanoa:

— Halloo, kuuntelen teitä. . .

◀ Tässä professori A. Minkovskin johtaman tšeljabinskilaisen tiedemiesryhmän suunnittelemassa tuolissa tarkastetaan kuulohermon tila.

Saša Petrov ja Olja Kletskova ovat kuulovikaisten lasten sisäoppilaitoksen oppilaita. Heidän lausuntaansa parannetaan monenlaisin erikoislaittein varustetussa kabinetissa.

OKHÓ

Valok. V. LAGRANGE.

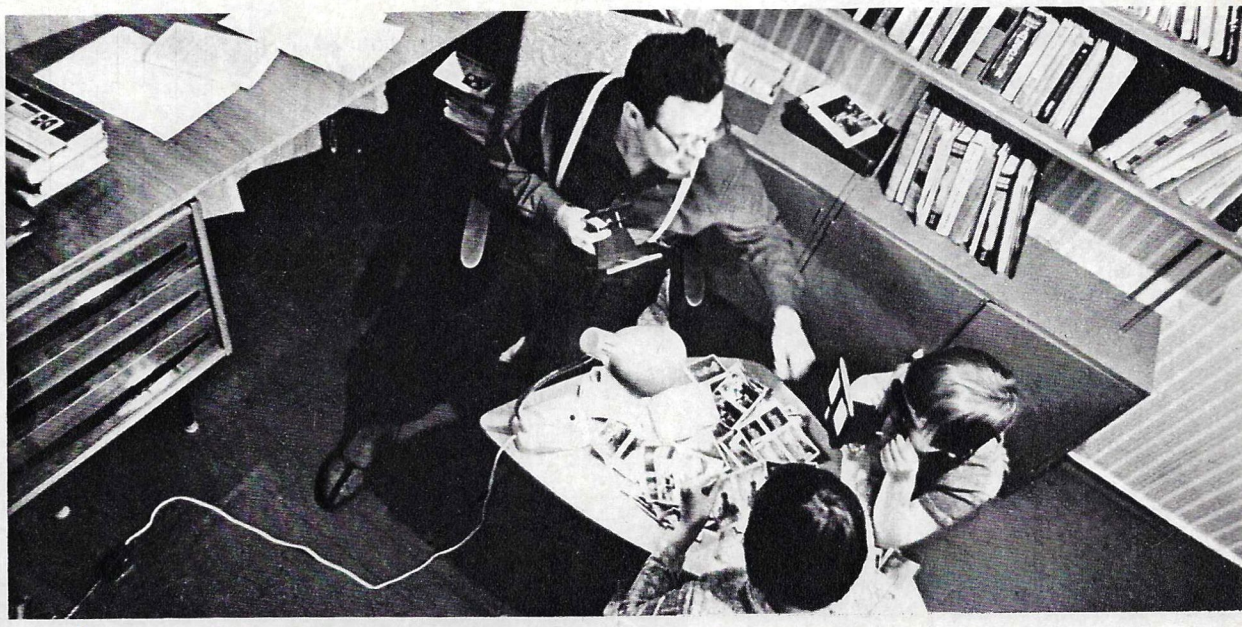

A l a k u v a t: 1. Ivan Danilin (vasemmalla) Tšeljabinskin traktoritehtaan suunnittelutoimistossa suunnittelijatoverinsa tulkki Valentin Kabakovin kanssa. 2. Näihin traktoreihin sisältyy myös 600 kuuron työläisen, insinöörin ja teknikon työpanos. 3. Danilinien asunnossa: Ivan tyttäriensä Lenan ja Marinan kanssa.

Ukkosen kaiku

. . .Jossain paivantasaajan yllä on ollut ukkonen ja mennyt ohi. Taivas siellä on jälleen kirkas ja aurinko paistaa, mutta sähkömagneettikentässä säilyvät edelleenkin luonnon riehunnan jäljet. Sen voimaviivat herättävät jopa

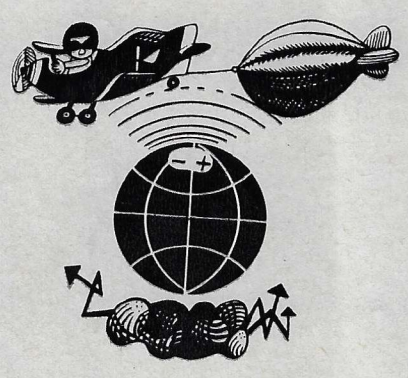

maailman toisessa ääressä olevissa malmiesiintymissä induktiopyörteitä.

Neuvostoliiton tiedeakatemian Siperian osaston automaatio- ja sähkömittausinstituutin tutkijat ovat päättäneet opetella vastaanottamaan ja tulkitsemaan noita ukkosten maininkeja voidakseen niiden perusteella päätellä malmiesiintymistä. Instituutissa on suunniteltu pienjaksoinen magneettimittari ilma-sähkötutkimuksia varten. Toinen sen osa sijoitetaan lentokoneen hyttiin ja toinen — magneettikentän vastaanotin — 30 metrin pituisella kaapeliköydellä lentokoneen vetämään koriin. Kokeet ovat osoittaneet, että uudet laitteet saattavat olla erittäin tehokkaita maanuumenien tutkimisessa.

Metalli käy lujemmaksi,

jos sitä käsitellään sähkökipinämenetelmällä. Tarkoitusta varten rakennettu elektrodilaite kytketään vaihtovirtaverkkoon. Elektrodin ja käsiteltävän kappaleen välillä syntyvä sähkökipinä

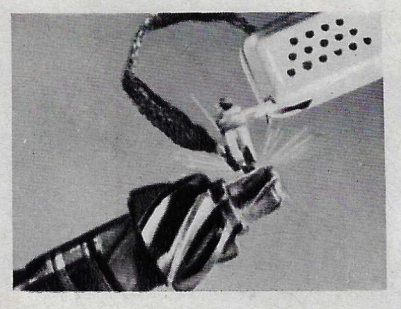

"pommittaa" metallia, minkä tuloksena titaani, niobiumi, zirkonium tai kromi tunkeutuvat syvälle metallin pintaan ja pintametalli seostuu. Mikroskoopissa näkyy selvästi tiivistymiskohta pinnassa, missä rasitukset ovat tavallisesti suurimmat. Tätä seostamismenetelmää, joka on suunniteltu Moldavian SNT:n tiedeakatemian käytännöllisen fysiikan instituutissa, sovelletaan yhä laajemmin. K u v a s s a metallin käsittelyä uudella laitteella.

Jousitettu talo

Maanjäristykset ovat viimeisten 60 vuoden aikana tuhonneet yli 50 suurta kaupunkia. V. 1963 — Skoplje, Jugoslavia; 1964 — Niagata, Japani; samana vuonna tapahtui luonnonnonnettomuus Taivanin saarella sekä Alaskan Ancoridgessä; 1966 — Taškent, 1968 — Sisilia. Tuon tuostakin maa tärisee. Hävitysten välttämiseksi seismisillä alueilla taloja vahvistetaan raudoituksella, rakentamalla teräsbetonivöitä seiniin ja käyttämällä erikoisen lujia tarvikkeita. Syntyy toisenlaisiakin suunnitelmia: sijoittaa talot lieriöille, palloille jne. Näitä ajatuksia ei ole kuitenkaan toistaiseksi kehitetty teknisiksi ratkaisuiksi. Yhtä lukuunottamatta. Se on tekniikan lisensiaatin F. Zelenkovin suunnittelema jousitalo Ašhabadissa. Talo riippuu vapaasti koskettamatta maahan teräsripustimissa, joissa on jouset molemmissa päissä. Maa on talon ripustuspisteenä muttei välittömänä tukena. Sen vuoksi maanjäristysaallot

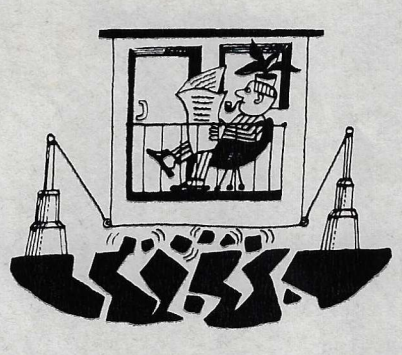

voivat vaikuttaa vain ripustimien yläpäihin eikä seiniin. Vuonna 1960 oli Ašhabadissa 6:n voimakkuusasteen tärähdyksiä. Talo ei hievahtanutkaan. Zelenkov on varma, että "jousitettujen" kaupunkien ei tarvitse välittää minkäänlaisista maanjäristyksistä. Insinööri suunnittelee nyt uusia jousirakenteita seismisille alueille rakennettaviin asuintaloihin ja julkisiin rakennuksiin.

Seinätön voimala

Ali-Bairamlyyn on rakennettu Azerbaidžanin suurin avo-lämpövoimala. Siinä on seitsemän 160 megawatin koneistoa. Ali-Bairamlystä on rakennettu suurjännitelinja, joka yhdistää sen Azerbaidžanin, Gruusian ja Armenian

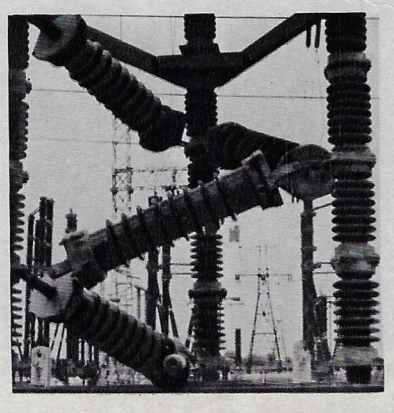

voimaverkostoon. K u v a on uudelta sähkölaitokselta.

Mikroplasma hitsaa

Ukrainan tiedeakatemian sähköhitsausinstituutissa suunnitellulla plasmapistoolilla voidaan liittää metalleja, joita ennen pidettiin vaikeasti hitsattavina tai joita ei voitu ylipäänsä hitsata. Moninverroin ihmisen hiusta ohuemman hauraan metallikalvon päät yhdistetään toisiinsa miltei näkymättömällä saumalla. Niin puhdas työ saa-

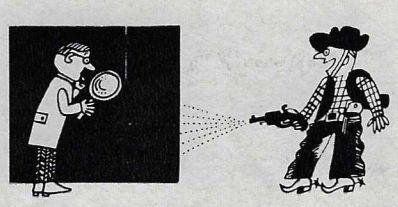

daan 10 000—15 000 asteen lämpötilaan hehkutetun plasmavirran hennolla kosketuksella. Toimien sysäyksittäin se ei polta, vaan ainoastaan hitsaa metallilehdet. Tämän tärkeän edun ansiosta sitä voidaan käyttää transistoriosien hitsauksessa ja muissa työvaiheissa, missä ei siedetä edes käden tuntemaa lämpöä. Mikroplasmalla voidaan korjata hylättyjä tuotteita, jotka pienen korjauksen jälkeen ovat yhtä hyviä kuin uudet. Plasmapistoolitilauksia on saatu myös lääkäreiltä: he aikovat käyttää uutuutta sydämen tekoläppien eri osien yhdistämisessä.

1 500 kaapelilajia

viestiliikenteen, voimatalouden sekä eri teollisuusalojen ja kulkulaitoksen tarpeisiin valmistaa Koltšuginin Elek-

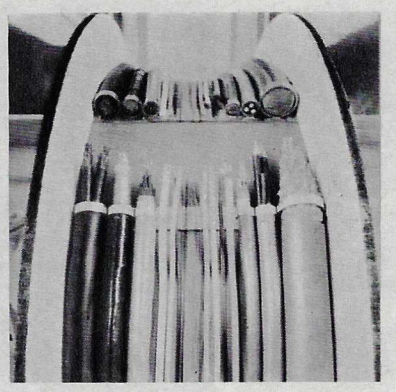

trokabel-tehdas Vladimirin alueella. K u v a s s a muutamia näytteitä moninaisista tuotteista, joita viedään 26 maahan. Tehdas on viime aikoina ryhtynyt tuottamaan uutta panssarikaapelia. Se on erittäin varmakäyttöistä ja turvallista.

SIELTÄ TÄÄLTÄ

● Leningradilaiset tiedemiehet ovat suunnitelleet omintakeisen menetelmän tekokankaiden ompelemiseksi sähköllä. Leikatut pukineosat levitetään metallipöydälle. Pöytä toimii elektrodina. Toinen, siirrettävä elektrodi on sauman muotoinen. Taajajaksovirta-impulssi kuumentaa hetkessä ylimmäisen elektrodin. Tällöin syntyy kestävä ja kaunis sauma, ja työntuottavuus kohoaa 10-kertaiseksi.

● Sokerileipurit tietävät kuinka vaarallista on sokerijauhe. Yksi kipinä riittää sokeripölyhiukkasten hapettamiseksi ja seuraa räjähdys. Vaara poistuu, jos sokerijauheen asemesta käytetään puhtaasta käyttösokerista välittömästi valmistettuja emulsioita. Tällainen teknologia on suunniteltu ja otettu käyttöön Dušanben ja Bakun makeistehtailla ja maan muilla tuotantolaitoksilla.

● Leningradin hydrometeorologisen lentoretkikunnan osanottajat ovat laatineet Mustan, Asovan ja Kaspian meren pintavesien lämpötilojen jakautumisen kartat. Leningradilaiset tiedemiehet ovat edelläkävijöitä pintaveden lämpötilan mittauksessa lentokoneesta. Tämä menetelmä nopeuttaa huomattavasti mittauksia tavallisiin laivoista tehtäviin mittauksiin verrattuna.

● Suman hienomekaanikot ovat ryhtyneet valmistamaan sarjatuotantona elektroni-elokuvakameraa, joka kuvaa 10 000 000 kuvan sekuntinopeudella. Kamera on tarkoitettu fysiikan alalla suoritettaviin tutkimuksiin. Sillä voidaan filmata prosessi, joka kestää vain yhden miljardisosan sekuntia.

● Obninskin fysikaalis-energeettisen instituutin syklotronilla on aloitettu isotooppien teollinen tuotanto. Moskovan isotooppi-myymälässä, mistä tuotantolaitokset ostavat syklotronin tuotteita, on tarjolla laaja valikoima kansantalouden ja tieteen eri aloilla käytettäviä isotooppeja.

● Metallintyöstökoneiden kokeellisen tutkimuslaitoksen suunnittelema uusi pyöröhiomakone työstää osia 0,2 mikronin (1/250 hiuksen vahvuutta!) tarkkuudella.

● Moskovan tyhjösähkökojetehtaalla on suunniteltu uusi lamppu, josta saadaan kirkas valkea valo ja 90 prosentin hyötysuhde. Keksijät V. Serebrjanyi ja V. Haskovitš ovat korvanneet volframlangan herneenkokoisella zirkoniumpallolla. Sen lämpötila kohoaa 4 100 Celsius-asteeseen, hehkulangan lämpötilan ollessa 2 500°C.

● Novosibirskin vesiliikenneinstituutti on suunnitellut hydraulisen taittolaitteen laivakaravaanien kuljettamiseksi Siperian mutkikkailla joilla. Painamalla nappia hinaajan ja proomun keskinäistä asentoa voidaan muuttaa siten, että alukset voivat kulkea vauhtia hiljentämättä mistä mutkasta hyvänsä.

● Kaksi henkilöautoa tai tavallinen kaivinkone mahtuu helposti EŠ-80/100 -merkkisen astelevan kaivinkoneen 80 m³ vetoiseen kauhaan. Sen vuosikapasiteetti maansiirrossa on 20 miljoonaa m³. Tämän saman työn tekemiseksi lapiolla tarvittaisiin noin 45 000 miestä.

Talvi-69

"Yhdysvaltojen Atlantin rannikolla ei ole kahteen vuoteen ollut sellaista lumimyrskyä. Runsaat tuiskut ja rajut tuulet ovat lamauttaneet liikenteen New Yorkin kaduilla sekä kaupunkiin johtavilla auto- ja rautateillä. . ."

"Yli Euroopan levittäytyneet kylmät arktiset ilmamassat ovat aiheuttaneet suuria lumituiskuja Tšekkoslovakiassa."

"Syyriassa raivonneet rankkasateet ovat aiheuttaneet monilla seuduilla tulvia, jotka ovat tuottaneet suurta tuhoa ja vaatineet ihmishenkiä."

"Eri puolilla Ruotsia on satanut punaista lunta. . . Lumen värittyminen aiheutuu voimakkaiden myrskytuulten ilmakehään kohottamista pölyhiukkasista. Ilmavirtojen mukana pölyhiukkaset ovat kulkeutuneet Itämeren ylitse Ruotsiin."

"Monet tiet Italiassa ovat tukkeutuneet lumikinosten vuoksi."

"Brasilian osavaltiossa Rio-Grandedo-Sulissa tulvinut Uruguay-joki on tuhonnut 15 taloa ja vienyt mukanaan 7 siltaa."

"Iranissa on tänä vuonna harvinainen sää. Maan pohjoisosissa on tullut runsaasti lunta ja ollut kovia pakkasia. Etelä-Iranissa taas on ollut ankaria rankkasateita, jotka ovat aiheuttaneet pahoja tulvia."

Maailman lehdissä vilisi koko viime talven tämäntapaisia uutisia. Ikäänkuin luonnossa olisi tapahtunut jotain eriskummallista. Tavanmukaiset määreet osoittautuivat riittämättömiksi ja jouduttiin viljelemään sellaisia kuin "ennenkuulumattomat" ja "katastrofaaliset" rankkasateet, rajumyrskyt, lumipyryt ja tulvat.

Mitä oli tapahtunut? Miten näin ankara talvi on selitettävissä? Millainen se oli Neuvostoliiton alueella? — toimituksemme on tiedustellut näitä asioita spesialisteilta.

— Maailma ei tosiaan ole pitkiin aikoihin kokenut tällaista talvea, sanoi Neuvostoliiton Vesi- ja sääpalvelukeskuksen kartta-analyysin sekä planetaarisen sirkulaation laboratorion päällikkö Boris Tšutškalov. Talvelle oli ominaista ilmakehän selväpiirteinen meridiaaninen sirkulaatio sekä sääprosessien suuri stabiliteetti Pohjoisen pallonpuoliskon yllä. Tavalliselle kielelle käännettynä tämä merkitsee seuraavaa. Kylmien ilmamassojen liikunta tapahtui pituuspiirien suuntaan pohjoisesta etelään. Kaksi tällaista ryntäystä oli niin voimakasta, että niiden vaikutus ulottui kauaksi etelään. Viime vuoden lopulla Länsi-Siperian pohjoisosan ylle muodostunut voimakas korkeapaine levittäytyi tammikuun 10 päivän seudulla Aral-järvelle. Kylmän ilman virtaaminen Ukrainaan, Mustalle merelle, Aral-järvelle sekä Kaukasiaan toi mukanaan kovia myrskyjä, tulvia, lumisateita ja pakkasia. Kylmyys tunkeutui Keski-Aasian tasavaltoihin sekä Iraniin saakka. Samantapaisia kylmien ilmamassojen ryntäyksiä tapahtui myös Pohjois-Amerikassa, missä korkeapaine siirtyi Kanadan saaristosta trooppisille alueille.

Kaikki tämä aiheutui painekentän ja lämpötilan poikkeuksellisesta jakautumisesta troposfäärissä ja alemmassa stratosfäärissä. Nämä poikkeamat aiheuttivat harvinaisia erikoisuuksia talven korkea- ja matalapaineliikunnan yhteydessä. Niinpä Euraasian pohjoisrannikolla matalapaineet kulkivat idästä länteen — Tšuktšien niemimaalta Norjanmerelle. Tammikuun puolivälissä Atlantin lounaisosassa vallinnut matalapaine siirtyi koilliseen, Euroopan rannoille. Se aiheutti mm. Islannin eteläpuolella myrskytuulia ja 10 metrin korkuisia aaltoja. Tyynellä merellä matalapaine siirtyi pitkin Aasian itärannikkoa, Japanista Ohotan ja Beringin merille. Sielläkin nousi kovia tuulia (25—30 m/sek) ja esim. Beringin merellä aallot olivat 29 tammikuuta 13 metrin korkuisia.

Eräs mielenkiintoinen seikka saatiin selville viime talvena laadittaessa ilmakehän otsonipitoisuuden karttoja. Korkeimman otsonipitoisuuden keskus on talvisin tavallisesti Jakutskin pohjoispuolella, mutta tämän vuoden tammikuussa se sijaitsi lähellä Habarovskia. Pohjoisempana sensijaan oli niukasti otsonia sisältävä alue. Niin kummalta kuin tuntuukin, tällainen tilanne on tavallisesti luonteenomainen kesälle eikä talvelle.

Tällaisten harvinaisten sääilmiöiden syitä etsitään sekä Maassa että Auringossa tapahtuvista ilmiöistä. Auringolla on tänä vuonna korkein aktiivisuuden aika viimeisten yhdentoista vuoden kuluessa. Valonnäyttäjämme kromosfäärissä tammikuussa tapahtuneet purkaukset aiheuttivat häiriöitä Maan magneettikentässä. Ja siellä, missä riehuvat magneettimyrskyt, on odotettavissa muitakin myrskyjä.

— Karaistuneet siperialaisetkin ovat ihmetelleet kuluneen talven pakkasia, puuttui puheeseen kansantalouden sääpalveluhallinnon apulaispäällikkö Ivan Kravtšenko. Neuvostoliiton eurooppanpuoleisilla alueilla, Uralilla, Länsi- ja Itä-Siperiassa sekä Kazahstanissa kuukauden keskilämpö oli 5—13 astetta normaalia alhaisempi. Tällaisia lämpötiloja esiintyy näillä alueilla keran 30—50 vuodessa. Mitä tulee Neuvostoliiton eteläosien asukkaisiin, niin heidän ihmettelyssään ei ole mitään kummastelemista, sillä esim. Taškentissa oli tammikuun lopulla —29° C, mikä on alhaisin lämpötila 88 vuoteen. Ja muillakin Keski-Aasian alueilla kylmyys oli ennätyslukemissa.

Euroopanpuoleisella alueella pakkaset hätyyttivät Taka-Kaukasiaa sekä Mustan meren seutuja. Toistuvat myrskyt ja lumipyryt riehuivat moneen otteeseen Pohjois-Kaukasian, Stavropolin, Krasnodarin ja Krimin peltolakeuksilla. Tuulen voima oli niin suuri, että se monin paikoin kaatoi puita, katkoi puhelin- ja sähköjohtoja, repi kattoja ja tukki teitä. Pakkanen kahlitsi Mustan meren rannan niin pitkälle, että esim. Odessan kuuluilta Potemkinin portailta se näytti valtavalta lumierämaalta. Monet laivat juuttuivat jäihin ja niille täytyi lähettää avuksi jäänmurtajia. Myös Asovan meri ja osa Kaspiaa sekä Amu-Darja -joki saivat jääpeitteen.

Matalapaineet kuljettivat myrskyjen mukana valtakunnan eteläisiin osiin sankkoja lumisateita. Niinpä Kazahstanin eteläosissa ei ole ollut tällaista lumentuloa 28 vuoteen. Keski-Aasian vuoristossa sataneen lumen sisältämä vesimäärä ylittää 2—3 vuosinormia. Se puolestaan aiheuttaa lumivyöryjä, joita esim. Kirgisiassa on ollut kuukauden aikana 50% enemmän kuin koko talvena 1967/68.

Oikulliset sääolosuhteet ovat pakottaneet ryhtymään toimenpiteisiin luonnonvoimien riehunnan jälkiseurausten korjaamiseksi. Laajassa mitassa suoritetut tarmokkaat toimenpiteet ovat palauttaneet elämän normaaleille raiteille. Peltotyöt ovat päässeet ajoissa alkuun niilläkin seuduilla, joita myrskyt ovat koetelleet. Niinpä Kubanille on toimitettu ylimääräisesti kolmatta tuhatta traktoria, yli 500 kuorma-autoa, noin 1 000 kylvökonetta sekä 250 000 tonnia väkilannoitteita ja paljon muuta tavaraa. Sikäläisillä pelloilla on toukotöissä 40 000 traktoria.

Aurinko hymyilee kirkkaasti, ikäänkuin sillä ei olisi ollut mitään osuutta ihmisten talvisissa huolissa. Moskovalaiset iloitsevat keväästä, ja sen lämpöä odottavat myös jakutskilaiset, jotka eivät ole 65 vuoteen kokeneet sellaisia pakkasia —60° C — kuin viime talvena.

Kuvat V. REZNIKOV ja TASS.

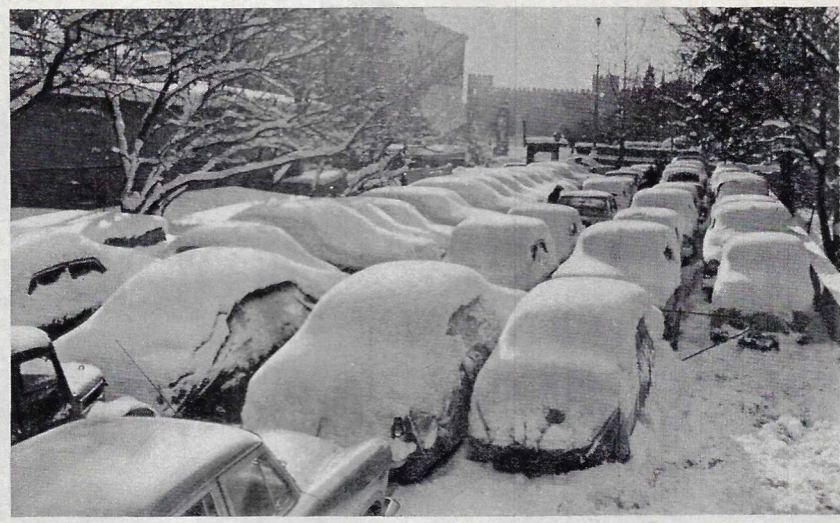

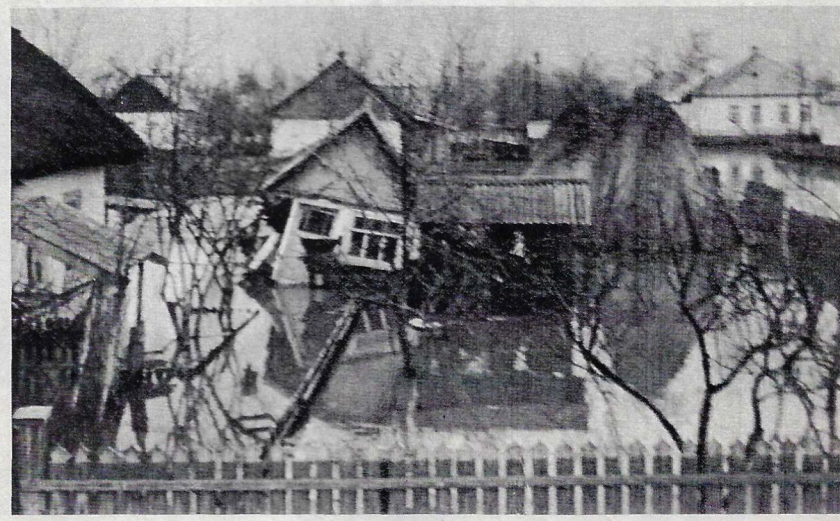

Kaspian merimiehet saivat viime talvena kokea kovia myrskyjä, ankaria pakkasia ja monenmoisia jäävaikeuksia. Azerbaidžanin pääkaupunki Baku oli harvinaisessa asussa, lumen peitossa. Tonavan tulviminen pani sekaisin Vilkovon kaupungin elämän, sillä osa asukkaista jouduttiin kuljettamaan amfibiautoilla ja helikoptereilla muihin asutuskeskuksiin. Kaikkialla missä tällaisia luonnononnettomuuksia tapahtui, ne kohdattiin järjestyneesti ja miehuullisesti sekä taitavin vastatoimin, joihin osallistuivat kaikki asukkaat ja viranomaiset sekä armeijan joukko-osastot.

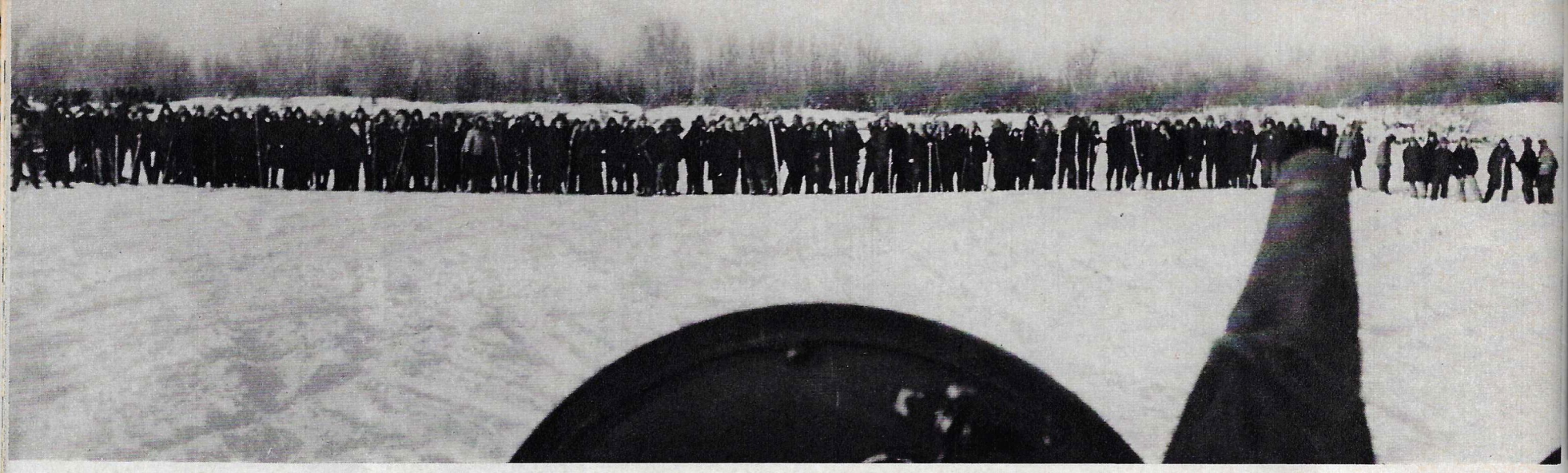

Neuvostoliiton rajat ovat koskemattomat

Täällä aukeamalla on muutamia kuvia siitä, mitä näimme Damanskin saaren seudulla. Sekä myös siitä, mitä saimme tietää. Rajavartioston arkistosta peräisin olevat kuvat todistavat, miten maolaiset asteittain kärjistivät tilannetta seudulla. Aluksi he järjestivät provokatoorisia mielenosoituksia pitkin rajaa. Näemme hysteerisen kiihtyneitä ihmisiä, jotka heiluttavat Maon sitaattikirjasia. Sitten alkoivat suoranaiset rajaselkkaukset. Neuvostoliiton rajavartijat osoittivat kärsivällisyyttä eivätkä käyttäneet aseita, vaikka tunkeutujat aloittivat käsikähmän.

Lopulta seurasi aseellisia provokaatioita, jotka käänsivät koko maailman huomion tähän Ussuri-joen näihin asti tuntemattomaan saareen. Puolustaessaan neuvostomaan pyhiä rajoja sotilaamme värjäsivät sen verellään. Emme unohda koskaan viimeistä tapaamistamme eversti D. Leonovin kanssa ja hänen viimeisiä sanojaan:

— Kaikki tulee olemaan kunnossa. Jos käyvät päälle, lyömme takaisin.

Olimme nuorten ja kokemattomien sotamiesten miehuuden ja lujuuden silminnäkijöinä. Olkoonkin, että kysymys on vain neuvostomaan pienestä lohkareesta, se on silti kallis jokaiselle neuvostoihmiselle. Neuvostoliiton rajat ovat koskemattomat koko pituudeltaan, joka kohdaltaan. Ja jokainen, joka yrittää loukata niitä, kärsii armottoman tappion.

Neuvostoliiton rajavartioston komentopaikka. Everstiluutnantti A. Konstantinov antaa käskyn vastahyökkäykseen.

Oikealla yliluutnantti V. Bubenin sairaalassa haavoittumisen jälkeen. Hänelle ja alikersantti J. Babanskille on myöskin myönnetty Neuvostoliiton Sankarin kunnianimi.

Eversti D. Leonov ja yliluutnantti I. Strelnikov. Heille on kuolemanjälkeisesti myönnetty Neuvostoliiton sankarin kunnianimi.

LEHTEMME ERIKOISKIRJEENVAIHTAJIEN
J. KOROLEVIN JA M. NATŠINKININ KUVASELOSTE.

Provokatoorisia mielenosoituksia Neuvostoliiton rajalla. Maolaisten uhkaavia huutoja, sitten sitaattikirjojen asemesta alkoivat heilua pyssynperät... Niin se alkoi. Seurasi aseellinen provokaatio, päällekarkaus neuvostoliittolaisten rajavartijain kimppuun.

Kiinalaisten rajanloukkaajien aseellinen ryntäys torjuttiin. K u v a t y l l ä: 1. Taistelupartio menossa vartiopaikalleen Damanskin saarella. 2. Vastahyökkäys alkaa. A l a k u v a otettu sairaalassa, missä hoidetaan haavoittuneita rajavartijoita. Siellä käy päivittäin monia lähetystöjä eri puolilta maata tervehtimässä ja tuomassa lahjoja toipilaille.

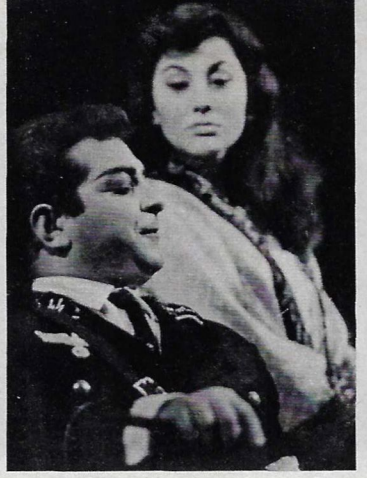

Näkemiin, bulgarialaiset kollegamme!

Neuvostoliitossa on pidetty Bulgarian näyttämötaiteen festivaali. Se oli järjestetty Bulgarian Kansantasavallan perustamisen 25-vuotispäivän kunniaksi. Festivaali alkoi Moskovan Pienen teatterin näytelmällä "Kultainen talja". Bulgarian teatteriväen valtuuskunnan toivotti tervetulleeksi SNTL:n kansantaiteilija Mihail Tsarjov.

Toimituksemme pyynnöstä näyttelijäveteraani Tsarjov kertoo seuraavassa festivaalin kulusta.

— Maittemme teatteriväen kanssakäymisellä on luja perustansa, kuten mitä erilaisimmat ystävyydenilmaisut ovat usein osoittaneet. Neuvostoliiton johtavat teatterit ovat moneen otteeseen vierailleet Bulgariassa ja meikäläiset ohjaajat ovat johtaneet siellä vanhojen venäläisten sekä neuvostoliittolaisten näytelmien esitystä.

Toisaalta meidän teattereittemme ohjelmistossa on jo kauan ollut bulgarialaisten näytelmäkirjailijain tuotteita. Tähän nyt vietettyyn Bulgarian näyttämötaiteen festivaaliin osallistui 80 neuvostoliittolaista teatteria, jotka esittivät yli 30 näytelmää.

Pieni teatteri esitti Andrei Guljaškin novelleihin pohjautuvan näyttämösovituksen "Kultainen talja". Teatterimme työ sai kiitettävän arvostelun itseltään kirjailijalta, joka oli katsomassa sitä festivaalin avajaispäivänä. Näytelmän harjoittelua ja esitystä johti bulgarialainen ohjaajavieras Georgi Avramov.

Bulgarian taiteilijaliiton puheenjohtaja Ruža Deltševa, joka niinikään näki tämän esityksemme, sanoi: "On helppoa tavoittaa toisen maan asukkaan ulkoinen olemus ja käyttäytymistapa. Mutta on hyvin vaikea päästä sisälle hänen sieluunsa. Sitä varten on paitsi tunnettava myös rakastettava. Käsitin tämän katsellessani "Kultaista taljaa" näytelmäfestivaalimme avajaisissa Moskovassa. Istuessani salissa tunsin itseni näytelmän osanottajaksi. Näyttelijät olivat omaksuneet bulgarialaisen mentaliteettimme niin että se liikutti kyyneliin asti."

Festivaalin merkitys kulttuuriemme lähentäjänä oli hyvin suuri. Ja ainakin yhtä suuri oli sen merkitys kansojemme ystävyyden ilmaisijana. Tässä mielessä voidaankin sanoa, että se oli ystävyysfestivaali.

Festivaali on ohitse, mutta sen kaiku kiirii yhä. Niinpä eräs Moskovan Pienen teatterin ryhmä valmistautuu kiertueelle Bulgariaan. Tulemme esittämään "Kultaisen taljan" Guljaškin, Avramovin ja muiden kollegojemme kotimaassa. Toukokuussa järjestettäville Bulgarian neljänsille teatteripäiville saapuu ilmeisesti muitakin teattereita Neuvostoliitosta.

K u v a t: 1. Moskovan Pienen teatterin sali Bulgarian näytelmäfestivaalin avajaistilaisuudessa. 2. Kohtaus K. Kyljavkovin näytelmästä "Ensimmäinen isku" Pohjois-Osetian Musiikki- ja draamateatterin esittämänä. 3. Festivaalin aikana Pieni teatteri esitti Andrei Guljaškin näytelmän "Kultainen talja".

Moskovaan järjestetyssä hollantilaisten tulppaanien näyttelyssä saatiin tutustua alankomaalaisten ja neuvostoliittolaisten kukkienkasvattajien kaksivuotisen yhteistyön tuloksiin (vasemmanp. kuva).

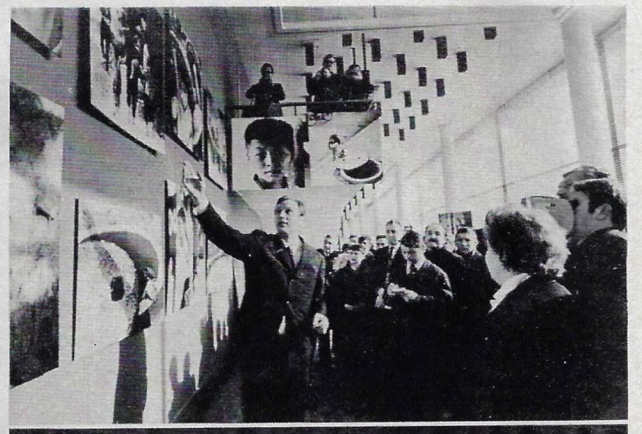

O i k e a l l a: 1. Alicia Alonson (Kuuba) tanssiryhmän ilmeikkäät balettisommitelmat moskovalaisten ihailtavana. 2. Thomas Bilchardin (DDR) valokuvanäyttely "Vietnam-68" herätti lukuisissa moskovalaisissa kävijöissä syvää myötätuntoa Vietnamin kansaa ja sen taistelua kohtaan. K u v a s s a näytteillepanija esittelemässä töitään. 3. Puolan viihdetaivaan tähtiä vastaamassa suosionosoituksiin. Jerzy Polomskin laulut olivat veikeitä ja sytyttäviä. Puolalaisvierailla on Neuvostoliitossa aina taattu menestys.

Balettikilpa

Moskovassa alkaa 11. kesäkuuta I kansainvälinen balettikilpailu, johon on ilmoittautunut tanssijoita monista maista. Neuvostoliiton kulttuuriministeri Jekaterina Furtseva selostamassa kilpailujen ohjelmaa lehtimiehille. Palkintolautakunnan puheenjohtajana tulee toimimaan SNTL:n kansantaiteilija Galina Ulanova. Neuvostoliitosta kilpailuun osallistuu nuoria balettitaiteilijoita sekä monien kaupunkien tanssiopistojen oppilaita. Tanssijuhlien aikana järjestetään joukko erikoisnäytäntöjä, konsertteja ja muita tilaisuuksia.

Päätoimittaja N. GRIBATŠEV.
Toimitusneuvosto:
B. BAZUNOV, V. BLAGODETJELEV, A. BOTŠAROV, A. ŽITOMIRSKI (päätaiteilija), S. ZABOLOTSKI (päätoimittajan sijainen), I. LJADOV (päätoimittajan sijainen), O. MOŠENSKI (päätoimittajan sijainen) ja V. PANKIN.

Numeron sommitteluun ovat osallistuneet N. Buranova ja A. Tšernyševa.
Kuvien jäljentäminen Neuvostoliitto-lehdestä sallittu lähdeviittauksin.
Toimituksen osoite: Moskova, K-31, Moskvininkatu 8.
Painettu Pravdan kirjapainossa, Moskova, Pravdankatu 24.

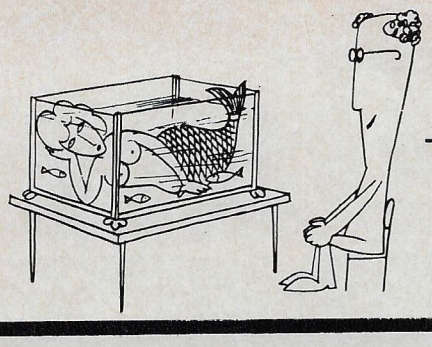

— Millähän sitä syötetään?
Piirt. V. Bylinkin.

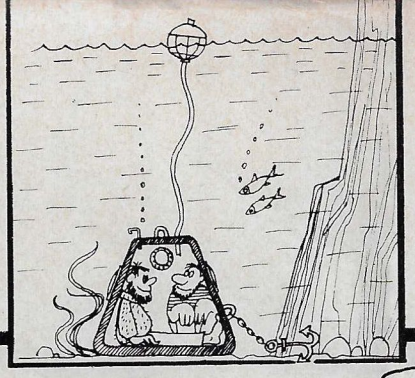

— Vahinko, että loma on jo lopussa. Piirt. K. Moškin.

NUORTEN HUMORISTIEN KERHO

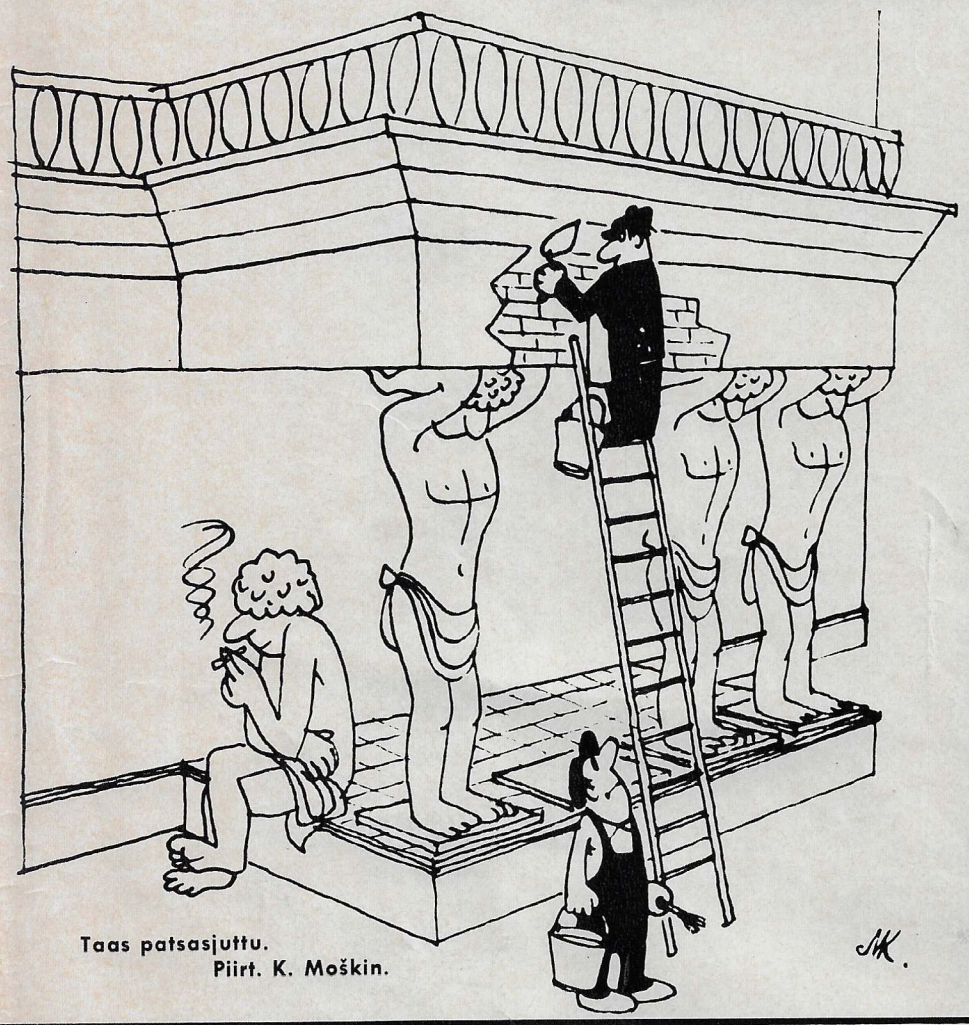

Taas patsasjuttu.
Piirt. K. Moškin.

Kukapa ei olisi kuullut "kevätväsymyksestä".

Se on sangen epämiellyttävä ilmiö, varsinkin kun sitä potevat nuoret ja lisäksi humoristit.

Tämän ajatuksen esitti kerhon kunnianarvoinen puheenjohtaja selatessaan jäseniltämme saamiensa pilakuvien pinkkaa.

Taaskin asumaton saari, taas parveketta kannattavia patsaita, kovaonnisia kalastajia ja autoilijoita, taas amoreita, jotka eivät osaa ampua... Sanalla sanoen kerhon jäsenet alkavat toistaa itseään ja muita.

Ilmeinen todiste väsymyksestä!

Onko tällaista ollut ennen? On kyllä. Ja silloin tulivat nuorten humoristien avuksi lukijat. Nähtävästi he tarvitsevat nytkin samanlaista apua.

Lukija, odotamme!

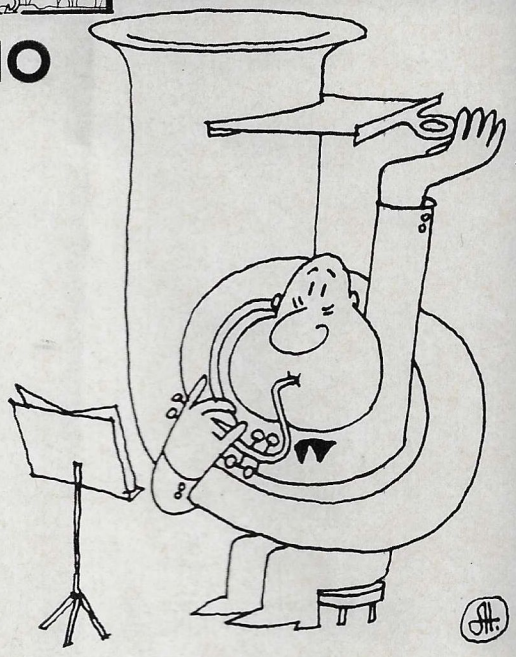

Kolarien yhtyeen solisti.
Piirt. A. Nekrasov.

Metsän taru. Piirt. F. Kuritsa.

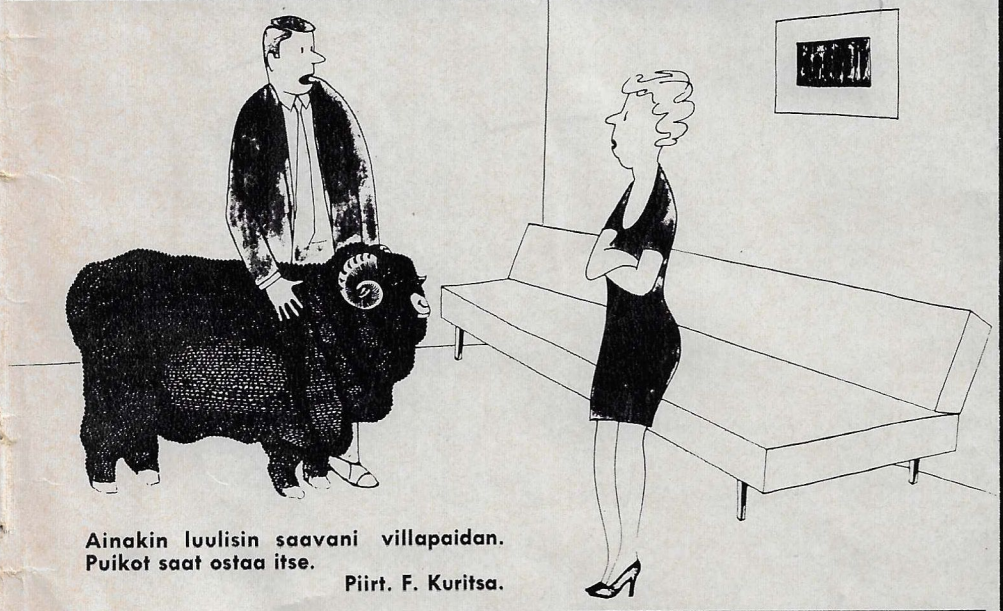

Ainakin luulisin saavani villapaidan. Puikot saat ostaa itse.
Piirt. F. Kuritsa.

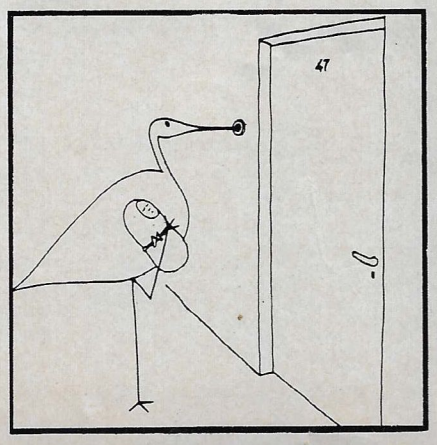

Kevät kiirehtii. Piirt. F. Kuritsa.

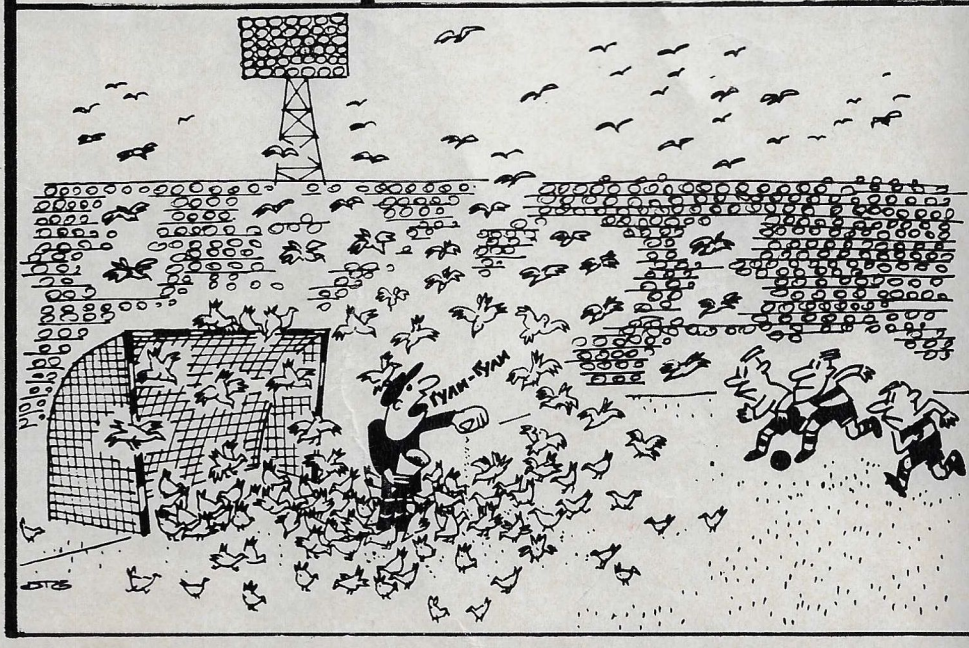

Maalia voinee vahtia näinkin. Piirt. O. Tesler.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 5 (148)
1969
Indeksi
70859